

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1963:32

Jordbruksdepartementet

LISTERLANDETS ÅLFISKEN

FÖRTECKNING ÖVER DE MED FAST REDSKAP

BEDRIVNA FISKENA VID KUSTEN AV

MJÄLLBY OCH YSANE SOCKNAR

Stockholm 1963

Sou
1963:32 F

STATENS

OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1963

Kronologisk förteckning

1. En teknisk institution inom Stockholms universitet. Svenska Reproduktions AB. 114 s. E.
2. Kommunalförbundens lånerätt. Idun. 44 s. I.
3. Utrikesförvaltningens organisation och personalbehov. Idun. 90 s. U.
4. Administrativ organisation inom utrikesförvaltningen. Idun. 95 s. U.
5. Försvarskostnaderna budgetåren 1963/67. Idun. 130 s. Fö.
6. Indelnings- och samarbetsfrågor i Göteborgs- och Malmöområdena. Idun. 212 s. I.
7. Utlännings tillträde till offentlig tjänst. Svenska Reproduktion AB. 43 s. Ju.
8. Preliminär nationalbudget för år 1963. Marcus. IV + 97 s. Fi.
9. Universitetens och högskolornas organisation och förvaltning. Hæggström. 509 s. E.
10. Universitetsväsendets organisation. Hæggström. 190 s. E.
11. Upphållstillstånd m. m. för utländska studerande. Idun. 54 s. I.
12. Översättning av föredrag angående upprättande av Europeiska ekonomiska gemenskapen och tillhörande dokument. Marcus. 283 s. H.
13. Utbildning av lärare för jordbruk och skogsbruk samt fortbildning av lärare i yrkesämnen. Idun. 269 s. E.
14. Undersökning av taxeringsutfallet. Idun. 155 s. Fi.
15. Vägen genom gymnasiet. Idun. 315 s. E.
16. Sveriges statsskick. Del 1. Lagförslag. Idun 206 s. Ju.
17. Sveriges statsskick. Del 2. Motiv. Idun. 522 s. Ju.
18. Sveriges statsskick. Del 3. Utkommer senare.
19. Sveriges statsskick. Del 4. Bilagor. Idun. 311 s. Ju.
20. Bågarlönens fördelning, sjöförklaring m. m. Idun. 111 s. Ju.
21. Sjukhus och öppen vård. Idun. 486 s. I.
22. Kraven på gymnasiet. Idun. 367 s. + 12 s. ill. E.
23. Förslag till lag om vissa gemensamhetsanläggningar m. m. Idun. 290 s. Ju.
24. Mentalsjukhusens personalorganisation. Del. I. Intervju- och frekvensundersökningar m. m. Idun. 259 s. I.
25. Papper och annan skrivmateriel. Kihlström. 74 s. H.
26. Religionens betydelse som samhällsfaktor. AB Wilhelmssons Boktryckeri. 211 s. E.
27. Trafikmål. Beckman. 237 s. Ju.
28. Utsökningsrätt II. Norstedt & Söner. 119 s. Ju.
29. Kommunala renhållningsavgifter. Beckman. 81 s. I.
30. Den statliga konsulentverksamheten på socialvårdens område. Beckman. 119 s. S.
31. Försvar och fiskerinäring. Norstedt & Söner. 235 s. Fö.
32. Listerlandets ålfisken. Kihlström. 67 s. Jo.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1963:32

Jordbruksdepartementet

LISTERLANDETS ÅLFISKEN

*Förteckning över de med fast redskap
bedrivna fiskena vid kusten av
Mjällby och Ysane socknar*

EMIL KIHLSSTRÖMS TRYCKERI AKTIEBOLAG
STOCKHOLM 1963

STANFORD UNIVERSITY

LIBRARY

STANFORD UNIVERSITY LIBRARY

STANFORD UNIVERSITY LIBRARY

STANFORD UNIVERSITY LIBRARY

Innehåll

Skrivelse till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet	5
Vissa hänvisningar och förkortningar	6
Inledning	7
Orientering om skilda slag av fisken ur kameral och rättslig synpunk	11
Förteckning över fiskena	15
Mjällby socken	16
Ysane socken	46
Register över fiskena	51
Register över vissa under utredningen granskade rättsavgöranden av allmänt intresse	55
Kartskisser	56

Innehåll

Skrivelse till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet	1
Vissa hänvisningar och förklaranden	2
Inledning	3
Öfversikt om skilda slag af fiskerier i svenska vatten	4
Förteckning öfver fiskerna	5
Njillby socken	6
Ysane socken	7
Regel för fiskerna	8
Regel för vissa under utövningen af fiskeriet tillämpliga bestämmelser	9
Interesse	10
Konklusioner	11

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Jordbruksdepartementet

Enligt Kungl. brev den 17 februari 1961 har jag erhållit uppdrag att upprätta förteckning över de med fast redskap bedrivna fiskena vid kusten av Mjällby och Ysane socknar i Blekinge län.

Efter slutfört uppdrag får jag härmed vördsamt överlämna sådan förteckning, försedd med kartskitser och vissa kommentarer. Förteckningen har åsatts benämningen »*Listerlandets ålfisken*».

Stockholm den 27 juni 1963.

Arvid Ribbing

Vissa hänvisningar och använda förkortningar

Hänvisningar

- Åberg:* Utredning verkställd åren 1954 och 1955 rörande fiskeförhållandena i Östersjön inom Blekinge län, upprättad av lantmätaren David Åberg efter genomgång av handlingar, som förvaras å länslantmäterikontoret. Till utredningen hör ett flertal kartor.
- Dufwa:* Utredning rörande fiskerättsförhållandena vid rikets kuster, del 1 och 2, verkställd åren 1911—1925 av kammarkollegiet. Föredragande kammarrättsrådet A. W. Dufwa. (SOU 1925: 19 och 20).
- Kk 1955:* Tjänstememorial från kammarkollegiet år 1955 avseende granskning och komplettering av Åbergs utredning.
- Häradsrätten:* Listers häradsrätt.
- Hovrätten:* Hovrätten över Skåne och Blekinge.
- N J A:* Nytt Juridiskt Arkiv, Avd. I.

Förkortningar

- Avs* = avsöndring utan mark- eller vattenområde, upptagen i jordregistret som ålfiske.
- S* = servitutsfiske eller fiske, som vid avstyckning tillagts fastighet såsom servitutsliknande rättighet.
- Sf* = strandrättsfiske.
- Sk* = fiske, vartill hänsyn tagits vid hemmanets skattläggning.
- Sks* = särskilt skattlagt fiske, som upptagits i jordebok.

-
- jb* = jordebok
jrs = jordrannsaking
jrv = jordrevning
lmf = lantmåteriförrättning

- skk* = skatteköp
skl = skattläggning
Kk = kammarkollegiet

Inledning

Den 1 januari 1951 har lagarna den 1 december 1950 om gräns mot allmänt vattenområde och om rätt till fiske trätt i kraft. Härigenom har bland annat vissa inskränkningar skett i den rätt, som fiskerättsinnehavare tidigare i vissa fall haft att på allmänt vatten fiska med fasta redskap. Enligt 2 § i den tidigare gällande lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske sträckte sig strandägarens enskilda fiskerätt i havet i regel till 180 meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av två meter vidtog. Strandägaren kunde av länsstyrelsen erhålla rätt att från sitt enskilda fiskevatten sträcka ut fast redskap längre än till 180-metersgränsen. Förutsättningen härför var att det kunde ske utan men för annan fiskande. Enligt 1 § samma lag erfordrades visserligen särskilt tillstånd för fiske med fast fiskredskap på allmänt vatten. Emellertid skulle jämlikt 12 § samma lag ingen ändring ske i den rätt till fiske, som någon ägde på grund av, bland annat, urminnes hävd, avtal, dom eller skattläggning.

Enligt 2 § lagen den 1 december 1950 om gräns mot allmänt vattenområde hänföres till enskilt vatten i havet som regel allt vatten inom 300 meter från fastlandet eller från ö av minst 100 meters längd ävensom, på de ställen där den stranden följande kurvan för högst tre meters djup går längre ut, allt vatten inom denna djupkurva.

Enligt lagen den 1 december 1950 om rätt till fiske gäller som huvudregel, att fast redskap må utsättas i allmän vatten endast efter tillstånd av myndighet, som Konungen bestämmer (1 §). Den som äger enskild fiskerätt må ej förvägras tillstånd att från det enskilda vattnet sträcka fast redskap vidare ut i allmänt vatten, såvitt det provas kunna ske utan men för annan fiskande (2 §). Enligt 3 § första stycket gäller emellertid att vid vissa kuststräckor, bl. a. vid Blekinge läns östra kust (norr om Torhamnsudde), innehavare av enskild fiskerätt även utan myndighets tillstånd får sträcka fast redskap från det enskilda vattnet vidare ut i allmänt vatten, dock ej på större avstånd än tvåhundra meter från den stranden följande kurvan för högst tre meters djup vid fastlandet eller vid ö av minst etthundra meters längd. För den som stöder sin fiskerätt på avtal, urminnes hävd, dom, skattläggning eller annan särskild grund skall dock enligt 3 § andra stycket vad i första stycket stadgas gälla allenast såvitt det ej strider mot vad som i dylik ordning är bestämt angående fiskerättens omfattning.

Nämnda bestämmelser i 3 § om fri utsträckningsrätt avser ej Blekinge läns södra kust. I motioner till 1952 års riksdag gjordes gällande, att detetta medfört inskränkning i den rätt att sätta fast redskap, som tidigare tillkommit innehavarna av vissa skattlagda eller eljest sedan lång tid tillbakalika brukade fisken. I anledning av motionerna hemställde riksdagen i skrivelse den 19 november 1952 (nr 415) att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning rörande införandet av tillståndsfri utsträckningsrätt för innehavare av skattlagt fiske vid Blekinge läns södra kust.

I anledning av riksdagens hemställan har utredning bedrivits inom jordbruksdepartementet. Denna har omfattat såväl undersökning av de lokala förhållandena som rättsliga och kamerala utredningar. Under utredningen har från flera håll framställts önskemål om att en fullständig förteckning över de fasta ålfiskena vid Blekinge läns södra kust upprättas. På departementets begäran har överlantmätaren i Blekinge län låtit företaga en genomgång av de i länslantmäterikontoret förvarade akterna såvitt gällde fisken med fast redskap. Efter genomgången, som omfattat fisken vid länets hela havsstrand och verkstälts av lantmätaren David Åberg, har materialet sammanförts i en akt för varje berörd socken. Detta material har, såvitt det avser fasta ålfisken vid kusten av Mjällby och Ysane socknar, kompletterats med upplysningar från kammarkollegiet, domsagoarkiv, fiskkarena själva m. m. Under den fortsatta utredningen i departementet har, i den mån upplysning om domstolsavgöranden, som avse fiskena, erhållits eller eljest uppspårats, även dessa anmärkts. Däremot har icke verkställts någon systematisk undersökning i domstolsarkiv. Utredningen har letts av dåvarande rättsavdelningschefen, numera häradshövdingen Arvid Ribbinng, som hållit ett flertal sammanträden och besiktningar i orten. Därvid har vid flera tillfällen fiskeriintendenten (numera byråchefen) Sven Sahlilin, lantmätaren Åberg, fiskerikonsulenten Einar Norin och nämndemannen Knut Bengtsson i Lörbyskog biträtt.

Den 8 oktober 1955 har vidare flygfotografering utförts för att fastställa läget av de ålbottengarn, som då varit utsatta vid kusten av Mjällby och Ysane socknar.

Den 19 november 1955 upprättades inom rättsavdelningen en stencilerad promemoria ang. de skattlagda ålfiskena vid Blekinge läns södra kust. Promemorian innehöll en redovisning för den dittills företagna utredningen och utmynnade i ett förslag, att i 3 § lagen om rätt till fiske skulle införas en bestämmelse av innebörd, att i fråga om Blekinge läns södra kust Konungen skulle äga förordna, att vid viss fiskeplats fiske med fast redskap å allmänt vatten skulle få bedrivas i den omfattning som före den 1 januari 1951 skett med stöd av särskild rättsgrund eller av gammal sed. Avsikten var att efter ytterligare utredning skulle utrönas vid vilka fiskeplatser sättningsrätten inskränkts och att för Kungl. Maj:t därefter skulle framläggas förslag till förordnanden, vilka skulle gälla utan tidsbegränsning.

Promemorian remissbehandlades, varefter Kungl. Maj:t i proposition nr 127 till 1956 års riksdag framlade förslag till den åsyftade lagändringen. Sedan riksdagen beslutat i frågan, infördes den 18 maj 1956 i 3 § fiskerättslagen ett tredje stycke, enligt vilket Konungen i fråga om Blekinge läns södra kust må förordna, att vid viss fiskeplats fiske med fast redskap å allmänt vatten må bedrivas i den omfattning, som före den 1 januari 1951 skett med stöd av sådan särskild rättsgrund, som angives i andra stycket av samma paragraf, eller av gammal sed.

Sedan rättsavdelningen i promemorior, vilka remissbehandlats, föreslagit förordnanden beträffande tio fiskeplatser (i efterföljande förteckning betecknade nr 28, 48, 50, 51, 68, 79, 80, 81 och 89 i Mjällby socken samt nr 1 i Ysane socken), har Kungl. Maj:t den 6 juni och den 25 oktober 1957 samt den 30 juni 1958 och den 2 februari 1961 meddelat förordnanden i enlighet med förslagen.

Under utredningen har upprättats en preliminär förteckning över de fasta ålfiskena i Mjällby och Ysane socknar. Från såväl myndigheter som enskilda ha uttryckts önskemål om att, sedan utredningen verkställets, en slutlig förteckning borde utgivas. Kungl. Maj:t har den 17 februari 1961 uppdragit åt mig att upprätta sådan förteckning på grundval av det material som framkommit under utredningen. Då utredningen delvis grundats på uppgifter från enskilda personer och någon systematisk undersökning av domstolsavgöranden ej skett, kan garanti för att den i alla delar är riktig ej lämnas. Vissa i äldre handlingar omnämnda fisken är numera okända eller ej brukade. De har dock medtagits i förteckningen.

För att förteckningen skall bli mera överskådlig har fiskenas lägen angivits på kartsquisser. Skisserna har på grundval av flygfotograferingen, ekonomiska kartan, annat kartunderlag samt utredningen i övrigt upprättats i viss skala, som angivits på skisserna. Fiskenas läge och längd kan därför i regel direkt utläsas av skissen. Ovisshet rörande läge eller längd har markerats med streckad linje. Vidare har rättsgrunden för fiskena markerats på följande sätt. Med »F» har markerats sträcka, som får sättas enligt Kungl. Maj:ts förordnande enligt 3 § tredje stycket fiskerättslagen. »T» markerar att för viss sträcka tillfälligt tillstånd till sättning i allmänt vatten under senare år lämnats av länsstyrelsen.

Även i fråga om fasta fisken vid andra delar av Blekinge läns kust än Mjällby och Ysane socknar har viss utredning gjorts. Denna har utförts av lantmätaren David Åberg och baseras på forskning i Blekinge läns lantmäterikontors arkiv. I sockenvis upprättade handlingar har resultatet av utredningen redovisats. Handlingarna har upprättats i 2 ex., varav ett förvaras i länslantmäterikontoret och ett t. v. i kammarkollegiet. Övrigt av utredningen hopsamlat material förvaras, i den mån det ej återställts till ingivare, i skilda buntar i länslantmäterikontoret.

Det må påpekas, att anteckningar vid skattläggning eller jordrevning om att ett fiske tillhör visst hemman, icke behöver innebära att fisket nu tillhör hemmanet enskilt. Vid storskiften har nämligen ofta bestämts, att alla eller vissa ålfisken, som tidigare brukats till visst hemman, skall vara samfällda för hel by. Som exempel må nämnas följande. Vid det den 9 april 1795 fastställda storskiftet på Stiby by överenskoms att ålfiskena skulle nyttjas samfällt till hela byn. Vid storskiftessammanträde den 18 augusti 1798 rörande Hörby by bestämdes, att alla de hemman i byn, vilka ägde i jordeboken upptagna ålfisken, skulle bibehållas därvid, varemot de övriga hemmansägarna i byn skulle ha del i alla övriga ålfisken till byn. Enligt storskiftesprotokoll 1792 för Mjällby by fick en delägare (Prästgården) behålla sitt ålfiske mot att $\frac{1}{2}$ tunnland jord avstods. Övriga hemman med ålfiske vid havsstranden överlämnade fiskena till hela byns disposition.

Vad nu sagts utgör som nämnts blott exempel. Huruvida vid senare lantmåteriförrättningar ändring i dispositionsrätten skett har ej undersökts i samband med utredningen.

Förteckningen avser i allmänhet förhållandena år 1955. I vissa avseenden har den kompletterats med uppgifter fram till slutet av år 1962.

Orientering om skilda slag av fisken

Som komplement till förteckningen torde här en kortfattad orientering om skilda slag av fisken ur kameral och rättslig synpunkt vara av intresse.

Många av de fisken, som undersökningen avser, kan spåras tillbaka till den danska tiden. I fråga om den närmare historiska utvecklingen torde här i huvudsak kunna hänvisas till Dufwas framställning s. 44 ff i del 1 av hans utredning (SOU 1925:19). Såsom dennes framställning visar ansågs i Danmark under medeltiden såväl det danska sjöterritoriet som rätten till fiske vid havsstranden tillkomma Konungen. Denna uppfattning levde kvar även långt in i nya tiden. Avkastningen gick i vissa fall direkt till Konungen och i andra fall till länsmannen. De kungl. ålfiskena omnämndes i länsbrev redan i slutet av 1400-talet, men närmare uppgifter om dem lämnas först i de äldsta danska jordeböckerna från 1580-talet. I dessa upptages de kungl. fiskena som särskilda skatteenheter utan anknytning till något bestämt hemman. Vid sidan av dessa fisken förekommer även en stor mängd fisken som brukats direkt av bönderna mot en avgäld som ingick i räntan för hemmanet. Då Blekinge införlivades med Sverige 1658 upprättades den första svenska jordeboken som utgjorde ett utdrag av de danska böckerna. Redan i denna jordebok omnämnes ett 10-tal av de ålfisken som fortfarande brukas i Mjällby socken. Den första svenska jordrevningen i Blekinge förrättades 1670, varefter en ny jordebok upprättades 1671. I fråga om 4 socknar, bland andra Mjällby och Ysane, gjordes en ny jordrevning under åren 1685—1687. Därefter har flera jordeböcker förekommit och den nu gällande härrör från 1871. Fisken, vilka vid skattnöjningsförrättningar antingen upptagits som särskild fastighet och införts i jordebok eller skattlagts gemensamt med visst hemman, benämnes i allmänhet skattlagda fisken. För jordeboksfiskena användes ofta benämningen »särskilt skattlagt fiske».

Förutom de skattlagda fiskena finnes ett flertal av ålder bestående fisken av olika kameral och rättslig natur, bland annat fisken vars rätt grundas på rätten till stranden. Den nu företagna undersökningen har omfattat cirka 170 ålfisken vid södra kusten av Blekinge.

Här nedan kommer att något beröras skilda fisken ur kameral och rättslig synpunkt.

a) Skattlagda ålfisken

Bland de skattlagda ålfiskena kan man skilja på olika typer. Vissa fiskeen utgör självständiga fastigheter, som skattlagts för sig och upptagits i jordeboken. Dessa fisken har ursprungligen varit kronofastigheter, som efter skatteköp omförts till skatte. I jordeboken finnes emellertid fortfarande kvar några fisken under rubrikerna krono under allmän disposition eller frälse. Antalet i jordeboken för Mjällby och Ysane socknar upptagna ålfisken är 28, varav 2 kronofisken, 1 fräsefiske och övriga skatteköpta fisken. Vid sidan av dessa jordeboksfisken förekommer i stor omfattning fisken, för vilka avgäld i en eller annan form har beräknats vid fastställande av räntan för det hemman, som de vid skatteläggningen tillhört. Av de skattlagda fiskena har en del sedermera avsevärda eller vid avstyckningsförrättningar tillagts avstyckade områden. Vissa av de skattlagda fiskena ha genom tidsbegränsade tillstånd av länsstyrelsen fått sin rätt utökad.

De skattlagda fiskena har ofta antingen vid skatteläggningen eller vid senare jordrannsakan eller genom dom bestämts till sitt innehåll. Härvid kan fiskerätten ha begränsats med hänsyn till sättningsplats, sättningsriktning och sättningslängd eller sökningsområde. Med sökningsområde avses det vattenområde, i regel norr om fisket, inom vilket andra fiskeredskap icke få utsättas med hänsyn till den skada, som det skattlagda fisket härigenom förorsakas. Stundom har för fisken gränserna bestämts genom en nordlig och en sydlig linje. Ifråga om fiskenas utsträckning i längd har ofta angivits, att ett visst antal hommor eller hommesätt får användas. Sedan man på blekingekusten övergått till att i stor utsträckning använda ålbottengarn har begränsningen till visst antal hommesätt ansetts böra förvandlas till viss utsträckning i längd. Härvid har 1 homma ansetts motsvara 12 famnar (21,6 meter).

Vid skatteläggningarna har som förut nämnts, i stor utsträckning förkommit, att i hemmanens ränta inräknats värdet av ålfisken. Stundom har allmänt blott utsagts, att i de »härligheter», som tillkom hemmanet, ingick ett ålfiske. En ränta för hemmanet har därefter fastställts. I andra fall har angivits, hur stor ränta som belöpte på fisket. Slutligen har i vissa fall omnämnts, att till hemmanet hörde ålfiske men att detta på grund av sin belägenhet eller av andra skäl var så dåligt att det inte ansågs böra påverka räntans storlek. (Huruvida i sådana fall fisket skall anses vara skattlagt, synes tveksamt.)

Ofta har, när det gäller fisken som skattlagts med hemmanen, utsagts hur många hommesätt som sattes i fisket. I andra fall har däremot ingen begränsning i sättningsrätten nämnts. I sådana fall, då skatteläggningen inneburit en begränsning, har emellertid brukaren av fiskena ofta med stöd av strandrätt eller sedvana ändå satt intill gränsen mot allmänt vattenområde. Vid studium av t. ex. jordrevningsprotokollen för 1685—87 framgår

att de ålfisken, som ingick i hemmanens räntor, i stor utsträckning ansetts vara odugliga eller »till ringa nytta». Sedan ålbottengarn börjat komma till användning har emellertid flera sådana fisken visat sig vara mycket givande. En del av de fisken, som omnämnts vid skattläggningarna, brukas icke längre. Vid tiden för skattläggningarna kunde nämligen ålfiskena sättas mycket tätare än nu. Redskapen bestod då av en eller flera ålhomnor, varför relativt kort sökningsområde erfordrades. Av uttalanden i vissa rättegångar framgår att sökningsområden på 100 meter ansågs vara fullt tillräckliga. Då numera ålbottengarn användes med en längd av ofta 200—300 meter fordras mycket större sökningsområden.

b) I jordregistret upptagna avsöndringar, som blott innebär en ålfiskerätt

Vid undersökningen har framkommit, att i ifrågavarande socknar finnes ett 20-tal avsöndringar, vilka enligt jordregistret består allenast av ett ålfiske (i två fall jämväl av »fiskeplats»). Avsöndringarna utgör antingen strandrättsfisken eller fisken, som tidigare skattlagts gemensamt med hemman. (Anm. Avsöndringarna har fastställts under tiden 1862—1909, alltså före de prejudikat enligt vilka bestämts, att till fastigheten hörande rätt till fiske ej kan avsöndras utan att äganderätten till grunden och vattnet överlåtes, se *N J A 1918:599*. Jämför även *N J A 1915:571*, vari lagfart vägrats å fastställd avsöndring, som blott bestod av fiske. Sådan avsöndring ansågs ej vara fast egendom. De avsöndrade fisken, som avses i denna utredning, har emellertid lagfarits.)

c) Servitutsfisken och fisken, uppkomna vid lantmäteriförrättningar

Vid avstyckning av smärre markområden har de nybildade fastigheterna ofta tilldelats den rätt till ett bestämt ålfiske eller till en andel i ålfiske, som tillkommit stamfastigheten. Enligt *N J A 1932:693* får vid avstyckning ej bildas fiskeservitut, som innebär allenast rätt att inom stamfastighetens fiskevatten idka fiske. Enligt *N J A 1935:10 och 696* kan däremot till avstyckning läggas andel i stamfastighetens fiske inom vissa vattenområden. I sådant fall är det ej fråga om servitut utan om en andel i sådan särskild rättighet som avses i 19 kap. 12 § andra stycket jorddelningslagen. Avstyckningarna har i regel tillkommit just för att vederbörande skulle kunna få en i jordregistret och senare i fastighetsbok inskriven rätt att utöva ålfisket. Det avstyckade markområdet har härvid ofta endast fyllt en formell uppgift för att möjliggöra avstyckningen. Vid sidan av dessa servitutsliknande rättigheter till fiske finnes åtminstone ett rent servitutsfiske, som icke uppkommit i samband med lantmäteriförrättning utan grundats på en överenskommelse, vilken senare stadfästs genom domstolsavgörande. Detta fiske

är det som benämnes *Stupenosa* (nr 44). Av en dom meddelad av hovrätten den 23/11 1832 framgår, att fisket brukats sedan åtminstone 1748, då en överenskommelse om fisket träffades. Överenskommelsen innebar, att strandägaren medgav ägarna av fisket Hallakulla (nr 45, Hosaby 27¹) rätt att utsetta ålhomma på en angiven plats vid Listershuvud. Rättigheten belastar dels Hosabys bys oskiftade fiskevatten och dels det närbelägna fisket Oder-skärfvet (nr 43, Hosaby 35¹). Genom flera domstolsavgöranden har denna fiskerätt fastslagits, varvid angivits, att den dock är begränsad till ett hommesätt (se senast *NJA* 1952:459).

d) Strandrättsfisken, vilka ej avskilts eller särskilt lagfarits

I den mån så kan ske utan att skattlagda fisken därigenom kränkes, brukas på grund av strandrätt en del ålfisken. Vissa av dessa har satts på samma plats sedan lång tid tillbaka och har genom lantmäteriförrättningar eller domsavgöranden fått en ställning, som synes i viss mån vara starkare än vanliga strandrättsfiskens. (Jfr. t. ex. nr 39 och 83 i Mjällby socken och nr 6 i Ysane socken.)

e) Tillståndsfisken

Med stöd av 1 och 2 §§ fiskerättslagen har administrativ myndighet i ett flertal fall lämnat tillstånd till fiske med ålbottengarn på allmänt vatten. Sedan 1951 har i avvidan på resultatet av jordbruksdepartementets utredning tillstånd regelmässigt lämnats i sådana fall, då man ansett möjligt att fiskena avkortats på grund av de nya gränsbestämmelserna. Principen vid tillståndsgivningen har därvid varit, att fiskena tills vidare skulle få bibehållas vid den utsträckningsrätt de ägt före år 1951. Därjämte har i några fall tillstånd lämnats till fiske på sådana platser, som redan enligt den tidigare lagstiftningen helt varit belägna på allmänt vatten. Slutligen har tillstånd i vissa fall lämnats till utsträckning av redskap från enskilt till allmänt vatten oberoende av om fisket avkortats eller icke genom den nya lagstiftningen.

Förteckning över fiskena

Mjällby socken

1 Strandrättsfiske utanför västra delen av Sillnäsudde. Hör till *Istaby 6^s*. Läge 1955 och 1956, se *skiss 1*.

2 (Åberg 1), Strandrättsfiske (ålbros) vid sydspetsen av Sillnäsudde. Omnämnt vid lmf 14/5 1754 som tillhörande åborna på *Siretorp nr 4*. Ej på flygkarta. Ej satt 1956. Läge vid lmf 1754, se *skiss 1*.

3 (Åberg 2), Skattlagt fiske (ålbros) utanför östra delen av Sillnäsudde. Vid lmf 14/5 1754 ant. att till *Mörby 2 och 5* hörde en ålbros och att en plan om 6 kappland på en liten udde vid fiskeplatsen var inberäknad i Mörby mark. På planen fanns en fiskarkoja. Vid jrv 1685—87 ant. att till Mörby nr 5 hörde ett ålfiske »för Sillenäs» till 2 *hommesätt*. Läge 1955, se *skiss 1*.

4 (Dufwa 1, Åberg 3). Skattlagt fiske (ålbros) utanför östra delen av Sillnäsudde. Vid lmf 14/5 1754 ant. att till *Istaby nr 3 och 5* hörde en ålbros på denna plats. Vid jrv 1685—87 ant. under Istaby nr 5 ett ålfiske »*Helleruna*» till 2 *hommesätt*. Ej på flygkarta. Ej satt 1956. Läge vid lmf 1754, se *skiss 1*.

5 (Åberg 4). Strandrättsfiske (ålbros) i Västra Torsövikens västra del. Vid lmf 14/5 1754 ant. att till *Istaby nr 3 och 5* hörde en ålbros på denna plats (på lmf-kartan kallad Hallaruna). Ej på flygkarta. Ej satt 1956. Läge vid lmf 1754 och enl. uppgift, se *skiss 1*.

6 (Dufwa 2, Åberg 5). Skattlagt fiske (ålbros) i Västra Torsövikens. Vid lmf 14/5 1754 ant. att till *Istaby nr 11 och 12* hörde en ålbros på denna plats (på lmf-kartan betecknad »Haflyckan» på en kuststräcka som kallades »Hallarune Lyckorne»). Vid jrv 1671 och 1685—87 ant. under Istaby nr 11 och 12 ett ålfiske vid »*Hellerum*» till 2 *hommesätt* (ett sätt till varje hemman). Ej på flygkarta. Ej satt 1956. Läge vid lmf 1754, se *skiss 1*.

7 Strandrättsfiske i Västra Torsövikens östra del. Hör till *Istaby 1², 15¹*. Läge 1955 och 1956, se *skiss 2*.

8 (Åberg 7). Skattlagt (?) fiske (ålbros) väster om Flinskäret. Vid lmf 14/5 1754 ant. att ägaren av *Istaby 10* den 18 maj 1754 fått KB:s tillstånd att bruka ett nytt ålfiske. På lmf-kartan har det angivits ligga vid sydligaste udden söder om Torsö. Läge 1955 och 1956 väster om Flinskäret, se *skiss 2*.

9 Strandrättsfiske vid Flinskärets östra del. Hör till *Istaby 1², 15¹*. Läge 1955 och 1956, se *skiss 2*.

10 (Åberg 8). Strandrättsfiske (ålbros) vid östra delen av udden söder om Torsö. Vid lmf 14/15 1754 ant. att till *Istaby nr 6* hörde en ålbros på den-

na plats. Endast slutpunkten framgår av flygkartan. Läge 1955 och 19956, se *skiss 2*.

11 (Åberg 9). Skattlagt fiske (ålbros) vid Koskåret. Vid lmf 14/5 17754 ant. att till *Istaby nr 9* hörde en ålbros på denna plats. Vid prv 1885—87 ant. att till *Istaby nr 9* hörde ett ålfiske »uthe för Eenehollmen» till *1 hommesätt*. Torde motsvara detta fiske. Ej på flygkartan. Ej satt 1956. Läge vid lmf 1754, se *skiss 2*.

12 (Åberg 10). Skattlagt fiske (ålbros) omedelbart öster om Östra Torsö fiskeläge. Vid lmf 14/5 1754 ant. att till *Istaby nr 13* hörde en ålbros på denna plats. Vid jrv 1685—87 ant. att till *Istaby nr 13* hörde ett ålfiske »*Östtra Tåssa*» till *1 hommesätt*. Läge 1955, se *skiss 2* (2 ålhommor).

13 Strandrättsfiske i Östra Torsöviken. Hör till *Istaby 7¹*. Endast slutpunkten framgår av flygkartan. Läge 1955, se *skiss 2*.

14 Strandrättsfiske i Östra Torsöviken. Hör till *Istaby 7¹*. Enligt uppgift brukar en ålhomma sättas. Ej på flygkartan. Ej satt 1956. Uppgivet läge, se *skiss 2*.

15 Strandrättsfiske vid östra stranden av Östra Torsöviken. Hör till *Stiby 8³*. Ej på flygkarta. Ej satt 1956. Uppgivet läge, se *skiss 2 och 3*.

16 Strandrättsfiske väster om Björkenabben. Hör till *Stiby 1⁶*. Läge 1955 och 1956, se *skiss 2 och 3*.

17 Strandrättsfiske väster om Björkenabben. Hör till *Stiby 5²*. Ej på flygkarta. Läge 1955, se *skiss 2 och 3*.

18 Strandrättsfiske vid sydspetsen av Björkenabben. Hör till *Stiby 15²*. Har enl. uppgift satts alltsedan 1906. Läge 1955 och 1956, se *skiss 3*.

19 (Dufwa 4, Åberg 14). Skattlagt fiske vid Björkenabben. Vid jrv 16371 ant. under *Stiby nr 4* ett fiske till *2 hommesätt* vid *Birkenabben*. Vid jrv 1685—87 ant. emellertid att fisket ej tillhörde det i 1671 års jrvprot. angivna hemmanet utan hörde till »Jöns Nillsons hemman i byen». Det har upplysts, att fisket ej satts de senaste 20 åren. Läge enl. uppgift, se *skiss 3*.

20 (Dufwa 5, Åberg 15). Skattlagt fiske vid *Kalvhagen*. Vid jrv 16371 och 1685—87 ant. att till *Stiby 2* hörde ett litet ålfiske (»för Kalfvehagen widh Sven Ingemanssons») till *1 hommesätt*. Ej på flygkarta. Ej satt 1956 (men 1954 enl. uppgift). Läge enl. uppgift, se *skiss 3*.

21 (Dufwa 8, Åberg 17). Särskilt skattlagda fisket *Hydde 1¹* vid *Kallvhagen*. Upptaget i 1871 års jb. Skl. 1850 för *12 hommesätt*. Skattebrev 23/3 1857. Läge 1955 och 1956, se *skiss 3*.

22 Strandrättsfiske vid *Kalvhagen*. Vid jrv 1685—87 omnämnes ett ålfiske till *Stiby nr 5*. Läge okänt. Förmenades dock ligga vid *Kalvhagen*. Hör till *Stiby 5²*. Läge 1955, se *skiss 3*.

23 Strandrättsfiske vid *Kalvhagen*. Hör till *Stiby 5²*. Läge 1955 och 1956, se *skiss 3*.

24 (Dufwa 7, Åberg 18). Skattlagda fisket *Kamparehallen* till *2 hommesätt*. På kartor till lmf 1794 och 1817 är i en vik söder om »Kamparehåle

Backen» utmärkt ett fiske *Svens Ahlegård*, vilket säkerligen är identiskt med Kamparehallen. Läge 1955 och 1956, se *skiss 3*.

25 Strandrättsfiske på västsidan av Kråkenabben. Tillhör *Skönabäck nr 1*. Läge 1955, se *skiss 4*.

26 Strandrättsfiske vid sydvästra udden av Kråkenabben. Tillhör *Skönabäck 1²³*. Läge 1955 och 1956, se *skiss 4*.

(27 Fiske, som med stöd av särskilt tillstånd för åren 1955—59 satts från ett vrak söder om Kråkenabben. Tillståndet ej förnyat. Ej på flygkartan. Läge enl. uppgift, se *skiss 4*.)

28 Strandrättsfiske, benämnt *Skallerviksfisket* eller *Kråkerevsnfisket*. Läge vid Kråkenabbens mellersta udde. Fel inlagt på flygkartan (en sten förväxlad med utmärkningsskärm). Läget i detalj utlagt vid gränsbestämning 1956—57. Enl. ett den 6 juni 1957 (nr 79) av Kungl. Maj:t meddelat förordnande jämlikt 3 § tredje stycket fiskerättslagen får i fisket fast redskap sättas i allmänt vatten till en längd av 55 m i bäring c:a 164° från en punkt, där en tänkt linje, dragen i bäring c:a 174° från en på Kråkenabbens mellersta udde c:a 10 m från stranden belägen, med borrhål i sten markerad punkt, skär gränsen till allmänt vattenområde. Förordnandet innebär, att år 1957 fiskets slutpunkt var belägen c:a 390 m från nämnda punkt. Förordnandet gäller för den som vid utgången av år 1950 innehade fiskerätten i det då enskilda vattenområde utanför fastigheten Skönabäck 1²², som förordnandet avser, ävensom för den som — därest vattenområdet alltjämt varit enskilt — därefter och framdeles skulle ha inträtt i hans rätt. Vidare har särskilt (tidsbegränsat) tillstånd av länsstyrelsen lämnats att sätta redskap i allmänt vatten, senast för åren 1961—1965, till en ytterligare längd av 250 m. Läge, se *skiss 4*.

29 (Åberg 131). Strandrättsfiske, benämnt *Brustet*, utanför Kråkenabbens östra del. Vid avst. 1948 från Skönabäck 1²² av ett markområde, *Skönabäck 1²⁰³*, ant. att till 1²⁰³ skulle höra stamfastighetens hela andel i hemmanets oskiftade fiske i Östersjön. Gränsbestämning, verkställd 1956—57, visar, att utanför Skönabäck 1²⁰³ gamla och nya gränserna mot allmänt vattenområde praktiskt taget sammanfaller i den år 1956 för fisket använda sättningslinjen. Enl. tidsbegränsat tillstånd av länsstyrelsen, senast för åren 1961—1965, får i fisket på allmänt vatten sättas redskap till en längd av 250 m. Ej på flygkartan. Läge, se *skiss 4*.

30 Strandrättsfiske sydväst om Nogersund. Hör till *Skönabäck 1³⁰*. Ej på flygkartan. Läge 1956, se *skiss 4*.

31 (Åberg 132). Strandrättsfiske sydväst om Nogersund. Vid avst. år 1948 från Skönabäck 1¹¹ av ett markområde, *Skönabäck 1²⁰⁴*, ant. att till 1²⁰⁴ skulle höra stamfastighetens hela andel i hemmanets oskiftade fiske i Östersjön. Ej på flygkartan. Läge 1956, se *skiss 4*.

32 (Dufwa e, Åberg 105). Särskilt skattlagt fiske *Nogersund 1¹* eller *Oxnabben*. Upptaget i 1871 års jb. Skl 1745, varvid ant. att fisket brukades

till Hörby nr 3. Skk 1900. Enligt uppgift sättes fisket ej längre. Ej på flygkarta. Läge enl. uppgift, se *skiss 5*.

33 Strandrättsfiske öster om Nogersund. Lär vara samfällt för *Hörby by* och utarrenderat av byn. Läge 1955 och 1956, se *skiss 5*. Enl. uppgift sättes fisket ej längre.

34 (Dufwa j, Åberg 19). Särskilt skattlagt fiske *Hörby 24¹* eller *Torre Gröna* (eller *Tvegröna*), ej särskilt lagfaret. Tillhör Hörby by, som plägar utarrendera fisket. Upptaget i 1825 års specialjb och 1871 års jb. I länskungörelse 7/9 1954 meddelades att fisket kunde få skatteköpas för 5 kr. Någon ansökan härom ej inkommen till länsstyrelsen 1/10 1956. Beträffande rätta sättningsplatsen har uppgivits att den vore i gränslinjen mellan Hosaby 23¹ och Knutstorp 1¹². Denna uppgift vinner visst stöd av utredningen i en rättgång avgjord av HD 14/8 1865 (Knut Johnsson ./ Nils Persson m. fl. ang. arrende för fiske) enl. vilken ett fiske »Tvägrönekås» brukades utanför Knutstorps strandskifte, varvid som båtplats användes en närbelägen kås på Hosaby ägor. Det troligen rätta läget av Hörby 24¹ framgår av *skiss 5* (»34(a)»). Med stöd av strandrätt sättes i stället för Hörby 24¹ ett fiske c:a 350 m längre söderut vid »Hagen». Enligt tidsbegränsat tillstånd av länsstyrelsen får under åren 1962—1966 i fisket sättas 100 m på allmänt vatten. Läge, se *skiss 5*, »34(b)».

35 (Dufwa 9, Åberg 20). Särskilt skattlagt fiske *Hosaby 30¹*, även benämnt *Dohlsten* eller *Skutehalla*. Infört i 1871 års jb. Skl 1745. Skk 1876, upphävt 1878. Ånyo skk 11/7 1903. Vid *häradssyn 30/8 1756* beläget 620 famnar söder om fisket nr 37. Enl. *häradsrättens dom 2/7 1859* hade fisket som sökningsområde icke hela sträckan till fisket nr 37 (gränsen angavs emellertid icke, jfr nr 36). Vid gränsbestämning 1956—57 konstaterades, att i den år 1956 använda sättningslinjen gamla och nya gränsen mot allmänt vattenområde praktiskt taget sammanföll (315 m från stranden i sättningsriktningen räknat). Enligt särskilt tidsbegränsat tillstånd av länsstyrelsen, senast för åren 1961—65, sättes 75 m i allmänt vatten. Läge 1955 och 1956, se *skiss 5*.

36 (Åberg 21 och 22). Strandrättsfiske till Hosaby. På kopia av en vid Listers dombok 18/5 1858 fogad karta (Åberg s. 217) är ant. att mellan fiskena nr 35 och 37 finnes ett fiske bestämt genom *häradssyn den 12 september 1860* (dom avkunnad den 19 samma månad). Läge 1955 och 1956, se *skiss 5* /»36(a)»/. Enl. uppgift sättes fisket stundom längre norrut på den plats, som å *skiss 5* utmärkts vid »36(b)».

37 (Åberg 23, Dufwa 10). Strandrättsfisket *Hosaby 9^e*, även kallat *Svar-testen* eller *Per Bengtsafisket*. Fisket avsöndrat (utan markområde) 21/1 1862 från Hosaby 9^{3, 4} samt upptaget i jordregistret och särskilt lagfaret. Enl. *häradssyn 30/8 1756* och *NJA 1915:140* beläget 220 famnar söder om fisket nr 38. Enl. särskilt tidsbegränsat tillstånd av länsstyrelsen, senast för åren 1962—1966, sättes redskap till en längd av 50 m i allmänt vatten.

Framställning om tillämpning av 3 § tredje stycket fiskerättslagen på detta fiske har, enligt beslut den 6 november 1959 av Kungl. Maj:t icke föranlett någon vidare åtgärd (enl. en åren 1958—1959 av lantmätare Åberg upprättad karta över djupförhållandena går den nya gränsen mot allmänt vatten längre ut än den gamla). Läge, se *skiss 5 och 6*.

38 (Dufwa 11, Åberg 24). Särskilt skattlagda fisket *Hosaby 29¹*, även kallat *Görlingen* eller *Giärsingen*. Infört i 1871 års jb. Vid jrs 1730 ant. att åbon till 1/2 mtl Hosaby nr 6 upptagit ett fiske till 2 *hommesätt* »sunnan vid Jersig». Skl 1745, varvid ant. att åbon på 3/8 mtl Hosaby nr 11 ägde halva fisket. Skk 9/4 1932. Enl. *häradssyn 30/8 1756* beläget 240 famnar söder om Bänsbokås (jfr fisket nr 39) och 220 famnar norr om fisket nr 37. Enl. *N J A 1915:140* omfattar sökningsområdet hela stranden utanför Hosaby nr 10. Enligt tidsbegränsat tillstånd av länsstyrelsen för åren 1957—62 får i fisket sättas 75 m i allmänt vatten. Läge, se *skiss 6*.

39 (Åberg 26). Strandrättsfiske, kallat »*Vita sten*». Vid ägostyckning 1927 av 3/16 mtl Hosaby 7³ tilldelades Hosaby 7⁷ stamfastighetens andel i fisket i Östersjön. »Vitesten» omnämnd vid *häradssyn 30/8 1756*. Av *N J A 1932: not A 11* framgår, att fisket Vita sten sedan lång tid brukats vid Bengtsbokås (en båtplats), »oftast söder därom men ibland norr därom». I domen fastslogs, att fisket nr 40 ej fick sättas längre söderut än 108 famnar norr om Bengtsbokås. Vid gränsbestämning 1956—57 konstaterades, att i fiskets sättningslinje den nya gränsen mot allmänt vattenområde går c:a 30 m utanför den gamla. Enl. särskilt tidsbegränsat tillstånd av länsstyrelsen, senast för åren 1961—65, sättes i fisket redskap på allmänt vatten till en längd av 50 m. Läge, se *skiss 6*.

40 (Dufwa 12, Åberg 27 och 28). Särskilt skattlagda fisket *Hosaby 31¹* även benämnt *Vasafisket*, Vasa, Gjertsofisket eller Hierse. Vid jrv 1671 och 1685—87 omnämnes under 1/2 mantal Hosaby nr 10 ett fiske Hierse. I 1745 års jb upptogs ett fiske Vasa (men ej Hierse). Vid *häradssyn 30/8 1756* ant. att »Gjertse» var ett namn på hela strandremsan från Listershufvud till Nogersund. På karta till Listers *dombok 18/5 1858* är inlagda två fisken, Gjertsofisket och Vasafisket, varav det förra 108 famnar norr om Bengtsbokås (jfr fisket nr 39) och 90 famnar söder om Vasafisket. Vasafisket låg 120 famnar söder om fisket nr 41. Att Hierse och Vasa sedan 1745 behandlats som ett fiske framgår av *N J A 1932: not A 11*, vari södra gränsen för fisket förklarades utgöras av en linje, utgående från en punkt på stranden 108 famnar norr om Bengtsbokås, där fisket Vita sten (nr 39) sattes, och utdragen i sjön på sådant sätt, att till Vasafisket kom att höra allenast det vattenområde, som låg stranden norr om sagda punkt närmare än stranden söder därom. (Linjen torde vara densamma som på nyssnämnda karta benämnts »Gjertsofisket»). Enl. *N J A 1936: not A 19* går norra gränsen vid Svenska källan och alltså icke — såsom på kartan till Listers *dombok 18/5 1858* angivits — 210 famnar norrut. Svenska källan (lär ha be-

nämnts så av engelska marinsoldater, som — sannolikt under napoleon-krigen 1808—1812 — uppehållit sig på Hanö och hämtat vatten på fastlandet; nu består källan blott av en mindre vattensamling) låg enligt uppgift i målet endast 141 famnar norr om Vasafiskets södra gräns. *Vasafiskets sökningsområde består alltså blott av 141 famnar*. Ej på flygkartan. Läge enligt uppgift, se *skiss 6*. Enligt uppgift sättes fisket ej längre.

41 (Dufwa 13, Åberg 29). Särskilt skattlagda fisket *Hosaby 28¹*, även benämnt *Aspöfisket*. I 1871 års jb upptaget som ett ålfiske »emellan Svenska källa och Listers Hufvud». Skl 1745 under Hosaby nr 4. Skk 8/5 1885. Enl. karta till *Listers dombok 18/5 1858* beläget 120 famnar norr om fisket nr 40 och 220 famnar söder om nr 42. Vid lmf 1883 för uppmätning av detta fiske enades man om gränspunkterna mellan detta fiske samt nr 40 och 42. Norra gränspunkten utsattes strax norr om grundet »Oderskärvet», som alltså ingick i Aspöfiskets sökningsområde. Därifrån sträckte sig Aspöfiskets sökningsområde till en punkt 220 famnar söderut. Enl. *N J A 1884: not A 336* och *1936: not A 19* sträckte fiskets sökningsområde sig emellertid icke norr om den s. k. Fiskudden (jfr fisket nr 42). Oderskärvet ingick alltså icke i fisket. Enligt sistnämnda rättsfall får Aspöfisket sättas vid Svenska källan, 141 famnar norr om Vasafiskets södra gräns (alltså 289 famnar söder om Oderskärvet). Jfr nr 40. Läge 1955 och 1956, se *skiss 6*.

42 Strandrättsfiske, benämnt *Fiskudden*. Genom *N J A 1884: not A 336* fastslogs vid process rörande utsträckningen av fisket nr 41, att strandägarna hade uteslutande rätt till ålfiske med hommor vid Fiskudden. Jfr nr 41. Vid avst., fastställd 16/10 1931, från 19/128 mtl av Hosaby 19³ av ett markområde *Hosaby 19¹⁵* ant. att med området följde stamfastighetens strandrätt i Östersjön utanför fastighetens strand. Läge 1955 och 1956, se *skiss 6*. Enligt uppgift sättes fisket ej längre.

43 (Dufwa 14, Åberg 30). Särskilt skattlagda fisket *Hosaby 35¹*, även benämnt *Oderskärfvet*. I 1871 års jb upptaget som ett ålfiske »nordan vid Oderskerf». Skl 1745 under Hosaby nr 8. Skk 25/11 1858. Enl. karta till *Listers dombok 18/5 1858* beläget 220 famnar norr om fisket nr 41 (sedermera flyttat söder ut, se nr 41) och c:a 90 famnar söder om fisket nr 44. Enl. häradsyn 30/8 1756 beläget »nordan vid utterskiärfvet straxt vid Listers hufvud». Betr. lmf 1863, se nr 41. Enl. *hovrättens dom 23/11 1832* bestämdes norra begränsningen av sökningsområdet till Stupenosa. I längd ingen begränsning. Se även *N J A 1952:459* och *1955: not C2*. Läge 1955 och 1956, se *skiss 6*.

44 (Åberg 31). Servitutsfiske, benämnt *Stupenosa*. Fisket är ej självständig fastighet utan en *servitutsrättighet* till förmån för ägarna av fisket nr 45. Rättigheten belastar dels Hosaby bys oskiftade fiskevatten dels fisket nr 42. Fisket har enligt *hovrättens dom 23/11 1832* brukats sedan åtminstone 1748 (överenskommelse 28/7 1748). Fiskerättigheten är begränsad till *ett homesätt*. Belägenhet vid Listers hufvud på den plats, som utmärkts

med E på lantmätare Holmers karta 1829 (Åberg s. 236). Rättigheten bestämd genom *N J A 1908:238* och *1952:459* samt *hovrättens dom 23/11 1832*. Ej på flygkarta. Sättes enl. uppgift ej. Läge, se *skiss 6*.

45 (Dufwa 20, Åberg 32 och 33). Särskilt skattlagda fisket *Hosaby 27¹*, även benämnt *Hallakulla*, *Fogdegård* eller *Huvudfisket*. Fiskets sökningsområde sträcker sig från p. D till p. B på en av lantmätare Holmer år 1829 upprättad karta (Åberg s. 236) med nuvarande sättningslinje vid p. D. Se i övrigt *N J A 1955: not C 2* jfrt med *1908:238* och *1952:459*. Skl före 1583 (upptaget redan i dansk jb 1583). Skk 12/11 1872. Enl. en *hovrättsdom 23/11 1832* förelåg ingen inskränkning i avseende på hommornas antal under förutsättning att vissa sättningslinjer iaktogs (jfr Dufwa). Med stöd härav utsattes senare ålbottengarn, som sträckte sig utanför området för strandägarens enskilda fiskerätt. Åtal skedde. Enl. *N J A 1942: not B 540* dömdes fiskaren för olaga fiske. Det ansågs ej styrkt, att han på grund av bestämmelserna i 12 § 1896 års lag haft rätt att fiska på allmänt vatten. Läge 1955 och 1956, se *skiss 6*.

46 (Dufwa 15, Åberg 34). Skattlagda fisket *Hosaby 17²*, även benämnt *Hallahåle* eller *Lars Matsafisket*. Fisket sträcker sig från p. B till p. A på lantmätare Holmers karta 1829 (Åberg s. 236 1/2) med nuvarande sättningslinje vid p. B. Vid jrv 1685—87 ant. detta fiske om 2 homesätt till ringa nytta. Förmånen av fisket inbegreps i räntan för Hosaby nr 17. Enl. *hovrättens dom 23/11 1832* dock ingen inskränkning i längd. Jfr *N J A 1908:238*, *1942: not B 449*, *1952:459* och *1955: not C 2*. 8/12 1881 fastställdes en avs., som endast bestod av detta ålfiske (intet markområde). I jordregistret upptages Hosaby 17², avs. från Hosaby 17¹. Läge 1955 och 1956, se *skiss 6*.

47 (Dufwa 17, Åberg 35). Skattlagda fiskena *Hosaby 6⁴* och *Hosaby 6⁵*, gemensamt benämnda *Spörviksör*. I 1671 års jb upptogs under Hosaby nr 22 (nu 6) havsfiske, som ingick i skl för hemmanet. Vid storskifte 1799 (Åberg s. 316) ant. att förmånligt ålfiske tillhörde Hosaby nr 45 (6) utan att skatt därför erlades. På grund härav avdrogs från hemmanets uppskattningsinnehåll 8 kappland. I 1825 års specialjb upptogs under Hosaby nr 45 (6) såväl ett fiske Sunnan vid Görlingen (Hosaby 29¹) som »ett fiske Spörviksör». Enl. kks beslut 1863 uteslöts fisket ur jb, enär Hosaby nr 45 på grund av detta fiske erhållit minskad areal (och indirekt alltså fått betala för det). Fisket utgör nu två skilda, från Hosaby 6² resp. 6³ avsöndrade fastigheter Hosaby 6⁴ och 6⁵, vardera utgörande 1/2 av ålfisket Spörviksör. Lagfart första gången sökt på 6⁴ 29/11 1880, § 48, och på 6⁵ 11/3 1907, § 38. Till avsöndringarna hör intet markområde. Enl. lantmätare Holmers år 1829 upprättade karta (Åberg s. 236 1/2) och *hovrättens dom 10/9 1875* utgår fisket från en med A betecknad punkt 20 m från stranden c:a 240 m norr om norra delen av en liten vik med »gamla båtlänningar». Fisket finnes markerat på karta till Listers dombok 18/5 1858 (Åberg s. 217) med sättningslinje 410 alnar syd-

ost om fisket nr 48. Se vidare ant. vid nr 48. Läge 1955 och 1956, se *skiss 6*. Har ej satts åren 1960—1962.

48 (A och B). (Dufwa 17, Åberg 36). Skatlagda fiskena *Spörviksör* (A) och *Hörviksör* (B) under *Hosaby nr 20* (äldre nr 59). Enl. jordregistret är *Hosaby 20⁵* en avsöndring, som endast består av den på *Hosaby 20³* och *20⁴* belöpande hälften av fisket Hörviksör. Andra hälften av Hörviksör ingår i avstyckningen *Hosaby 20¹⁸*, som består av ett markområde om 1 294 m² till vilket hör jämväl stamfastighetens, *Hosaby 20²*, hela andel i *Hosaby* bys oskiftade fiske i Östersjön. Enl. j.b 1671 ingick i skl för *Hosaby nr 59* (20) »tvenne Ählafisken Spörs och Höörvitz Ööhr». Denna j.b innehåller icke någon uppgift om antalet hommesätt och fiskenas läge. Vid jrv 1685—87 upptogs under *Hosaby nr 59* (20) ett fiske *Spörviksör* om två hommesätt samt — gemensamt med *Hosaby nr 44* (5) — ett fiske vid Hörviks ör utan att fiskets omfattning angavs. Vid skl 1785 av fisket Rävören (nr 49 nedan) angavs läget av det 280 alnar söder därom belägna fisket till *Hosaby nr 59* (20) mycket noggrant. Det tog sin början vid södra sidan av en »Ekelänning» (båtplats) öster ut från en stor sten 6½ alnar lång, 2 alnar hög och 16 alnar i omkrets, liggande 28 alnar väster om sjökanten. Denna sten har senare benämnts Askastenen. Vid skl upplystes vidare att i fisket brukades 10—12 hommor.

Fisket till *Hosaby nr 20* har till sitt läge redovisats på flera kartor. På en av kommissionslantmätaren Holmer år 1829 upprättad karta (Åberg s. 236½) har det sålunda inlagts 240 m norr om fisket nr 47. Dess läge år 1954 har redovisats på en av distriktslantmätaren G. Vesterlund samma år upprättad karta, vilken som aktbilaga 31 ingivits i nedannämnda mål.

Fisket Hörviksörs belägenhet och omfattning har nyligen fastslagits i en rättegång mellan ålfiskaren Sevelius Olsson m. fl., å ena, samt ålfiskaren Ola Nilsson m. fl., å andra sidan. Målet avgjordes av *häradsrätten den 6 maj 1957* (DT 43/1957). Domen fastställdes av hovrätten den 19 december 1957 och HD vägrade den 5 april 1960 (N J A 1960: not C 387) prövningstillstånd. I domen fann häradsrätten styrkt, att till ålfisket Hörviksör, vilket numera ingick i *Hosaby 20⁵* och *20¹⁸*, hörde rätt att fiska ål med fasta redskap i det vattenområde, som begränsades i söder av sättningslinjen för ålfisket under *Hosaby nr 20* (59), sådan denna gräns utmärkts vid Askastenen på Vesterlunds och Holmers kartor, och i norr av sättningslinjen för ålfisket Rävören (nr 49 nedan), sådan denna linje angivits i 1785 års skattlägningsprotokoll. I domen utsades vidare, att fisket numera var beläget utanför ålfisket *Spörviksör* under samma hemman samt att med fisket följde rätt att sträcka fasta redskap ut till gränsen för enskilt vatten, således även att vid Askastenen sätta bottengarn till denna gräns.

I domen uttalades särskilt, att domstolarna ej tagit ställning till frågan, huruvida ålfisket *Spörviksör* under *Hosaby nr 20* numera ingick i *Hosaby*

20⁵ eller Hosaby 20¹⁸ eller låg kvar i hemmansdelarna, ej heller om äganderätten till detta fiske.

Genom denna rättegång torde få anses fastslaget, att det nu vid Askastenen brukade fisket åtminstone formellt utgöres av två sådana, nämligen ett inre till en längd av två hommesätt (43,2 m) samt ett yttre, som sträcker sig ut till gränsen mot allmänt vattenområde. I en rättegång, avgjord genom *hovrättens dom den 10 september 1875* ant. som ostridigt, att det fiske Spörviksör, som hörde till Hosaby nr 59 (20) låg 820 fot norr om det Spörviksör, som hörde till nr 45 (6), alltså fisket nr 47 ovan. Vidare var ostridigt, att fisket Hörviksör under nr 59 var beläget »i förhand» för Spörviksör och begagnades gemensamt med Rävören (nr 49 nedan). Älfisket till Hosaby nr 20 synes emellertid sedan lång tid tillbaka ha brukats som en enhet. På en av distriktslantmätaren G. Vesterlund den 4 september 1942 upprättad karta över vissa utsatta bottengarn vid Hörviks fiskeläge har fisket till Hosaby nr 59 (20) utlagts till en längd av c:a 350 m. Den inre delen benämnes Hörviksör och den yttre Spörsör. Sättningslinjen börjar vid en 30 m lång stenbygga strax norr om Askastenen och går i öster med obetydlig dragning mot norr. På begäran av häradsrätten upprättade överlantmätaren Edstam år 1943 en karta över vissa i september samma år utsatta bottengarn. »Älfisket nr 59» redovisas därvid med i stort sett samma utgångspunkt och sättningsriktning, som Vesterlund angivit, och hade en längd av c:a 360 m med slutpunkt c:a 40 m från strandlinjen.

Gränsbestämning, verkställd 22/9 1960, visar att i fiskets sättningsriktning gränsen mot allmänt vattenområde enl. 1950 års lagstiftning inflyttats c:a 90 m. Den 2 februari 1961 har Kungl. Maj:t med stöd av 3 § tredje stycket fiskerättslagen beträffande denna fiskeplats förordnat, att från den punkt, där en tänkt linje dragen i bäring c:a 80° (c:a 90 nygrader) från en på gränsbestämningsskattan markerad sten, kallad Askastenen, skär gränsen till allmänt vattenområde, må sättas fast redskap i allmänt vatten till en längd av 90 m i nyssnämnda bäring. Förordnandet gäller för nuvarande och framtida ägare av fastigheterna Hosaby 20⁵ och 20¹⁸. Askastenen är belägen på fastlandet c:a 10 m från strandlinjen. Förordnandet innebär, att år 1960 fiskets slutpunkt var belägen 423 m från nämnda sten. Läge, se *skiss 6*.

49 (Dufwa 18, Åberg 37). Särskilt skattlagda fisket *Hosaby 33¹*, benämnt Rävören. Vid jrs 1779 anmälde åborna på kronohemmanet Hosaby nr 60 (nytt nr 33), att de upptagit ett älfiske vid Hörviksören. De ansökte om att fisket skulle skattläggas. Härvid uppgavs, att det bestod av 4—6 hommesätt. Vid skl 20/9 1785 ant. att fisket började vid en flat, synlig sten (»Måkastenen») mellan 2 något mindre dylika stenar på södra sidan av en större och mera höglänt stensamling c:a 50 alnar från stranden och sträckte sig i riktning mot Ternö södra udde. 6 hommor var utsatta på försök. Avståndet till det söderut belägna fisket till nr 59 (nr 48, Hörviksör) var 280

alnar. Då avgälden skulle fastställas antecknades till en början, att fisket varken ägde landfäste eller så jämn och tjänlig botten, som liknande fisken i allmänhet, samt därjämte var »underkastadt mycket olägenhet af öppna Sjöen ther utanför, hvilken vid minsta oväder visar sig ganska våldsam emot de grund och stenar hvaraf fisket omgifves». Därefter ant. i skattläggningsutslaget: »ty funno skattläggningsmännen, att om än samma åhle-fiske då stormfria år infalla skulle kunna utvidgas till något större antahl hummesätt, så kan thet dock vid skattens fastställande med säkerhet icke anses till mera än *fyra stycken hummors ständiga bruk*, hvarefter den årliga afgiften kommer att lämpas till Sex sk. Species för varje humma, som är lika med hvad en del andra åhle-fisken här i nejden utgöra». Skatten för hela ålfisket fastställdes därför till 24 skilling species.

Skk 6/3 1794. I utslaget ant., i enlighet med ett av kk 7/2 1794 avgivet yttrande, att fisket enl. skl var taxerat till 6 *hommesätt* och 24 sk. Spec. årlig ränta. (KK torde ha tolkat skl så att fler än 4 *hommesätt* fick sättas, men ej fler än 6 som ansökningen högst avsåg).

I ett genom *hovrättens dom 26/1 1945* avgjort mål mellan Axel Nilsson m. fl., å ena, samt Albert Bengtsson m. fl., å andra sidan, ant. vid häradsrätten som ostridigt att Rävören *skattlagts till 4 homesätt* d. v. s. 48 famnar. Hovrätten fann, att samtliga ägare av Rävören ej inträtt som parter i målet och ingick därför ej i prövning av vilken sättningslängd som fick användas i Rävören. Ant. om fiskets längd kan därför ej anses som ett medgivande från samtliga dåvarande ägare till Rävören.

Fisket Rävören har kartlagts vid flera tillfällen. På en karta 1942 av lantm. *Vesterlund* har det inlagts i sin dåvarande sträckning (nordlig), varvid antecknats, att överenskommelse träffats om att denna sättningslinje skulle få nyttjas åren 1940—42 (jfr häradsrättens utslag 6/3 1944). »Måkastenen» har på kartan inlagts c:a 30 m från stranden (50 alnar till stensamling, se skattläggningsinstrumentet).

På en av lantm. *Edstam* 1943 upprättad karta (Åberg s. 155) har den använda (nordliga) sättningen av fisket inlagts. Vidare har den antagliga sträckningen av fisket enligt skattläggningsinstrumentet angivits med två alternativa linjer. I båda fallen är riktningen mot Ternö udde. Vidare har »Måkastenen» läge angivits enligt två alternativ. Enl. det ena ligger stenen c:a 70 m från stranden och c:a 170 m norr om Askastenen. Enl. det andra är stenen belägen c:a 90 m längre nordost ut (c:a 160 m från stranden). I det ena alternativet börjar linjen vid stranden 280 alnar norr om Askastenen. Den andra linjen utgår från Måkastenen i det sydligast angivna läget. 2 m-kurvan har inlagts. Däremot ej 3 m-kurvan.

På en av lantmätare *Undén* år 1951 upprättad karta har den använda (norra) sättningslinjen inlagts samt 2- och 3-meterskurvorna (utan angivande av om lågvatten eller medelvatten avsågs).

Den använda sättningslinjen sträcker sig enl. Edstams karta 1943 c:a

80 m förbi 180-metersgränsen, c:a 560 m från stranden med början c:a 250 m från denna och därefter i huvudsakligen östlig riktning. Självva sättningslinjen c:a 388 m (inberäknat fiskhus). Enligt Vesterlunds karta 1942 (se nr 48) började fisket 300 m nordnordost från Måkastenen och c:a 325 m från stranden. Sättningslinje i östnordöstlig riktning 350 m. Slutpunkten torde ligga c:a 630 m från stranden (vinkelrätt).

Var fisket enl. skl skall ha utgångspunkt är osäkert. En fast hållpunkt är 280 alnar norr om Askastenen, vars läge är ostridigt. Avståndet från stranden är däremot mycket tveksamt. Det vid skl angivna måttet 50 alnar har blott uppskattats och kan hänföra sig antingen till den avsedda stenen eller till stensamlingens början. Det synes därför riktigast att tolka skl på det för fiskets innehavare fördelaktigaste sättet. På *kartskiss 6* har i enlighet härmed under beteckningen 49 (a) med streckad linje inlagts fiskets läge enl. skl, varvid följande förutsatts:

- 1) beläget c:a 280 alnar norr om Askastenen;
- 2) utgångspunkt i höjd med det å Edstams karta angivna yttersta alternativet för Måkastenenens läge (c:a 160 m från stranden);
- 3) längd 6 hommor eller 129,6 m (se skk 6/3 1794).

Under beteckningen 49 har inlagts fiskets faktiska läge och längd 1955.

Enligt tidsbegränsat tillstånd av länsstyrelsen, senast för åren 1962—1964, får högst 170 m sättas utanför yttre gränsen för enskilt vatten »i en linje, dragen i ungefär östlig riktning från en punkt, belägen på ett avstånd av 100 m i riktning Nord 4° öst från den s. k. Stora Örastenen» (alltså i den nordliga sättningslinjen).

50 (Dufwa 10 och 16, Åberg 39). Skattlagda fiskena *Hosaby 5⁵* och *Hosaby 9⁷*, gemensamt benämnda *Ytterören*. Vid jrv 1671 och 1685—87 ant. att Hosaby nr 5 hade ett ålfiske vid Hörviksör till 2 *hommesätt* tillsammans med Hosaby nr 20 samt att till Hosaby nr 9 likaledes hörde ett ålfiske vid Hörviksör om 2 *hommesätt* (Dufwas ant. under nr 10 utgör sammanblandning med fisket nr 37 och ant. under nr 16 om 10—12 hommor avser rätteligen fisket nr 48). Fisket utgöres av två avsöndrade fastigheter, vilka blott består av ålfiske. 5⁵ benämnes i jordregistret »Hörviksören» och har 6/5 1862, §21, första gången lagfarits som avsöndring från Hosaby 5^{2,3}. 9⁷ benämnes i jordregistret »1/2 ålfisket Hörviksören» och har 31/7 1869, § 45, första gången lagfarits som avsöndring från Hosaby 9^{3,4}. Såväl sättningslinje som längd bestämd genom domar av *häradsrätten den 29/3 1852* och av *hovrätten den 26/1 1945* samt genom överlantmätare B. Edstams karta 1943 med tillägg 1945 (Åberg s. 155). Ytterörens sättningslängd 4 *hommesätt* = 48 famnar eller 85,5 m, fiskehus och homma inbegripna. Fisket har utmärkts även på kartor av Vesterlund 1942 och av Undén 1951.

Genom 1950 års lagstiftning kom fisket att helt ligga på allmänt vatten. Enl. förordnande den 6 juni 1957 jämlikt 3 § tredje stycket fiskerättslagen får emellertid som tidigare i fisket sättas redskap till en längd av 85,5 m,

nu helt i allmänt vatten med utgångspunkt från slutpunkten för fisket nr 51 och i samma sättningsriktning som detta. Enl. förordnandet var fiskets slutpunkt år 1957 c:a 505 m från en med borrhål i sten markerad punkt c:a 8 m utanför strandlinjen. Denna punkt har markerats på skissen. Förordnandet gäller för nuvarande och framtida ägare av fastigheterna Hosaby 5^s och 9^t. Enl. tidsbegränsat tillstånd av länsstyrelsen får under åren 1958—1962 sättas fast redskap till en längd av 77,5 m utöver den sättningslängd som Kungl. Maj:ts förordnande avser. Läge, se *skiss 7*, på vilken nämnda sten markerats.

51 (Dufwa 19, Åberg 40). Särskilt skattlagda fisket *Hosaby 32¹*, även kallat *Innerören*. Lagfart å fisket första gången beviljad 16/2 1903, § 28. Vid jrv 1671 ant. att fisket utgjorde 3 hommesätt, vid jrv 1685—87 däremot 2 hommesätt, tillhörande Hosaby nr 8 och 13. Skl 1745. Skk 11/11 1899. Enl. *hovrättens dom 20/3 1829* började fisket vid litt A å Holmers karta 7/5 1827 (Åberg s. 70 1/2) och fick det användas utan inskränkning i hommor-nas antal, blott den linje eller sträckning iakttoogs, som angivits på kartan. Litt A ligger c:a 250 m från land. I *häradsrättens dom 29/3 1852* inskränktes dock antalet hommor till 8. Genom *hovrättens dom den 26/1 1945* har såväl sättningslinje som längd bestämts. Fisket har i detalj inlagts på Edstams karta 1943 med tillägg 1945 (Åberg s. 155). Även nu fastställdes längden till 8 hommesätt, varje om 12 famnar. Innerören sträckte sig alltså 171 m (inberäknat fiskhus och homma) ut från punkt A på Holmers karta och skulle ha det läge som med röd heldragen linje utmärktes på Edstams karta. Fisket börjar enligt denna c:a 250 m från stranden. Fiskets läge har utmärktes även på kartor av Vesterlund 1942 och av Undén 1951. Genom 1950 års lagstiftning kom c:a halva fisket att ligga i allmänt vatten. Enl. förordnande den 6 juni 1957 jämlikt 3 § tredje stycket fiskerättslagen får emellertid i fisket sättas redskap till en längd av 90 m i allmänt vatten. Sättningsriktningen har i förordnandet (i enlighet med Edstams karta) angivits med en tänkt linje från en mer borrhål i stenmurs vertikala del markerad punkt c:a 20 m från stranden över en med borrhål i sten markerad punkt c:a 8 m utanför strandlinjerna. Förordnandet gäller för nuvarande och framtida ägare av fastigheten Hosaby 32¹. Läge 1955 och 1956, se *skiss 7*, på vilken även nyssnämnda punkter markerats.

52 (Åberg 41). Skattlagda(?) fisket *Hosaby 8^s*, även benämnt *Lilla Hörviksör*. Genom köpebrev den 24 sept. 1875 försålde Nils Nilsson och Karna Nilsdotter till Pehr Olsson och hans hustru bl. a. ett »ålfiske, lydande under nummer 47 3/8 mtl. Hosaby beläget på Hörviks Öhr, enligt utdrag af 1671 års jordabok». I åberopat, bestyrkt jordeboksutdrag upptogs under nr 47 (nu 8) ett ålfiske till 3 *hommesätt* uti Hörviksör till någon nytta. Den 1 juni 1876 anhöll Olsson hos KB att få avgäld bestämd för den lägenhet, som ålfisket utgjorde. Den 9 januari 1877 förtydligade Olsson ansökningsen och föreslog att fisket skulle erhålla benämningen *Lilla Hörviksöhr*. Avsöndring-

en, som fastställdes 10/4 1877, innefattar endast ålfisket. Läge 1955 och 1956, se *skiss 7*.

53 (Åberg 42). Strandrättsfisket *Sextifisket 1¹*. Har på äldre kartor kallats fiske till Hosaby nr 62. Den 8 april 1889 fastställdes fisket (utan markområde) som avsöndring från Hosaby 22², 4, 5 och 23¹. Benämningen Sextifisket 1¹ infördes enl. KB:s beslut 17/9 1930. Fisket har inlagts på bl. a. en karta, upprättad av Holmer 1827. Enl. en *hovrättsdom* 20/3 1829 får i fisket nyttjas *högst 8 hommor* med den sättning, som angivits på Holmers karta. Sättningen har i detalj inlagts på en av Edstam år 1943 med tillägg 1945 upprättad karta med det läge, som angivits i *skiss 7*. Ej satt 1956. Fisket har under senare år ej brukats.

54 (Åberg 43). Särskilt skattlagda fisket *Hosaby 36¹*, benämnt *Fogdefisket*. Upptaget i jordeboken år 1927 enl. kks beslut. Torde sedan gammalt vara självständig fastighet, som emellertid icke kunnat återfinnas i äldre jb eller skattningshandlingar. Genom utslag av *häradsrätten* 3/5 1825 dömdes brukaren av fisket för att han däri satt fler än 4 hommor. Brukaren medgav att det skattlagts blott till 4 hommor. Häradsrätten förpliktade brukaren att ej begagna fler än 4 hommor, »vartill samma fiske blivit skattlagt, så framt icke en mera utvidgad fiskerättighet skulle bliva tillåten». Sådan medgavs genom häradsrättens utslag 3/3 1828, fastställt genom *hovrättens dom* 20/3 1829. Fisket fick nyttjas utan inskränkning i avseende å hommornas antal blott den sättningsplats och riktning iaktogs, som angivits på en av Holmer år 1827 upprättad karta. Fisket har i lagfartsprot. sedan 1820-talet omnämnts som Fogdefisket, ett ålfiske under nr 155 Hörvik. På en av Edstam år 1943 upprättad karta har fisket i detalj utlagts. Enl. *N J A 1950: not A 81* äger Hörvikens fiskehamnsförening u.p.a., som beviljats lagfart å hälften av fisket, allenast rätt att till fiske nyttja den del av Fogdefiskets sökningsområde, som är belägen inom de nuvarande hamnarmarna. Läge 1955 och 1956, se *skiss 7*.

55 (Dufwa 21, Åberg 44). Ett ålfiske, frälse, *Mjällby 18¹*, benämnt *Prästgårdsfisket*, upptaget som särskild fastighet i jordeboken år 1934 enl. kks beslut. Läget bestämt genom *hovrättens dom* 20/3 1829 (Holmers karta 1827). I Lunds stifts landebok 1569 upptages bl. a. en liten ålegård i Hörvik. Omnämnt även vid jrv 1671 och 1685—87 till ringa nytta enär det stod mitt ibland andra fisken. Enl. lmf 1792 fick prästgården vid storskifte avstå 1/2 tunnland av tomtjord för att få behålla sina ålfisken.

Fisket har inlagts på kartor, upprättade av Holmer 1827 och Edstam 1943. Fisket har delvis förstörts av hamnanläggningen. Läge 1955 och 1956, se *skiss 7*.

56 (Dufwa 22, Åberg 45). Fisket *Hosaby 16⁵*, benämnt *Ljungbyfisket* och omnämnt vid jrs 1806. Läget bestämt genom *hovrättens dom* 20/3 1829. Inlagt på kartor, upprättade av Holmer 1827 och Edstam 1943. I prot. 27/7 1931 för avst. av Hörvikens hamn 1¹ ant. att Ljungbyfisket hade en längd

av 8 hommor = 171 m och därför skulle sträcka sig ända ut till hamnpiren och stänga inloppet till hamnen. Då försäljning till hamnens ägare ej kunde komma till stånd ingicks förening, enl. vilken Ljungbyfisket skulle bibehållas vid sina rättigheter enl. Holmers karta. På en av Aspegren vid avstyckningen upprättad karta över Hörviks hamn har fiskets sättningsriktning utmärkts på sätt framgår av *skiss 7*. Ej satt 1956. Fisket brukas enl. uppgift ej längre.

57 (Dufwa 23, Åberg 46). Skattlagda fisket *Skönabäck 1³⁸*, benämnt *Källefisket*. Jrv 1671:4 hommesätt. Jrv 1685—87:3 hommesätt. Avs. 1/9 1879 från ett flertal fastigheter under Skönabäck nr 1 (intet markområde). Läget bestämt vid *lmf 1827* och genom *hovrättens dom 20/3 1829*. Inlagt på kartor, upprättade 1827 av Holmer och 1943 av Edstam i enlighet med vad som anges på *skiss 7*. Ej satt 1956. Enl. uppgift ej brukat på flera år.

58 (Dufwa 24, Åberg 47). Skattlagda fisket *Hosaby 16⁴* och *Hörby 11⁴*, benämnt *Skräckesand*. Vid jrv 1671 och 1685—87 upptaget som inbegripet i skattningsningen av Hosaby 16 och Hörby 11. Enl. ant. vid Hosaby 16 tre små hommesätt för båda hemmanen av ringa nytta. Enl. ant. vid Hörby 11 fyra hommesätt. Enl. jrs 1824 beläget i Hörviken på Skräckesand. Hosaby 16⁴ och Hörby 11⁴ avs. 1880 resp. 1881 och utgör vardera enl. jordregistret 1/2 ålfisket Skräckesand (intet markområde). Fisket har i sin faktiska sättningsning inlagts på Edstams karta 1943. Läge 1955 och 1956, se *skiss 7*.

59 (Dufwa c/, Åberg 103). Skattlagda fisket *Paijsasida* eller *Prisasyda*. Vid jrv 1671 och 1685—87 ant. att i räntan för Hosaby 5 (äldre nr 14) ingick detta fiske om 2 hommesätt till ringa nytta. Ej satt senare år. Läge enl. uppgift, se *skiss 7*.

60 (Dufwa a/, Åberg 101). Skattlagda fisket *Krokesand* eller *Sträckesand*. Vid jrv 1671 och 1685—87 ant. att i räntan för Hosaby 2 (äldre nr 9) ingick detta fiske om 2 hommesätt. Ej satt senare år. Läge enl. uppgift, se *skiss 7*.

61 (Dufwa 25, Åberg 48). Skattlagda fisket *Jämsjöfisket*. Enl. jrv 1671 1 1/2 sätt, som ingick i räntan för *Mjällby 1 och 3*. Enl. jrv 1685—87 1 hommesätt av ringa nytta. Vid jrs 1824 anmält som oskattlagt och inf. i jb 1825. Enl. kk:s beslut 1864 uteslutet ur jb enär det ansågs skl under *Mjällby nr 3*. Ej satt senare år. Läge enl. uppgift, se *skiss 7*.

62 (Dufwa 27, Åberg 49). Skattlagda fisket *Prisasyda*, *Noa* eller *Noregård*. Omnämnt vid jrv 1671. Vid jrv 1685—87 ant. ett ålfiske Prisasyda, 4 hommesätt, 3 goda och nyttiga, det 4:de odugligt. Inbegripet i räntan för *Hosaby nr 14* (äldre nr 69). Ej satt senare år. Läge enligt uppgift, se *skiss 7*.

63 (Dufwa x/, Åberg 49). Särskilt skattlagda fisket *Mjällby 15¹*, benämnt *Pasasida* (Krokås lär förr ha kallats »Pasen»). Inf. i jb. Vid jrs 1730 omnämndes fisket som ett arvfiske Pasaslätt, varå fastbrev utfärdades 1591. Skl 1745. Skk 1899. Av *N J A 1932:130* framgår, att fiskets sökningsområde sträcker sig till fisket nr 64. Läge 1955 och 1956, se *skiss 7*. Därefter ej satt på flera år.

64 (Dufwa 28, Åberg 51). Skattlagda fisket *Udden* eller *Sprakhall*. Enl. jrv 1671 och 1685—87 ingår fisket i skl för hemmanen *Hosaby nr 3* och *15*. Jrv 1671:2 hommesätt. Jrv 1685—87: under nr 3 ett ålfiske *Sprakhall* 1 1/2 hommesätt; under nr 15 ett ålfiske »vid Spregehall», 2 hommesätt, varav det ena tillkommer nr 3. Vid skl 26/2 1791 av Kungsören (nr 65) ant. att sydost om detta fiske fanns ett, som skattlagts under nr 42 (3) och 54 (15), tydligen det här avsedda. Enl. en i *Listers dombok den 24/9 1928*, nr 81, intagen skiss var fisket *Udden* den 4/9 1928 utsatt c:a 300 m norr om fisket nr 63 till en längd av 85 m (+ stenbrygga 25 m). Jfr även ant. under nr 63. Sättes ej längre. Läge enl. nämnda skiss, se *skiss 7*.

65 (Dufwa 29, Åberg 52). Särskilt skattlagda fisket *Hosaby 34¹*, benämnt *Kungsören*. Inf. i 1715 års jb. Vid förnyad skl 1791 beräknades 12 hommor kunna sättas med sättningslinje från *Sprakhallar*, som bestod av stora bergskullar med en ung. i norr-söder gående reva. Landfäste vid en stenig udde och sättningsriktning mot *Sternö udde* (c:a 32°). Skk 1794. Enl. ett *hovrättsutslag 20/7 1874* dömdes brukarna av fisket till böter för att de till förfång för andra fisken satt det i riktning mot *Tärnö* i stället för — såsom vid skl angivits — mot *Sternö udde*. Av utslaget framgår även att fisket fick sättas från en stenbrygga, som motsvarade 2 hommors längd. Alltså längd från stranden = 14 hommesätt (292,4 m). Enl. *NJA 1929: not B 881* får fisket emellertid — trots uttalandet vid skl — sättas i riktning mot *Tärnö udde* (c:a 68°). Det uttalades, att detta var den av ålder brukliga sättningsriktningen, vilken även fick antagas vara den vid fiskets upptagande avsedda. Den medgivna sättningslängden fastslogs till 12 hommesätt om 12 famnar eller 256,5 m. Läge 1955 och 1956, se *skiss 7* (satt c:a 330 m i stället för 256,5 m; rätta slutpunkten markerad med ett streck).

66 (Dufwa 30, Åberg 53). Skattlagda fisket *Spragehall*. Jrv 1671 och 1685—87: 1 hommesätt. Ingick i räntan för *Löverby nr 15*. Vid avst. 1947 av *Löverby 15¹⁰* och *15¹¹* tilldelades dessa fastigheter andel i fisket, varvid ant. att *Spragehall* var beläget mellan fiskena nr 65 och 67. Sättes enl. uppgift ej längre. Läge enl. uppgift, se *skiss 7*.

67 (Dufwa 31, Åberg 54). Särskilt skattlagda fisket *Löverby 21¹*, benämnt *Inre Pjaddedör* (en släkt, som innehade fisket, lär ha kallats *Pjeddarna*). Upptaget redan i jb 1659, då det kallades »*Springeholld*». Skk 1882. Sättningslinje och sökningsområde prövade i *NJA 1882:503*; *1929:667* och *1929: not B 881*. I sistnämnda rättsfall ant. som ostridigt och fastslogs i domen att fisket hade rätt till endast 8 hommesätt, motsvarande 171 m. I domen 1929:B 881 uttalades vidare, att den sed, att skattlagda ålfisken skulle förbehållas ett sökningsområde om 100 famnar, icke gällde då ålbotten-garn nu användes. Därvid uppkom skada även från fångstredskap, som utsatts på större avstånd. Jfr rättsfall *NJA 1932:130*, anmärkt under fisket nr 63. Läge 1955 och 1956, se *skiss 7*.

68 (Dufwa 32, Åberg 55). Särskilt skattlagda fisket *Mjällby 17¹*, benämnt *Yttre Pjäddör*. Skl 1785. I *N J A 1882:503* ant. i häradsrätten som upplyst, att i fisket i allmänhet varit utsatta 30 ålhommor och att vid skl 1785 något bestämt antal hommor ej angivits. Ej heller i skatteköpbrev 9/5 1794 har visst antal hommor angivits. I yttrande till Kungl. Maj:t 7/2 1794 har kk emellertid sagt att fisket *Mjällby* nr 27 (nr 17 hade tidigare detta nr) skattlagts till 4 hommesätt och 16 sk. spec. årlig ränta. Detsamma står i Kungl. Maj:ts beslut den 6/3 1794, varigenom tillstånd till skatteköp meddelas mot en köpeskillning av 6 årsräntor. I rättsfallet, som gällde olaga fiske till förfång för *Yttre Pjäddör*, avgjordes emellertid icke frågan om dess sättningslängd. I *N J A 1929: not B 881* ansåg häradsrätten, att fisket var begränsat till 4 hommesätt. *Hovrätten* uttalade emellertid »att visst antal hommesätt icke vid skattläggningen eller eljest bestämts, i följd varav ägaren av detta fiske måste anses berättigad utsträcka redskapen i detta fiske till gränsen för strandägarens enskilda fiskevatten». *HD* fastställde.

Gränbestämning har företagits och fastställts den 18 januari 1958, var- efter Kungl. Maj:t den 30 juni 1958 utfärdat förordnande enligt 3 § tredje stycket fiskerättslagen. Förordnandet innebär, att i fisket fast redskap till en längd av 255 m får sättas i bäring c:a 40° från den punkt, där en tänkt linje i bäring c:a 50° från en med borrhål i sten markerad punkt, belägen c:a 6 m från stranden och c:a 45 m öster om gränsen mellan *Mjällby 4³* och *4²*, skär gränsen till allmänt vattenområde. Fiskets slutpunkt var år 1958 enl. förordnandet belägen c:a 570 m från nämnda punkt. Förordnandet gäller för nuvarande och framtida ägare av fastigheten *Mjällby 17¹*. Vidare sättes med stöd av tidsbegränsat tillstånd av länsstyrelsen, senast för åren 1958—1962, ytterligare 115 m. Läge 1955—1957 och enl. förordnandet, se *skiss 7*.

69 (Dufwa 33, Åberg 56). Skattlagda fisket *Hosaby 12⁴*, benämnt *Tyrssen* (eller *Sprakehall*). Jrv 1685—87: 4 hommesätt under *Hosaby* nr 12. Fisket avsöndrades 1882 från *Hosaby*^{2, 3} och redovisas i jordregistret som *Hosaby 12⁴*. Enl. *hovrättens dom den 21 augusti 1882* förbjöds innehavaren av fisket att begagna det över »den urgamla gränsen», vilken blivit bestämd i rak sträckning från stenbryggan vid kåsen till en på en karta, upprättad 1821, utsatt punkt 6 vid inre kanten av ören. Parterna hänvisades att tvista om var denna punkt närmare var belägen. Vid lmf 1877 inlade därefter lantmätare *Bæhrendtz* det faktiska läget på karta. Från en udde först stenbrygga c:a 50 m, vilken på mitten bildade en vinkel österut. Därefter hommor 65 m i ri 27°. Vid ny lmf 1893 för utstakning av detta fiske inlades fisket av lantmätare *Bentzer* på karta. Därvid uttritades stenbryggan blott till den punkt där den enl. *Bæhrendtz'* karta svängde mot öster (25 m lång). Vissa fixpunkter utmärktes. Från bryggan utsattes sättningslinjen 200 m i riktning mot »*Sadelns*» å *Sternö* mitt. Vid ändpunkten, som angavs vara punkt 6 på 1821 års karta, nedsänktes en båtlast stenar. Dufwas uppgift om att

enl. utstakningar 1875 och 1893 sättningslinjen sträckte sig c:a »850 meter» från stranden måste vara felskrivning. Skall säkerligen vara 850 fot. Vid utstakning 1875 angavs längden (inklusive stenbryggan) nämligen vara 842 fot. Alltså 255 m (trots att det skattlagts till blott 4 hommesätt). Läge 1955 och 1956, se *skiss 7*.

70 (Dufwa g, Åberg 57 och 107). Skattlagda fisket *Hörby 5²*, benämnt *Esken* (Per Nilssons fiske, Torseboda, Spragehall) om 1 hommesätt. Vid jrv 1685—87 upptogs ett fiske under Hörby nr 5 »för Spragehall» om 1 hommesätt. Enl. jb 1671 och jrs 1806 dock 3 *hommesätt*. Fisket avsöndrades 1876 från Hörby 5¹ och redovisas i jordregistret som Hörby 5². På karta av Bæhrendtz 1877 inlagt med utgångspunkt från en 35 m lång stenbrygga till en sättningslängd av c:a 70 m. Läge 1955 och 1956, se *skiss 7*.

71 (Åberg 58). Strandrättsfiske, benämnt *Knutsfisket*. På karta av Bæhrendtz 1877 inlagt med utgångspunkt från en 40 m lång stenbrygga till en sättningslängd av c:a 85 m. Läge 1955 och 1956, se *skiss 7*.

72 (Dufwa 21, Åberg 59). Skattlagda fisket *Prästfisket*. I Listers dombok 4/10 1825 finnes bl. a. nämnt ett ålfiske vid Tosseboda under kyrkoherdebostället *Mjällby nr 12*. I Lunds stifts landbok 1569 finnes bland »Bonae Curae pastoris» upptaget en ålgård i »Tosboe». Fisket omnämnes även vid jrv 1671 och 1685—87 såsom ingående i boställets skattläggning. Det tillades »Af Tossebo fisken weet ingen nogen beskaffenhet». På karta, upprättad av Bæhrendtz 1877 är fisket utlagt från en stenbrygga c:a 75 m väster om fisket nr 71 med sträckning ut till stenen »Pinkehall» c:a 105 m utanför bryggan, som var 60 m. Det ant. att fisket begränsades till Pinkehall, trots att i fisket vid tillfället fanns utsatta flera hommor utanför denna sten. (Jfr fisket nr 73.) Läge 1955 och 1956, se *skiss 7*.

73 (Åberg 60). Strandrättsfisket *Ola Jonsör*. På karta av Aspegren 1943, som grundas på ett utdrag av Listers dombok 31/8 1926, är utanför fisket nr 72 inlagt ett fiske »Ola Jönsör fiske», beläget helt innanför 3 m-kurvan. Vid den förrättning, då Bæhrendtz upprättade sin karta 1877, ant. att utanför det av honom inlagda fisket nr 72 fanns flera hommor (jfr nr 72). Fisket har inlagts även på en karts-kiss, åberopad av överlantmätaren 1937. Läge 1955 och 1956, se *skiss 7*.

74 (Dufwa d?, Åberg 61 och 104). Skattlagda(?) fisket *Möller* eller *Toseboa*. År 1909 avs. från Hosaby 18³ »1/2 ålfisket Toseboa eller Möllarefisket» och registrerades senare som *Hosaby 18⁴*. Vid jrv 1685—87 är under Hosaby nr 18 upptaget ett ålfiske Tasseboda till 2 hommesätt samt under nr 19 ett ålfiske tillsammans med 18 till 2 hommesätt. Dufwa omnämner under d med stöd av jb 1671 ett fiske »Toosabo» eller »Tasseboa» till 2 hommesätt under Hosaby nr 18 och 19. Andra hälften av fisket torde därför tillhöra Hosaby 19. På Aspegrens karta 1943 är »Möllarefisket» inlagt enl. dess läge 1926 med utgångspunkt från stranden mitt i Toseboviken c:a 300 m väster om fisket nr 72. Samma läge på en av överlantmätaren år 1937 åberopad

skiss. Dufwa omnämner, att i jb åren 1659—1671 funnits upptaget ett fiskë »Testeboa» eller »Tostabo», som brukats av Esbjörn Matsson och möjligen motsvarande det vid jrv upptagna. Ej satt 1955. Läge enl. uppgift, se *skiss* 8. Brukas enl. uppgift ej längre.

75 (Dufwa u, Åberg 70, 112). Skattlagda fisket *Lussör*. Vid jrv 1671 och 1685—87 ant. under *Mjällby 5 och 9* ett ålfiske »uthför Tossebo eller Kalfwehagen» (Kållenabben?) om 2 *hommesätt* såsom inbegripet i hemmanens räntor. I häradsrättens dombok 5/6 1893, nr 336, har fisket Lusör angivits tillhöra Mjällby nr 34, vilket nu motsvarar nr 9. På en till domboken fogad skiss har utmärkts »fiske 34» med utgångspunkt från sydligaste udden på östra sidan av Kalvhagen. Å en av Bentzer 1894 upprättad karta över lastageplatsen »Tocken» har angivits då utsatta ålhommor, varav några (de sydligaste) vid »Lusörsbryggan». Under benämningen »Lusör» finnes på en av överlantmätaren 1937 återopad kartskiss utlagt ett fiske på samma plats som »fiske 34» å 1893 års skiss. Ej satt 1955. Läge 1956, se *skiss* 8.

76 (Dufwa 34, Åberg 66, 70). Frälsefisket *Rävasten*. Enl. en av överlantmätaren 1937 återopad karta beläget 200 m norr om Lussör (fisket nr 75). På Bentzers karta 1894 har ålhommor angivits bl. a. 200 m norr om Lussör (nr 75). Vi jrs 1806 ant. att *Hosaby nr 16* hade ett ålfiske i Tossebodaviken söder om Långör »intill det till frhmt nr 15». Ej satt 1955. Läge enl. nämnda kartor, se *skiss* 8.

77 (Dufwa 26, Åberg 70). Skattlagda fisket *Högatorp*. Enl. en av överlantmätaren 1937 återopad karta beläget 250 m norr om Rävasten (nr 76) och utsatt från en punkt c:a 50 m söder om nordspetsen av udden Kalvhagen (Kållenabben). På Bentzers karta 1894 har ålhommor angivits bl. a. c:a 420 m norr om Lussör (fisket nr 75) med början c:a 20 m från land. Vid jrv 1685—87 ant. under *Hosaby nr 16* ett ålfiske »för Mehlby Kalfwehage» om 2 *hommesätt*, inbegripet i hemmanets ränta. Vid jrs 1806 ant. att hemmanet hade ett fiske i Tossebodaviken söder om Långör intill det som tillhörde frälsehemmanet Hosaby nr 15 (nr 76). Vid avst. 1944 av ett markområde om 2 ar, *Hosaby 16¹⁸*, från Hosaby 16² och ett markområde om 1,99 ar, *Hosaby 16¹⁹*, från Hosaby 16³ ant. att med avstyckningarna följde stamfastigheternas hela andel i detta ålfiske. Ej satt 1955 och 1956. Läge enl. nämnda kartor, se *skiss* 8. Sättes enl. uppgift blott vissa år.

78 (Åberg 70). Strandrättsfisket *Östra fisket*. Under nr 70 omnämner Åberg — förutom Lusör, Rävasten och Högatorp, som här redovisats under nr 75—77 — åtta ålsättningar, vilka utsatts på Bentzers karta 1894 mellan »Lusörsbryggan» och »kringflutna ören» (ön omedelbart norr om Kållenabben). En av de tre norra sättningarna torde motsvara »*Östra fisket*», som utgår från »kringflutna örens» ostspets. Enl. en i häradsrättens dombok den 5 juni 1893 intagen skiss utgick fisket (som betecknades »fiske 26») från Kringfluten Örs östra del och sträckte sig i nordostlig riktning. På en av överlantmätaren 1937 återopad skiss (upprättad av en fiskeriintendent)

har ett fiske, benämnt Östra fisket, inlagts mellan Kringfluten Ör och Gräsören med sättning ung. i väst-öst. »Östra fisket» omnämnes i *N J A 1882: not A 346*. Det har där ant. att fisket nyttjades med stöd av strandrätt till Mjällby nr 33 (nr 8) och att Långören (fisket nr 79) låg närmast framför detta, men på större avstånd än det som i allmänhet antogs böra finnas mellan två ålfisken för att ej det i efterhand liggande skulle skadas. Fisket omnämnes även i en *dom av HD 14/5 1862*. Enl. häradshövding Myrland utgör fisket en »allmänning» för Mjällby by, som ingår i byns mantal. Ej satt 1955 och 1956. Läge enl. uppgift, se *skiss 8*.

79 (Dufwa 35, Åberg 71). Under detta nummer redovisas *dels* särskilt skattlagda fisket *Mjällby 16¹* eller *Långören*, *dels* ett strandrättsfiske, som sedan gammalt bedrives såsom fortsättning på förstnämnda fiske.

A. Mjällby 16 upptaget i jb 1752, 1761 och 1781 som skl. Enl. jrs 1806 och 1824 var fisket beläget på östra sidan av Långör och omfattade det 3 hommesätt. Skk 1866. Vid *häradssyn 22/6 1751* berättigades innehavarna av Mjellby 33 (nu nr 8) att fortfarande nyttja fisket under förutsättning, att blott 3 hommor sattes i rad efter varandra och ej mer än till 48 famnars längd, landfästet inberäknat, ifrån den första pålen öster åt Ternö norra udde. I *N J A 1882: not A 346* gjorde strandägarna och brukarna av »Östra fisket» (nr 78) gällande, att innehavarna av Långören under flera år utsatt 40 till 60 hommor, varigenom Östra fisket och strandrättsfisket skadats. Det yrkades därför förbud mot att i Långören sätta mer än 3 hommor. Häradsrätten ogillade detta yrkande, enär avståndet mellan fisket Långören och det närmast bakom detsamma liggande Östra fisket var så stort att det senare ej antogs lida skada. Hovrätten fastlog emellertid, att fisket fick nyttjas endast enligt de vid häradssynen givna besfämmelserna. (Enligt uppgift år 1957 av en sakägare arrenderades omedelbart efter denna dom strandrätten, varefter man satte samma längd som tidigare, jfr B.) Läge 1955 och 1956, se *skiss 8*.

B. *Strandrättsfiske*, som enligt obestridda uppgifter sedan minst 90 år tillbaka brukats som förlängning av Mjällby 16¹. Fisket benämnes liksom A *Långören*. Rörande det antal hommor och bottengarn som satts i fisket har däremot olika uppgifter lämnats. Gränsbestämning, avslutad 10/1 1957, visar att i fiskets sättningsriktning gränsen mot allmänt vattenområde enl. 1950 års lagstiftning inflyttats c:a 150 m. Den 6 juni 1957 har Kungl. Maj:t med stöd av 3 § tredje stycket fiskerättslagen förordnat, att från den punkt, där en tänkt linje, dragen rätt österut från en på östra delen av sten-samlingen vid Långören belägen, med järndubb försedd sten, kallad Kal-lafiskestenen, skär gränsen till allmänt vattenområde, får sättas fast redskap i allmänt vatten till en längd av 150 m i bäring c:a 90° (c:a 100 nygrader). Förordnandet gäller för den som vid utgången av år 1950 innehade fiskerätten i det då enskilda vattenområde utanför Mjällby 8⁷, som förordnandet avser, ävensom för den som — därest vattenområdet alltjämt varit

enskilt — därefter eller framdeles skulle ha inträtt i hans rätt. Läge enl. förordnandet, se *skiss 8*.

80 *Strandrättsfiske*, som enligt obestridda uppgifter sedan minst 90 år tillbaka brukats *vid Kalvrevet norr om Långören*. Gränsbestämning, avslutad 10/1 1957, visar att fisket, som tidigare på enskilt vatten kunnat sättas till en längd av c:a 350 m, enl. 1950 års lagstiftning kommit att helt ligga på allmänt vatten. Den 6 juni 1957 har Kungl. Maj:t med stöd av 3 § tredje stycket fiskerättslagen förordnat, att från den punkt där en tänkt linje dragen från Kallafiskestenen (jfr 79) över den c:a 340 m norr därom belägna stenen Omvänder skär gränsen till allmänt vattenområde, får sättas fast redskap i allmänt vatten till en längd av 350 m i bäring c:a 90° (c:a 100 nygrader). Förordnandet gäller för den som vid utgången av år 1950 innehade fiskerätten i det då enskilda vattenområde utanför Mjällby 87, som förordnandet avser, ävensom för den som — därest vattenområdet alltjämt varit enskilt — därefter eller framdeles skulle ha inträtt i hans rätt. Läge enl. förordnandet, se *skiss 8*.

80a) Fiske, som med stöd av tidsbegränsade tillstånd av länsstyrelsen, senast för åren 1959—1963, sättes till en längd av 200 m i ostlig riktning från *Klämmegrundet*. Läge 1955, se *skiss 8*.

80b) Fiske, som med stöd av tidsbegränsade tillstånd av länsstyrelsen, senast för åren 1962—1966, till en längd av 200 m sättes i ostlig riktning från Lörbysten (ett grund 3—5 m under vattenytan, vilket börjar c:a 1 500 m norr Långören och sträcker sig c:a 1 300 m i nordostlig riktning). Läge 1955, se *skiss 9*.

81 (Dufwa m, Åberg 78). Skattlagt fiske vid *Långör*, hörande till *Löverby 108* (jfr även fisket nr 88). Vid jrv 1671 omnämnes ett fiske vid Långör såsom ingående i räntan för Löverby nr 10. Vid jrv 1685—87 ant. att fisket ej varit i bruk sedan långliga tider. Vid avst., fastställd 10/1 1941, av ett markområde om 1 169 kvm (Löverby 108) ant. att med området skulle följa bl. a. ifrågavarande fiske. Vidare ant. att det egentliga syftet med avst. var att få detta fiske och fisket nr 88 avskilda från hemmanet. Avst. gjordes alltså för fiskeriändamål. Fisket har åtminstone sedan år 1935 (enligt två intygsgivare sedan sekelskiftet) satts med utgångspunkt norr om Gräsören. (På en av Bentzer år 1894 upprättad karta är Långören gemensamt namn för Gräsören och Långören.) Gränsbestämning, avslutad 10/1 1957, visar att i fiskets sättningsriktning gränsen mot allmänt vattenområde enl. 1950 års lagstiftning inflyttats c:a 250 m. Den 6 juni 1957 har Kungl. Maj:t med stöd av 3 § tredje stycket fiskerättslagen förordnat, att från den punkt, där en tänkt linje dragen i bäring c:a 20° (c:a 22 nygrader) från en på Gräsörens nordvästra del intill stranden belägen, med borrhål i sten markerad punkt skär gränsen till allmänt vattenområde, får sättas fast redskap i allmänt vatten till en längd av 250 m i bäring c:a 18° (c:a 20 ny-

grader). Förordnandet gäller för nuvarande och framtida ägare av Löverby 10^s. Läge enl. förordnandet, se *skiss 8*.

82 Fiske, som med stöd av tidsbegränsade tillstånd av länsstyrelsen, senast för åren 1953—1955, till en längd av 200 m satts i ostlig riktning från en punkt c:a 1 000 m norr om Långören. Läge 1955, se *skiss 8*.

83 (Åberg 72). Strandrättsfisket *Tretton stenar*. I *häradsrättens utslag 6/5 1839* utsades bl. a., att till Mjällby nr 8 hörde ett fiske, som utgick från Kringfluten Ör mot tretton stenar och förbi dessa. Sättningslängden angavs till 6 hommesätt (en angivelse som dock icke torde innebära legal begränsning). I *NJA 1898: not A 180* fastställdes, att innehavarna av Mjällby nr 8 med andras uteslutande ägde nyttja detta fiske. Ingen begränsning i längd. Hommor fick sättas från Kringfluten Ör västerut mot de tretton stenarna eller eljest från stranden sydväst därom eller å därtill hörande landgrund. På Bentzers karta 1894 har utlagts ålhommor från västspetsen av »Kringflutna ön» i nordvästlig riktning mot »Tretton stenar». Vid avstyckning 8/11 1947 av ett markområde, Mjällby 8¹⁷, lades den andel av fisket, som hörde till Mjällby 8⁵ (hälften), till Mjällby 8¹⁷. Gränsbestämning, avslutad 10/1 1957, visar att i fiskets sättningsriktning gränsen mot allmänt vattenområde utflyttats genom 1950 års lagstiftning. Läge 1955 och vid gränsbestämningen, se *skiss 8*.

84 (Dufwa h, Åberg 74). Skattlagda fisket *Hörby 6⁵*, benämnt *Löverby vass*. Vid jrv 1671 ant. att fisket bestod av 3 hommesätt och ingick i räntan för Hörby nr 6. Vid jrv 1685—87 angavs det vara beläget vid Mjellby vass och bestå av 4 hommesätt. 6/7 1896 fastställdes en avsöndring, Hörby 6⁵, från Hörby 6²⁻⁴. Avs. består endast av detta ålfiske. Fisket omnämnt i *häradsrättens utslag 6/5 1839* (§ 397), varvid ant. att det bestod av 3 hommesätt och att dess rätta sättningsplats var vid Snorran. På Bentzers karta 1894 har inlagts ett ålfiske vid Svarte sten börjande c:a 40 m ut från Snorrebyrgan. I *NJA 1898: not A 180* angives fisket vara beläget söder eller sydväst om nr 83 från den s. k. »Snorrebyrgan» eller »Snorreholmen». Bentzers karta återopades. Enl. gränsbestämning, avslutad 10/1 1957, är fiskets slutpunkt belägen c:a 100 m innanför nya gränsen mot allmänt vattenområde. Läge 1955, se *skiss 8*. Ej satt 1961 och 1962.

85 (Dufwa 40, Åberg 75). Skattlagda fisket *Hörby 1⁴*, benämnt *Vassen vid Mjällby strand*. Vid jrv 1685—87 upptogs under Hörby nr 1 ett ålfiske »i Vassen för Mehlby landh». I *NJA 1898: not A 180* (jfr nr 84) omnämnes ett fiske som utsatts vid Skälören med stöd av upplåtelse av ägare till Hörby nr 1. Angivet på Bentzers karta 1894. HD förklarade, att fisket blott kunde få nyttjas om rätt därtill upplåtits av ägare till Mjellby nr 8. Det i domen omnämnda fisket torde motsvara ålfisket Vassen, vilket 6/7 1896 fastställts som avsöndring från Hörby 1¹ och åsatts beteckningen Hörby 1⁴ (intet markområde). Fisket brukas ej längre, då det anses vara det i 1898 års dom förbjudna. Läge enl. Bentzers karta, se *skiss 8*.

86 (Dufwa t, Åberg 76). Skattlagt ålfiske *vid Tocken*. Vid jrv 1671 upptogs fisket till ett hommesätt under Mjällby nr 4. Vid jrs 1824 ant. att fisket då ej brukades. I *NJA 1898: not A 180* omnämnes, att Mjällby 4 har ett ålfiske vid lastageplatsen »Tveken» (Tocken). År 1955 brukades i fisket en liten homma. Läge, se *skiss 8*.

87 (Dufwa s, Åberg 111). Skattlagt ålfiske *i Vassen*. Vid jrv 1671 och 1685—87 ant. att detta fiske om 1 hommesätt ingick i skattläggningen av *Mjällby nr 1*. I *NJA 1898: not A 180* omnämnes, att Mjällby 1 har ett ålfiske vid lastageplatsen »Tveken» (Tocken). Ej satt 1955. Brukas enl. uppgift ej längre. Läge enl. uppgift, se *skiss 8*.

88 (Dufwa 1, Åberg 77). Skattlagt ålfiske *Vassen* eller *Vessen*, hörande till *Löverby 10^s*. Vid jrv 1671 har omnämnts ett ålfiske »Vassen» eller »Vessen» under Löverby 10 till 4 hommesätt. Enl. jrvprot. 1685—87 dock blott 3 hommesätt, av vilka 2 för ål och 1 för gäddor. (Jfr nr 81). På karta över enskifte 1813—1815 har utanför Löverby 3 och 17 omkring 450 m norr om gränsen mellan Mjällby och Löverby inlagts ett fiske till nr 10, vilket torde vara det skl. Såväl detta fiske som nr 81 har vid avst. tillagts Löverby 10^s. Ej satt 1955. Brukas enl. uppgift ej längre. Läge enl. enskifteskartan, se *skiss 8*.

89 (Dufwa p och r, Åberg 79). Särskilt skattlagda fisket *Löverby 27¹*. I jb 1871 finnes upptagna bl. a. Löfverby 27 (»Gamla numret 13»), ett ålfiske, skk 1881, och Löfverby 28 (»Gamla numret 14»), ett ålfiske »vid Öster Per Olssons Ö», $\frac{1}{2}$ skk 1933, $\frac{1}{2}$ skk 1935. Enl. *Dufwa* (vars redovisning enl. rättsavgörande 1945 icke torde vara riktig, jfr nedan) är nr 27 (gammalt nr 13) skl vid undersökning 15/7 1765 till 1 dlr 16 öre smt, fastställt 20/1 1820 av kk. Innehades enl. 1806 års jrs av åborna på Löfverby nr 13, vilka anmälde det vara nedlagt. Fisket kallades då »Skeppsabben». Skk 7/2 1881. Nr 28 (gammalt nr 13 och 14) skl 1750 till 1 dlr 16 öre, fastställt 20/1 1820 av kk, varvid ant. att inga skattlägningshandlingar kunnat tillrättaskaffas. Innehades enl. 1806 års jrs av hemmanen nr 13 och 14 till hälften vardera. Den 29 juni 1943 hölls lmf för gränsbestämning av Löverby 28¹. Det ant. därvid, att läget av det vid Ola Pers ör nyttjade fisket var ostridigt. Det inlades på en karta från nordspetsen av ön i stort sett österut 320 m till 180 m-gränsen (2 m-kurvan gick 140 m från utgångspunkten, ön mindre än 100 m). Däremot tvist om detta fiske var Löverby 27¹ eller 28¹. Förrättningsmännen uttalade, att fisket motsvarade det fiske, som skl 1750 under Löverby nr 13 och 14 och var identiskt med 28. Ägodelningsrätten fann efter vidlyftig granskning av jordeboken och äganderättshandlingar utrett, att det som Löverby nr 27 lagfarna fisket var beläget vid Ola Pers ör och motsvarande det som skattlagts år 1750. Fisket hade skatteköpts 7/2 1881, varvid åbobreve utfärdats å ålfisket »Löfverby nr 27, gammalt nr 13». Av utredningen framgår att förväxlingar skett vid ant. i jordeböcker, vilket förklarar Dufwas redovisning. Ägodelningsrätten förklarade i *utslag*

26/4 1945, att 27¹ var beläget vid Ola Pers Ör, varför förrättningen undanröjdes. Ärendet återförvisades till förrättningsmännen, som hade att träffa avgörande om belägenheten av 28¹. Hovrätten fastställde 21/12 1945 detta utslag. HD vägrade prövningstillstånd 11/7 1946 (*NJA* 1946: not B 799). Då förrättningen därefter skulle återupptagas 8/12 1950 förklarade sökandena, att de av kostnadsskäl önskade att den inställdes, vilket även blev förrättningsmännens beslut.

Det får alltså anses fastslaget, att fisket vid Ola Pers Ör är Löverby 27¹, medan läget av 28¹ icke är klarlagt (två fisken kan ej nyttjas där). Lantmätare Åberg har år 1956 uppmätt läget av kurvorna för 2,25 och 3 m djup i fiskets sättningslinje enl. gränsbestämningskartan. Kurvorna ha inlagts på kopia av kartan. Vidare har längden av holmen Ola Pers Ör vid ett vattenstånd av 15 cm under medelvattenståndet uppmäts till c:a 103 m, vilket innebär att holmen vid medelvattenstånd ej har en längd av 100 m. Med ledning av dessa uppgifter har beräknats, att gränsen mot allmänt vattenområde enl. 1950 års lagstiftning i fiskets sättningslinje inflyttats c:a 170 m. Kungl. Maj:t har den 6 juni 1957 med stöd av 3 § tredje stycket fiskerättslagen förordnat, att i fisket må från den punkt, där en linje dragen från den vid gränsbestämningsförrättningen med nr 1 betecknade punkten på fastlandet över en punkt 16 m norr om den vid samma förrättning utmärkta, med nr 4 betecknade punkten på Ola Pers Ör skär gränsen till allmänt vattenområde, sättas fast redskap i allmänt vatten till en längd av 170 m. Förordnandet gäller för nuvarande och framtida ägare av fastigheten Löverby 27¹. Förordnandet innebär, att sättningsriktningens bäring är c:a 79° (c:a 88 nygrader). Därest till följd av landhöjning Ola Pers Ör skulle uppnå en längd av 100 m vid medelvattenstånd, upphör förordnandet att gälla. Ej satt 1955 och 1956. Läge enl. förordnandet, se *skiss* 9.

90 Strandrättsfiske, som enl. uppgift sedan lång tid tillbaka brukats vid *Nissenabben*. Ej satt 1955 och 1956. Läge enl. uppgift, se *skiss* 9.

91 (Dufwa 39, Åberg 82). Ett skattlagt ålfiske *vid Stocken*. Vid jrv 1671 och 1685—87 angavs, att i räntan för *Löverby nr 17* ingick detta ålfiske om 1 *hommesätt*. Fisket hör nu till avstyckade lägenheterna *Löverby 17^s* och 32¹. Sedan ägaren av dessa under år 1945 utsatt ålbottengarn till en längd av till en början 187 m och därefter 157 m instämde han av stamfastighetens ägare med yrkande om ansvar för olovligt fiske (*NJA* 1948:497). Fiskaren bestred detta och gjorde gällande, att han fick fiska till 180 m-gränsen, då »1 *hommesätt*» endast vore ett skattebegrepp, som ej innebar att fiskerätten var inskränkt till en homma. I alla instanser dömdes emellertid fiskaren till ansvar under motivering, att han endast förvärvat det vid skl omnämnda fisket och detta blott fick brukas till 1 *hommesätt* = 12 famnar. På enskifteskartan 1813—1815 har fisket anmärkts strax norr om *Nissenabben*.

Ägaren av 17^s och 32¹ begärde 1943 gränsbestämning av fisket. Förrätt-

ningsmännen ant. i prot. 29/6 1943 att laga hinder mot gränsbestämningen syntes föreligga i anledning av att fisket icke utgjorde ett i jordeboken upptaget fiskeri. Fisket var därför ej fast egendom utan måste anses såsom en *servitutsrätt*. Till stöd för denna ståndpunkt åberopades ett utslag av hovrätten 1/12 1939 rörande fisket Norje 11² i Ysane socken. Ej satt 1955 och 1956. Läge enl. enskifteskartan, se *skiss 9*.

92 (Dufwa 47, Åberg 83). Särskilt skattlagda fisket *Löverby* 24¹, benämnt *Stacken*. Upptaget i 1871 års jb. Skk 1904. På enskifteskartan 1813—1815 angivet c:a 220 m norr om fisket nr 91. Dufwa torde under nr 47 ha sammanblandat två skilda fisken. Det av Dufwa som tillhörighet till *Löverby* nr 14 upptagna fisket, »Östra fisket», redovisas i denna förteckning under nr 107 och torde ej ha samband med *Löverby* 24¹. Ej satt 1955 och 1956. Läge enl. uppgifter och enskifteskartan, se *skiss 9*.

93 (Dufwa o, Åberg 84). Ett skattlagt fiske, benämnt *Staggen* eller *Skaggen*. Enl. jrv 1671 består fisket av 1 sätt. Vid jrv 1685—87 ant. att ålfisket *Staggen*, ej dugligt, ingick i räntan för *Löverby* nr 20 (om 1/2 mtl). År 1892 avs. från 20² lägenheten 20⁵, som endast består av »ålfiske till 1/8 mtl». Vid avst. år 1944 från 1/4 mtl *Löverby* 20³ av ett mindre markområde, 20⁷, ant. att med området skulle följa stamfastighetens andel i ålfisket *Staggen*. Ej satt 1955 och 1956. Läge enl. uppgift, se *skiss 9*.

94 (Dufwa 40, Åberg 85). Ett skattlagt fiske, benämnt *Steggen*, *Staggen* eller *Skaggen*. Vid jrv 1671 och 1685—87 ant. att fisket ingick i skattläggningen för *Hörby* nr 1. Vid avst. 1932 av ett mindre markområde *Hörby* 14¹ ant. att till fastigheten hörde ålfisket *Staggen*. Vidare upplystes, att fisket sedan urminnes tid varit förlagt vid östra udden av det s. k. Plantäppet å *Lörby* nr 3. Upptaget på enskifteskartan 1813—1815 vid denna plats. Genom särskilda tidsbegränsade tillstånd av länsstyrelsen, senast för åren 1953—1957, har utsträckning i allmänt vatten beviljats med 200 m. Vid gränsbestämning åren 1956—1957 har det visat sig att i fiskets sättningslinje den gamla och den nya gränsen mot allmänt vattenområde praktiskt taget sammanföll. Läge 1955 och 1956, se *skiss 9*.

95 (Dufwa 41, Åberg 86). Ett skattlagt fiske, benämnt *Skieber* eller *Wesen vid Skibet*. Vid jrv 1671 och 1685—87 upptaget som ingående i räntan för *Löverby* nr 3. 1685—87 ant. att fisket var om 2 *hommesätt*. Upptaget på enskifteskartan 1813—1815 och karta av Bentzer 1892 vid den nu använda platsen. Vid avst. 1943 från *Löverby* 3³ och 17³ av ett markområde om 10 ar, *Löverby* 35¹, ant. att med avst. följde den till 3³ hörande andelen av fisket *Skieber*. Läge 1955 och 1956, se *skiss 9*.

96 (Dufwa 42?, Åberg 91 (jfr 92) och 87?). Ett fiske, benämnt *Påkafisket*. På enskifteskartan 1813—1815 har vid stranden sydost om *Påkön* ant. »Åhlfiske till 7 och 16». Vid nordvästspetsen av *Fäön* har vidare ant. »Åhlfiske till No 7». Vid lmf 1892 för uppmätning av ålfiskesätt, tillhöriga nr 7 och 16, ant. att fiskena var belägna på två skilda ställen, nämligen å *Fäön*

senast för åren 1961—1965, utsträckning ske med 180 m i allmänt vatten. På enskifteskartan 1813—1815 är norr om Sandören ant. »Åhlfiske till nr 11». Redan då har fisket alltså brukats vid Sandören (och ej vid Raskören). Vid skl 1765 uppgavs, att Raskensör var vid pass 95 steg lång och att Sandören var mindre. Vid en av fiskeriasistent den 18 juni 1951 verkställd mätning befanns emellertid holmarna vara mer än 100 m långa och alltså grunda enskild fiskerätt (3 m-kurvan går enl. sjökort rätt norr om Raskörens nordspets c:a 380 m från denna). Läge 1955 och 1956, se *skiss 10*.

100 (Åberg 89). Fiske vid *Sandören*. Vid avst. 1940 från Löverby 3³ och 17³ av *Löverby 31*¹, som utgör ett markområde, vilket försålts till ägaren av Löverby nr 14, ant. att till området hörde hela den på Löverby 17³ belöpanande andelen i det ålfiske, som är beläget utanför stranden av Löverby nr 14. I avstyckningshandlingarna ingick en karts-kiss, enligt vilken fisket var beläget söderut från Sandören. Detta stämmer med angivelse på enskifteskartan 1813—1815. Det ant. i redogörelsen för avst. att fisket enligt gammal hävd tillhör Löverby nr 17 och torde ha ingått i hemmanets skattläggning. Enl. uppgift torde fisket dock vara ett sedvane- eller hävdefiske. Någon beskrivning av fisket hade ej påträffats. Såvitt utredningen ger vid handen har fisket ej särskilt nämnts i samband med skattläggning av Löverby nr 17. Ej satt 1955 och 1956. Läge enl. karts-kiss 1940, se *skiss 10*.

101 (Åberg 92). Fiske, benämnt *Fäorefisket*. Sättningslinjerna är på en av Bentzer år 1892 upprättad karta inlagda i rakt nordlig riktning från en liten holme 25 m norr om Fäön. Den västra börjar vid en ålbrygga, 10—15 m från holmen, den andra c:a 70 m längre ut och 10 m öster om den första sättningslinjen. Se i övrigt nr 96. Läge 1955 och 1956 (den västra sättningslinjen), se *skiss 10*.

102 Fiske vid *Fäören*, som med stöd av strandrätt tidvis utövats med hommor (jfr 101, östra linjen). Ej satt 1955 och 1956. Läge enl. uppgift, se *skiss 10*.

103 (Dufwa 44, Åberg 93). Särskilt skattlagda fisket *Löverby 26*¹, benämnt *Kladdegapet*. Upptaget i jb som »Kladdegapet norr från byen». Omnämnt vid jrv 1685—87. Skl vid jrs 1745 under *Löverby nr 1 och 12*. Skl godk. av kk 1820. Skk 1905. På enskifteskartan 1813—1815 angives ett fiske till nr 12, beläget vid en udde utanför Löverby nr 20. Enl. uppgift av ägaren brukas fisket vid gränsen mellan 19² och 20³ och till en längd av 300 m. Ej satt 1955, men 1958 med läge enl. *skiss 10*.

104 Fiske som med stöd av strandrätt bedrivits vid *Kladdören*. Ej satt 1955. Ålhommor satta 1958. Läge enl. uppgift, se *skiss 10*.

105 (Dufwa 45, Åberg 94). Skattlagda fisket *Klattenabben*. Vid jrv 1671 ant. under *Löverby nr 1* ett fiske Klattenabben om ett sätt. Upptaget även i jrvprot. 1685—87 såsom inbegripet i räntan för Löverby nr 1, varvid ingen begränsning till visst antal sätt angives. Upptaget på karta över enskifte 1813—1815 som »Hommesätt till No 1». Angivet även på karta över hem-

mansklyvning 1850. Fisket har berörts i ett mål, avgjort av *HD 25/5 1853*, av vilken framgår att vid häradssyn 24/4 1851 ant. som ostridigt, att till Löverby nr 1 hörde ett ålfiske, som utgick från Kladdenabben (den nordostligaste udden av Löverby 6³), bestod av ett hommessätt och sträckte sig mot holmen Kladdören. Det var beläget 161 alnar (c:a 100 m) öster om Östra fisket (nr 107), vilket i sin tur låg 116 alnar (c:a 70 m) från Mersingsfisket (nr 108). Det ant. att dessa mått ej stämde med angivelsen på enskifteskartan, vilket dock icke borde fästas avseende vid då inläggning av fiskena ej utgjort en del av förrättningen. Det ant. vidare att ett hommesätt bestod av en arm av 12 à 13 famnars längd samt homma om 8—10 alnars längd (alltså tillhopa högst c:a 29 m). I senare rättsfall har emellertid ett hommesätt ansetts utgöra blott 12 famnar (21,6 m), fiskhuset inräknat. I en av *HD den 14/5 1862* meddelad dom beröres frågan om den fiskerätt som tillkommer två andra fisker vid »Kladden», nämligen »Östra fisket» och »fisket till Löverby nr 2» (Kladdören), båda belägna vid östra delen av Kladden. Svarandena var ägare av såväl Löverby nr 2 som Löverby nr 1. Kärandena (innehavarna av Östra fisket) bestred att svarandena styrkt sin rätt att fiska vid Kladdören. Denna invändning ogillades enär 1671 års jb innehöll, att Löverby nr 1 ägde ett ålfiske, kallat *Klattenabben*, till ett sätt och Löverby nr 2 ett ålfiske Kladden till 3 hommesätt. Vid avst., fastställd 13/3 1944, från 1/2 mtl Löverby 1² av ett mindre markområde, Löverby 1⁶, ant. att med området följde stamfastighetens hela andel i detta fiske (Löverby nr 1 omfattar 3/4 mtl). Läge 1955, se *skiss 10*.

106 (Dufwa 46, Åberg 95). Skattlagda fisket *Kladdören*, även benämnt *Mersingen*, *Kladden*, *Kladden* eller *Kittafisket*. Vid jrv 1671 ant. att fisket, som löd under *Löverby nr 2*, bestod av 3 hommesätt. Vid jrv 1685—87 angavs fisket bestå av blott 2 hommesätt. Vid häradssyn 24/4 1851, omnämnt i ett av *HD 25/5 1853* avgjort mål, ant. som ostridigt, att till Löverby nr 2 hörde ett fiske om 3 hommesätt, vilket utgick från Kladdören i nästan nordlig riktning. Fiskets läge och längd har behandlats i rättegång, avgjord av *HD 14/5 1862*. Det gällde frågan om ägarna till Kladdören, svarande, till förfång för ägarna av Östra fisket (nr 107), kärande, utsatt fler hommor än de var berättigade till. Kärandena gjorde, tydligen med stöd av jrv 1685—87, gällande att svarandena blott fick sätta 2 hommor. Det ant. att svarandena som ägare av Löverby nr 1 och 2 ägde fisket »Klattenabben» om 1 sätt (under Löverby nr 1) och fisket »Kladden» till 3 sätt under nr 2. Det ansågs varken styrkt, att svarandena överskridit sättningsrätten eller förnämat sökandenas fiske. (Häradsrätten ant. att fisket Kladdören i varje fall sträckte sig längre ut i havet än Östra fisket). Detta fiske finnes ej inlagt på enskifteskartan 1813—1815 och ej heller på hemmansklyvningskartan 1850. På kopia av sistnämnda karta har fisket inlagts, troligen i samband med förenämnda rättegång, med sträckning från holmen Kladdören c:a 60 m nordost om utgångspunkten för fisket nr 105. År 1888 fast-

ställdes en avs. från 465/3072 mtl Löverby nr 2 (av 2²). Avs., som i jordregistret betecknats Löverby 2⁹, består endast av det till stamfastigheten hörande ålfisket. Vid avst. 1941 från 1/6 mtl Löverby 2¹⁰ av ett mindre markområde, Löverby 2¹¹, ant. att till området hörde hela stamfastighetens andel i detta ålfiske. (Hela Löverby nr 2 är 2/3 mtl). Enligt tidsbegränsat tillstånd av länsstyrelsen, senast för åren 1954—1958, har i fisket satts 65 m i allmänt vatten. (Holmen Kladdören är ej 100 m lång). Läge 1955, se skiss 10.

107 (Dufwa 47, Åberg 96). Fiske benämnt *Östra fisket* (troligen skattlagt). Dufwas ant. under nr 47 torde endast delvis avse detta fiske, som ej är särskilt skattlagda fisket Löverby nr 24. En sammanblandning synes därför ha skett. I jb 1671 upptogs *under nr 14* »Ett Åhlfiske af tvenne Sätt» vid Lörby Land. Under återopande härav anhöll Olof Persson, åbo på nr 14, 30/7 1759 att få upptaga detta fiske, vilket legat nere på grund av tidigare åbors frånfälle. Med anl. av ansökningsen höll kronofogden Mützell efter KB:s förordnande syn 20/8 1759. Enär Olof Persson blott var åbo på hälften av hemmanet utsynades blott ett sätt. Detta förlades till en plats mellan Mersingfisket (nr 108) och fisket till nr 1 (nr 105). Åbon på den andra hemmansdelen skulle få fiskeställe utsynat efter ansökan. I en rättegång avgjord av *HD 25/5 1853* ang. förbud att idka »Östra fisket» återopade fiskaren 1759 års syneprotokoll. I domen konstaterades, att »Östra fisket» motsvarade det, som utstakats 1759 och senare upptagits på enskifteskarta 1813—1815 som »Hommessätt till 14». Emellertid gick man i domen längre än vid 1759 års syn och fastställde att vardera hemmansdelen av Löverby 14 hade rätt att sätta en homma. Första homman skulle sättas så nära land som stranden medgav. Den andra utanför denna. Hommorna skulle sättas i samma nordliga riktning som tillförne skett. Armarna fick ej överskrida 12 eller 13 famnars längd och hommorna icke mer än 9 till 10 alnar. Flera hommor fick dock sättas inom sökningen under villkor att de icke sträckte sig längre ut i havet än två i linje. Svarandena (ägare av Lörby 14) förbjöds vid vite att annorlunda än som nu stadgats idka ålfiske på stället. På enskifteskartan 1813—1815 upptages fisket som »Hommessätt till 14» samt c:a 90 m väster därom »Åhlfiske till No 14 o. 8». Vid häradssyn 24/4 1851 (i det mål, som avgjorts av *HD 25/5 1853*) ant., att Östra fisket vanligen satts i riktning mot Mörrums kyrktorn. Avståndet från Mersingfisket (nr 108) till Östra fisket var 116 alnar. Från Östra fisket var det 161 alnar till det fiske som hörde till Lörby nr 1 (nr 105). Det ant. att dessa siffror ej stämde med angivelse på enskifteskartan. Avseende härvid behövde dock ej fästas, då i enskiftesförrättningen ej ingick att utlägga fiskena. På en kopia av hemmansklyvningskartan 1850 har i fråga om Östra fisket vid nyssnämnda rättegång ant. »Östra fisket, Köpt från No 14 Löverby och tillhörigt Anders Henriksson». I ett mål ang. gränsbestämning av fiske vid Ola Pers ör (se nr 89), *NJA 1946: not B 799*, har förebragts vidlyftig ut-

redning rörande de fisken, som i jb redovisats under Löverby nr 13 och 14, bl. a. Östra fisket. Däri gjordes bl. a. från ena sidan gällande, att Östra fisket och särskilt skattlagda fisket Löverby 28¹ var identiska. Klarhet i denna del vanns emellertid icke i målet. Läget av Löverby 28¹ har ej fastställts. Ej satt 1955. Läge enl. 1853 års dom, se *skiss 10*.

108 (Dufwa 48 och 49, Åberg 97). Särskilt skattlagda fisket *Löverby 25¹* eller *Mersingen*. Vid jrv 1671 angavs, att i röntan till *Löverby nr 8* ingick ett ålfiske »till ett sätt eller lock». Vid jrv 1685—87 omnämndes samma fiske av ringa nytta. Skk 1874. Hommesättet uppges vara det tredje från landet. Vidare ant. ett ålfiske *Löverby nr 25* (gammalt nr 23), ej upptaget i kronans jordebok. Detta antecknades som Per Svenssons arvfiske, som alltid följt personen, ej hemmanet, varför det särskilt skattlagts, ehuru av ringa värde. Upptogs i jb 1706 som en nyskattlagd lägenhet. Enl. jrv 1806 hade Löverby nr 8 ej annat fiske än det särskilt skattlagda (nr 25). Enl. kks brev 1776 skulle fisket Mersingen utgå från Kladden och bestå av 5 *hommesätt*, varav hemmanet skulle äga 1 och de 4 övriga blivt särskilt skattlagda 1687. Skk 1874. På enskifteskartan 1813—1815 (Åberg s. 51½) upptages c:a 90 m väster om fisket nr 96 »Åhlfisket till No 14 o 8». På kartskiss upprättad i samband med rättegång, avgjord av *HD 25/5 1853*, har fisket angivits som »Märsingsfisket eller nr 23, förr tillhörigt nr 8 Löverby».

I en rättegång, avgjord av *hovrätten 11/5 1849* gjorde ägarna av Kladdören (nr 106) gällande, att ägaren av Mersingen, som i detta fiske utsatt fler än 5 *hommesätt*, till skada för Kladdören överträtt sin fiskerätt. Denna talan ogillades av hovrätten enär ägaren av Mersingen med stöd av jordäganderätt inom sin »sökning» kunde sätta hommor så långt hans landgrund räckte, även om detta skulle medföra att tillgången på ål vid Kladdören i någon mån minskades. (Enl. en uppgift i målet sattes 16 å 17 hommor, enl. en annan 13 hommor, dock ej alla i samma linje. Ägaren av Mersingen ägde även Östra fisket).

Vid en *häradssyn 24/4 1851*, företagen i anl. av nämnda rättegång, ant. av Mersingsfisket (nr 23, »ålfiske till nr 14 och 8») tillhörde såväl nr 14 och 8 som nr 6. Det ant. vidare, att hemmanen nr 6 och 8 enl. intyg av häradsskrivaren 15/8 1849 ej ägde rätt till annat ålfiske än det de hade gemensamt med nr 14 eller »Mersingsfisket nr 23». Såsom ena parten i rättegången påstod, torde Mersingsfisket alltså vara ett för hemmanen nr 6, 8 och 14 »hopsamlat» fiske, vari även det ålfiske om ett sätt under nr 8 som ant. vid jrv 1671 ingår. Ej satt 1955. Läge enl. häradssynen 1851, se *skiss 10*.

109 (Dufwa 40, Åberg 98). Skattlagda fisket *Hörby 1³*, benämnt Hovgårdsfisket eller *Kladden*. Vid jrv 1671 och 1685—87 ant. som ingående i röntan för Hörby nr 1 bl. a. ett ålfiske Kladden, utför Löverby land. På utdrag av enskifteskartan 1813—1815 finnes c:a 100 m väster om fisket nr 108 ant. »Åhlfiske till No 69 Lörby». På kartskiss, upprättad i samband

med rättegång, avgjord av HD 25/5 1853 är på samma plats ant. »Fiske till no 69 Hörby». Antagligen föreligger en felskrivning på enskifteskartan. Hörby nr 69 motsvaras nu av nr 1. År 1892 avsöndrades fisket och fick senare beteckningen Hörby 1³ (intet markområde). Ej satt 1955. Läge enl. enskifteskartan, se *skiss 10*.

110 (Dufwa 50, Åberg 99). Skattlagda fisket *Klatten*. Vid jrv 1671 och 1685—87 upptogs såsom inbegripet i rëntan för Löverby nr 1 fisket Klatten till 3 *hommesätt*. Upptaget på enskifteskartan 1813—1815 som »Åhlfiske till No 1». Även anmärkt på hemmansklyvningskartan 1850. I ett mål, avgjort av hovrätten 15/11 1929 (gällde Norje 26¹ i Ysane socken) uppgavs, att det å hemmansklyvningskartan 1850 längst i väster utmärkta fisket till Löverby nr 1 ej längre fanns. Därefter ant. att mellan ålfisket Kladden (nr 109) och fisket Norje 26¹ ej fanns några ålfisken. Ej satt 1955. Läge enl. enskifteskartan, se *skiss 10*.

Fisken som nedlagts eller vilkas nuvarande läge är okänt

a) (Dufwa 3, Åberg 6). Vid fvr 1671 ant. ett ålfiske om ett sätt under *Istaby nr 7*. Ej omnämnt vid jrv 1685—87 eller i senare jb. Vid lmf 1754 har ett till *Istaby nr 7* (gammalt nr 112) hörande ålfiske angivits ligga vid »Karaboelle» utanför *Istaby 11³*, nära gränsen till 1², 15¹ (jfr *skiss 2*). 1955 upplystes att fisket ej längre brukades.

b) (Åberg 11). Enl. lmf 1754 har *Istaby nr 10* »enligt förlikningen af den 18 sept. år 1753» en ålbro belägen utanför *Istaby 7¹ c:a 150 m öster* om nuvarande Ö. Torsö fiskeläge (jfr *skiss 2*). 1955 upplystes, att fisket ej längre brukades (jfr nr 13 och 14).

c) (Åberg 12). Enl. lmf 1754 har *Istaby nr 4* en ålbro, belägen utanför *Istaby 7¹ c:a 200 m öster* om nuvarande Ö. Torsö fiskeläge (jfr *skiss 2*). 1955 upplystes, att fisket ej längre brukades.

d) (Åberg 13). Vid jrv 1685—87 ant. att till *Istaby nr 2* hörde ett ålfiske »uthe för *Istaby fiärreboa*» om 1 *hommesätt*. Vid lmf 1754 angavs, att *Istaby nr 2* (gammalt nr 107) hade ett ålfiske, beläget c:a 80 m väster om gränsen mellan *Istaby 7¹ m. fl.* samt *Istaby 1⁵, 3³* (jfr *skiss 2*). 1955 upplystes, att fisket ej längre brukades (jfr nr 13).

e) (Dufwa 6, Åberg 16). Vid jrv 1671 ant. under *Stiby nr 1* ett ålfiske utanför Hällevik till 2 sätt. Vid jrv 1685—87 ant. att ingen kände till detta fiske. 1955: Läget okänt.

f) (Dufwa i, Åberg 108), Skattlagda fisket *Stackhall*. Vid jrv 1685—87 ant. att fisket bestod av 4 sätt och ingick i skattnägningen av *Hörby nr 19* (gammalt nr 87). Fisket har berörts i ett par rättegångar. I en *dom 4/12 1861* fann *häradsrätten* ej styrkt att fisket, såsom ägaren av *Hörby 19* gjort gällande, låg vid stranden av *Mjällby 4* (gammalt nr 29) utanför fisket

»Tosseboa» (nr 74), alltså i Toseboviken (jfr skiss 8). I en senare rättegång påstod ägaren, att fisket motsvarade ett fiske »Tvägrönekås» (jfr nr 34) utanför Knutstorps ägor (vid Hörby strand c:a 1 km nordost Noge-sunds fiskeläge). I *HD:s dom 14/8 1865* konstaterades, att detta påstående ej var riktigt. Läget av »Stackhall» klarlades ej. 1955: Läget okänt.

g) (Dufwa b, Åberg 102). Skattlagda fisket »för Inners Öhr» eller Im-mersör. Vid jrv 1671 och 1685—87 ant. att detta fiske om 4 hommesätt in-gick i räntan för *Hosaby nr 1* (Dufwa anger felaktigt nr 3). 1685—87 ant. att fisket ej brukades. 1955: Läget okänt.

h) (Dufwa k, Åberg 109). Skattlagda fisket *Vassen*. Enl. jrv 1671 och 1685—87 bestod fisket av 2 ålsätt och 1 gäddsätt och ingick i skl för *Löverby nr 6*. 1955: Läget okänt.

i) Vid jrv 1685—87 upptogs som inbegripet i räntan för *Löverby nr 18* ett ålfiske till 1 sätt vid *Djupekås*. 1955: Läget okänt.

j) Vid jrv 1685—87 upptogs som inbegripet i räntan för *Löverby nr 19* ett ålfiske vid *Djupekås*. 1955: Läget okänt.

k) (Dufwa r). I jb och jordregister finnes som *Löverby 28¹* upptaget »ett ålfiske vid Öster Per Olssons Ö». Hälften skk 4/2 1933 och hälften skk 18/10 1935. Enl. *Dufwa* skl. vid undersökning 28/11 1750, fastställd av kk 20/1 1820, varvid inga skattlägningshandlingar kunnat tillrättaskaffas. In-nehades vid 1806 års jrs av hemmanen 13 och 14 till hälften vardera. Enl. *NJA 1946: not B 799* är fisket icke beläget vid Ola Pers Ör (en holme c:a 700 m nordost Djupekås fiskeläge). Läget klarlades ej. I målet gjordes från ena sidan gällande, att fisket motsvarade »Östra fisket» (nr 107) vid Klad-denabben. Domstolarna uttalade endast att fisket måste ligga på annan plats än vid Ola Pers Ör. Jfr *Löverby 27¹* (nr 89), *Östra fisket* (nr 107) och *Löverby 25¹* (nr 108).

l) (Dufwa 40, Åberg 100). Vid jrv 1671 och 1685—87 ant., att i rän-tan för Hörby nr 1 inbegreps fyra ålfisken bl. a. ett benämnt *Sibben* och beläget »uth för Norrigelandh». 1671 ant. att fiskena under lång tid ej brukades och alltså låg öde.

Vid avst. 1941 från Hörby 1^a av ett markområde, Hörby 1⁵⁶, ant. att till området hörde ålfisket *Sibben*, beläget utanför Norge land i *Ysane socken*. 1955: Läget okänt. (Jfr fisket nr 1 i *Ysane socken*).

m) (Dufwa f, Åberg 106). Vid jrv 1671 och 1685—87 upptogs enl. *Dufwa* under *Hörby nr 2 och 4* ett ålfiske *Tossabya* om 2 hommesätt, ett för var-dera hemmanet. Enl. kk upptogs 1685—1687 dels under Hörby nr 2 ett ål-fiske om ett hommesätt, dels under Hörby nr 4 ett ålfiske *Tossabya* om 2 hommesätt. 1955: Läget okänt.

Ysane socken

1 (Dufwa 2, Åberg 1). Särskilt skattlagda fisket *Norje 26¹*, benämnt *Sibben*. Upptaget i jb 1706 som skl 1649. Uteslöts år 1849 ur jb, då det ansågs obefintligt. Återinfördes enl. KB:s utslag 1871 varvid ant. att fisket bestod av endast få hommesätt och var beläget nordost från de s. k. Sibbören. Vid undersökning av länsman 1908, verkställd på order av KB i Blekinge län i anl. av ansökan av Mauritz Nilsson att få upptagas som åbo till fisket, befanns fisket vara beläget ute i sjön vid tre ovan vattenytan synliga stenar och sträcka sig i nordostlig riktning från Nils Larssons i Norje strand. Avståndet från denna strand (ön Sibben) längs en stenrad till sättningsplatsen utgjorde 79 m. Avståndet från Mauritz Julius Nilssons i Lörby öster om fisket belägna strand (Kladdenabben) till sättningsplatsen utgjorde 465 m. Skk 1915. Enl. *NJA 1927:602* får fisket utövas genom att bottengarn utsättes. Det nämnes i rättsfallet att ett bottengarn i längd motsvarade 9 hommor. (Endast ett bottengarn hade då utsatts.) Enl. *hovrättsdom 15/11 1929* får bottengarn sättas ut till strandrättsgränsen. Av handlingarna i målet framgår, att den 15/9 1928 varit utsatta två ålbottengarn till en sammanlagd längd av 220 m (brygga om c:a 70 m inräknad). I höjd med slutet av yttersta garnet och 55 m norr därom vidtog ett strandrättsgarn om 106 m. Fisket enl. intyg satt i »ostnordost eller något mer åt öster». Vid *gränsbestämning, avslutad 10/1 1957*, har nya gränsen mot allmänt vattenområde i fiskets sättningslinje fastställts. På gränsbestämningskartan har vidare inlagts den gamla gränsen, varvid 180 m räknats från en på kartan inlagd kurva för 2,25 m djup. Sedan invändningar gjorts mot denna gränsdragning har kontrollmätningar företagits. Därvid har visat sig att utanför den på kartan dragna kurvan finnes ett grundområde, var till hänsyn borde tagas vid den gamla gränsens bestämmande. Den gamla gränsen skulle med denna nya utgångspunkt ligga c:a 95 m utanför den nya. Kungl. Maj:t har den 25 oktober 1957 med stöd av 3 § tredje stycket lagen om rätt till fiske förordnat, att fisket må från den punkt, där en tänkt linje dragen i bäring c:a 63 ° (c:a 70 nygrader) från en med borrhål i sten markerad punkt på Sibbens nordöstra del c:a 10 m från stranden skär gränsen mot allmänt vattenområde, sättas fast redskap i allmänt vatten till en längd av 95 meter i bäring c:a 72° (c:a 80 nygrader). Förordnandet gäller för nuvarande och framtida ägare av fastigheten *Norje 26¹*. Förordnandet innebär att år 1957 slutpunkten för fisket är belägen c:a 430 m från nyssnämnda sten. Läge enl. förordnandet, se *skiss 11*.

2 (Dufwa 1, Åberg 2). Skattlagda fisket *Sebben*. Vid jrv 1685—87 omnämnes att till Ysane nr 14 hör bl. a. ett ålfiske *Sebben*, ej ofta brukat. Inbegreps jämte vissa gråfisken i hemmanets skl. Ej satt 1955. Enl. uppgift ej brukat på många år. Läge enl. uppgift, se *skiss 11*.

3 Strandrättsfiske *sydost om Glipeskäret* (Norje 44¹). Läge 1955, se

skiss 11. (Glipeskåret mer än 100 m, 3 m-kurvan torde gå endast c:a 20 m utanför den för fisket använda utgångspunkten.)

4 Strandrättsfiske vid *Glipeskärets sydöstra del* (Norje 44¹). Ej på flygkartan 1955. Läge 1955, se *skiss 11.*

5 (Dufwa 3, Åberg 4). Särskilt skattlagda fisket *Glipskärvet* 1¹. I jb 1871 upptages detta ålfiske. Slutligt skl 1846, varvid ant. att 8—10 hommesätt kunde anbringas. Skattlades för 9 hommesätt. Enligt uttalande i *Listers härads dombok 30/5 1840* var fisket beläget inomskärs på kort avstånd från Norjes bystrand. Läge 1955 och 1956, se *skiss 11.*

6 Strandrättsfiske vid *Jeppör* (Norje 15²). Enligt uppgift, vilken vitsordats av tidigare brukare av fisket, har man ej börjat bruka detta fiske förrän år 1937 eller 1938. Jeppör är enl. tidigare mätning verkställd av fiskeriassistent blott 95 m lång, varför ön ej skulle grunda enskild fiskerätt. Enl. uppgift av ägarna är Jeppör emellertid nu mer än 100 m. Öns nordspets ligger c:a 150 m från Norjegryt, en ö som är belägen norr om Jeppör och är avsevärt större. 3 m-kurvan går enl. sjökort öster om Jeppör c:a 100 m från ön. Läge 1955 och 1956, se *skiss 11.*

7 (Dufwa f, Åberg 5). Strandrättsfiske vid *Brytet* på ön Nojegryt (Norje 15¹⁵). Vid Norje 14⁴ och 15² går stranden ut i en udde. Utanför denna finnes ett flertal öar bl. a. Norjegryt och Norrören. Vid laga skifte 1846—1855 av Norje (Sunnansunds by) nr 11—19, 21 och 23 (nya) erhööll alla delägare ägor vid saltsjöstranden. Ang. ålfiskena på holmarna ingicks en förening, varigenom ägarna av fiskena förbehöll sig »fri rättighet till Landgång, samt att å Öarne uppsätta ålhommorna till torkning». Angående kustfisket antecknades endast, att detta skulle förbli oförändrat. På en skiss, som fogats till lagaskifteshandlingarna, har med ledning av dessa utlagts de vid Norjegryt belägna ålfiskena, som brukades 1938. Vid avst. 1943 från Norje 15² av ett mindre markområde, *Norje 15¹⁵*, ant. att med avst. följde stamfastighetens hela andel i fisket uti Östersjön. I köpekontraktes benämnes fisket *Grytet*. Den fiskeplats, som brukats av ägaren till 15² har på 1938 års skiss utmärkts vid udden »Brytet». (Vid jrv 1671 och 1685—87 ant. att i skattläggningen av Norje nr 15 ingick — förutom 3 ålfisken i Sundet — ett vintersätt i saltsjön till abborrar, gäddor och mört. Alltså ej skattlagt som ålfiske). Läge 1955 och 1956, se *skiss 11.*

8 (Dufwa 5, Åberg 7). Särskilt skattlagda fisket *Norje 25¹*. Skl 1745. Skk 1872. Genom utslag 17/3 1865, vari kk genom utslag 18/12 1865 ej gjort ändring, har KB med stöd av kungl. brev 7/2 1735 upplåtit brukande- och besättningsrätten till fisket till dåvarande ägaren av 1/3 mtl Norje nr 10, invid vars strand fisket angavs vara beläget. Enl. jb 1825 beläget nordost vid »Brytet». Enl. två vittnen i rättegång rörande denna fiskerätt 1897 (*rådhusrättens i Sölvesborg dombok 14/6 1897, nr 120*) var Brytet den sydöstra nabben av Norje Gryt (jfr nr 7). Fisket hade emellertid utövats nord-

ost på Grytet, där Norje nr 14 sedan länge haft sitt fiske. Fiskets läge har angivits på 1938 års skiss (jfr nr 7). På skissen har även utmärkts den udde som kallas Brytet. Udden ligger på 15² c:a 250 m söder om den för Norje 25¹ utmärkta fiskeplatsen. Vid Brytet utövas fisket nr 7. Genom utslag av ägodelningsrätten den 28/6 1938, vilket fastställts av *hovrätten 1/12 1939*, har förordnats om gränsbestämning rörande fiskets sättningslinje. (Gränsbestämning har dock ej företagits). Av hovrättens utslag framgår, att ett under Norje 11² skattlagt ålfiske tidigare utövats på denna plats (jfr fisket b). Genom *NJA 1901: not A 189* har fastslagits, att Norje 25¹ äger bättre rätt till ålfiske från en plats på nordöstra delen av Norjegryt än Norje 11². Det ant. att innehavaren av Norje 25¹ alltsedan 1865 fiskat på denna plats. Läge 1955 och 1956, se *skiss 12*.

9 (Åberg 1 och 8). Två skattlagda fisken på *norra sidan av Norjegryt*. Vid jrv 1685—87 ant. att i skl för *Norje nr 13* ingick två ålfisken i havet (ej omnämnt av Dufwa). På 1938 års skiss har på norra sidan av Norjegryt utsatts en sättningslinje och ant. »Hemmanets nr 13 av ålder befintliga fiskeplats (begränsad till visst antal hommor)». Sättningsriktningen har på skissen angivits vara nordlig (mot sydostspetsen av Norrören). I jordregistret har såsom Norje 13⁶ upptagits en år 1900 fastställd avsöndring, utgörande 23/50 av ålfisket till nr 13. I jordregistret har vidare intagits en från del av Norje 16⁴ år 1901 fastställd avsöndring 16¹⁰, »utgörande ålfiske till 415/4912 mtl». Av *NJA 1927:602* framgår, att i 415/4912 mtl nr 16 ingår holmen Sibben (16⁴ utgör 5/16 mtl). Dessa båda fisken nyttjas nu gemensamt med sättningslinje vid nordspetsen av Norjegryt. Läge 1955, se *skiss 12*.

10 (Dufwa 4, Åberg 9). Skattlagt fiske vid *Norje Gryt*. Vid jrv 1671 och 1685—87 ant. att i skatläggningen för *Ysane nr 12* ingick ett litet hommesätt vid Norje Gryt. 1685—87 ant. att det ej satts i mannaminne. 1955 upplystes att fisket nu ej sättes. C:a 5 år tidigare sattes en homma vid nordvästra delen av Norjegryt. Ej upptaget på 1938 års skiss. Läge enl. uppgift, se *skiss 12*.

11 (Åberg 10). Strandrättsfiske, benämnt *Målafisket*. Vid avst. 1943 från Norje 14⁴ av 14⁹ tilldelades avst. stamfastighetens andel i fisket i Östersjön. I köpekontrakt angavs detta omfatta bl. a. fisket »Målafisket». Utövas norr om Norrören, som är mer än 100 m lång. Fisket har enligt uppgift som vitsordats av strandägaren ej brukats före år 1943. Med stöd av tidsbegränsade tillstånd av länsstyrelsen, senast för åren 1954—1958, har i fisket satts redskap till en längd av 100 m i allmänt vatten. Läge 1955 och 1956, se *skiss 12*.

12 (Dufwa c, Åberg 31). Särskilt skattlagda ålfisket *Norje 24¹*. Skl 1745. Skk 1904. Enl. jb 1825 beläget vid »Näset». Ej satt 1955. Läge enl. uppgift, se *skiss 12*.

13 (Dufwa h, Åberg 12). Skattlagt fiske, benämnt *Fogdegården*. Vid jrv 1671 och 1685—87 ant. att i skattläggningen för hemmanet *Norje nr 17* detta fiske ingick. I *NJA 1909: not A 546* tvistades om bättre rätt till detta fiske. Det ant. därvid bl. a. att fisket började vid en stenbrygga, 27 famnar från en lastageplats, och sträckte sig i nordlig riktning. Vittnen intygade, att såvitt de kunde minnas inga andra än innehavare av hemman under nr 17 utsatt hommor på denna plats. Vid avst. 1948 från *Norje 17* av båtsmanstorpet *Norje 17¹⁷* ant. att med avst. skulle följa hela ålfisket *Fogdegården*. *Norje 17¹⁷* har senare sammanlagts med 12⁴ m. m. till *Norje 44¹*. Läge 1955 och 1956, se *skiss 12*.

14 (Dufwa 6, Åberg 13). Skattlagt fiske, benämnt »Laga ö» eller Lavören. Vid jrv 1671 ant. att i skattläggning för *Norje nr 4* ingick — förutom ett fiske i saltsjön — ett ålfisket i saltsjön till ett hommesätt, kallat Laga ö. Vid jrv 1685—87 omnämnes ej detta fiske. Vid ett år 1850 fastställt laga skifte anmälde ägarna av *Norje 4*, att de ägde ett ålfiske vid Lavören. 1955 upplystes att för ett 30-tal år sedan bottengarn sattes från Lavören i nordlig riktning. Det lönade sig ej, varför fisket sedan dess ej satts. Läge enl. uppgift, se *skiss 12*.

Fisken som nedlagts eller vilkas nuvarande läge är okänt

a) (Dufwa g. Åberg 3). Skattlagt fiske, benämnt *Långe Syda* eller Långsidan. Vid jrv 1671 och 1685—87 ant. att i skattläggningen för *Norje nr 16* ingick bl. a. detta ålfiske. På uppdrag av kk avgav överlantmätaren Enflo 11/8 1954 en redogörelse för utredning rörande den vatten- och fiskerätt som kan tillkomma de olika lotterna av *Norje 16*. Redogörelsen utmynnar i att vattenområdet delats med stranden, medan fisket är gemensamt för *Norje Sunnansunds by* i den mån ej på särskild grund annan äger rätt till fisket. På en av Enflo upprättad karta har gränserna till det till 16⁷ (vari Fäholmen ingår) hörande vattenområdet inlagts med angivande av den inskränkning som skett genom 1950 års lagstiftning. Detta fiske har av Åberg markerats vid Fäholmen (jfr *skiss 11*).

b) (Dufwa b, Åberg 6). Skattlagt fiske, som enl. jb 1671 och jrv 1685—87 ingick i skl för *Norje nr 11*. Vid avst 1936 från *Norje 11¹* av ett mindre markområde, *Norje 11²*, ant. att avst. tilldelades »allt stamfastigheten ensam enligt skattläggningen tillhörande särskilda ålfiske i saltsjön». Fisket har i redogörelse för avst. angivits vara beläget vid nordöstra sidan av *Norjegryt* utanför 14⁴ (jfr *skiss 12*). Ej angivet på 1938 års *skiss* (jfr nr 7). Enl. *NJA 1901: not A 189* får ålfiske till *Norje 11²* ej bedrivas på denna plats till förfång för *Norje 25¹* (jfr nr 8). Sedan gränsbestämning betr. det till *Norje 11²* hörande fisket sökts, förklarade hovrätten i utslag 1/12 1939 att förretningen ej kunde verkställas, enär ålfisket icke var särskild fastighet.

Av NJA 1901: not A 189 sammanställt med hovrättens utslag 1939 framgår, att fisket före 1865 bedrivits vid Norje 14⁴ (där Norje 25¹ nu sättes).

c) (Åberg 14 och 29). Vid ett år 1850 fastställt laga skifte uppgav en kyrkoherde, att Gammalstorps kyrka skulle äga ett ålfiske vid Norje Nordansunds bys strand. I såväl 1871 års jb som jordregistret upptages ett *kronofiske Norje 27¹*, tillhörigt Ysane kyrka. Omnämnt vid jrs 1718 som oskattlagt, varvid dock viss ränta erlagts. Kan vara det som ovan avsetts.

d) (Åberg 27). Skattlagt fiske under *Norje nr 7*. Enl. jrv 1685—87 ingick i skattnägningen för hemmanet Norje nr 7 bl. a. »ett ålfiske i havet, *Kroken* benämnt, och 1 *Långesyden*, ej satt på 15 år, och 1, Stocken, odugligt.» Vid ägostyckning 1904 tilldelades Norje 7⁵ stamfastighetens andel i fiske.

e) (Åberg 28). Skattlagt fiske under *Norje nr 5*. Enl. jrv 1685—87 ingick i skattnägningen för hemmanet Norje nr 5 bl. a. 2 ålesätt i saltsjön *Nässan* och *Kroken* benämnda, ej satta på 11 à 12 år. Vid ägostyckning 1904 tilldelades Norje 5⁴ stamfastighetens andel i fisket.

f) (Dufwa a, Åberg 30). Vid jrv 1685—87 ant. att i skattnägningen för *Norje nr 3* ingick bl. a. ett fiske i havet till ringa nytta (Enl. Dufwa var detta ålfiske okänt och ej taxerat vid jrv 1671).

g) (Dufwa i, Åberg 32). Vid jrv 1671 och 1685—87 ant. att i skattnägningen för *Ysane nr 1* ingick ett ålfiske. 1685—87 ant. att fisket ej varit brukat och var odugligt.

h) (Dufwa j, Åberg 33). Vid jrv 1671 ant. att i skattnägningen för *Ysane nr 2* ingick ett ålfiske i saltsjön. Vid jrv 1685—87 ant. att fisket var okänt, men att till hemmanet hörde ett litet ålfiske i Sundet vid Wesan.

i) (Dufwa k, Åberg 34). Vid jrv 1671 ant. att i skattnägningen för *Ysane nr 3* ingick ett ålfiske i havet. Vid jrv 1685—87 ant. att fisket ej brukats på 18 år.

j) (Åberg 37). Kronofisket *Pukavik 3¹*. Enl. jb hör fisket till Ysane kyrka men brukas under skattehemmanet Pukavik nr 1 »mot årligt landgille till kyrkan af 19 öre».

Register över ålfisken i Mjällby och Ysane socknar

F = förordnande enligt 3 § tredje stycket fiskerättslagen

T = tidsbegränsat tillstånd

Mjällby socken

Skiss nr 1

Nr	Benämning (eller fastighet)	Art
1	Istaby 6 ⁸	Sf
2	Siretorp 4	Sf
3	Mörby 2, 5	Sk
4	Istaby 3, 5 (<i>Hellerunna</i>)	Sk
5	Istaby 3, 5	Sf
6	Istaby 11, 12 (vid <i>Hellerunna</i>)	Sk

Skiss nr 2

7	Istaby 1 ² , 15 ¹	Sf
8	Istaby 10 ²	Sf (Sk?)
9	Istaby 1 ² , 15 ¹	Sf
10	Istaby 6	Sf
11	Istaby 9	Sk
12	Istaby 13	Sk
13	Istaby 7 ¹	Sf
14	Istaby 7 ¹	Sf
15	Stiby 8 ³	Sf
16	Stiby 1 ⁶	Sf
17	Stiby 5 ²	Sf

Skiss nr 3

18	Stiby 5 ²	Sf
19	Stiby 4	Sk
20	Stiby 2	Sk
21	<i>Hydde 1</i>	Sks
22	Stiby 5 ²	Sf (Sk?)
23		Sf
24	<i>Kamparehallen (Svens Åhlegård)</i>	Sk

Skiss nr 4

25		Sf
26		Sf
27		T

Nr	Benämning (eller fastighet)	Art
28	Kråkerevsfisket (Skallerviksfisket)	Sf + F + T
29	Skönabäck 1 ²⁰³ (Brustet)	S + T
30		Sf
31	Skönabäck 1 ²⁰⁴	S

Skiss nr 5

32	Nogersund 1 ¹ (Oxnabben)	Sks
33		S
34	a) Hagen	Sf
	b) Hörby 24 ¹ (Torre Gröna)	Sks + T
35	Hosaby 30 ¹ (Skutehalla eller Dohlsten)	Sks + T
36	a)	Sf
	b)	Sf

Skiss nr 6

37	Hosaby 9 ⁶ (Per Benglstafisket eller Svartesten)	Sf + T
38	Hosaby 29 ¹ (Görlingen eller Gjärsingen)	Sks + T
39	Hosaby 7 ⁷ (Vitasten)	Sf + T
40	Hosaby 31 ¹ (Vasafisket)	Sks
41	Hosaby 28 ¹ (Aspöfisket)	Sks
42	Hosaby 19 ¹⁵ (Fiskudden)	Sk?
43	Hosaby 35 ¹ (Oderskärfvet)	Sks
44	Stupenosa	S
45	Hosaby 27 ¹ (Hallakulla)	Sks
46	Hosaby 17 ² (Hallahåle)	Sk Avs
47	Hosaby 6 ⁴ , 6 ⁵ (Spörviksör)	Sk? Avs
48	Hosaby 20 ⁵ , 20 ¹⁸ (Hörviksör och Spörviksör)	$\frac{1}{2}$ Sk Avs $\frac{1}{2}$ Sk S + T
49	Hosaby 33 ¹ (Rävören)	Sks + T

Skiss nr 7

50	Hosaby 5 ⁵ , 9 ⁷ (Ytterören)	Sk + F + T
51	Hosaby 32 ¹ (Innerören)	Sks + F
52	Hosaby 8 ⁵ (Lilla Hörviksör)	Sk Avs
53	Sextifisket 1 ¹	Avs
54	Hosaby 36 ¹ (Fogdefisket)	Sks
55	Mjällby 18 ¹ (Prästgårdsfisket)	Frälse
56	Hosaby 16 ⁵ (Ljungbyfisket)	Sk Avs
57	Skönabäck 1 ³⁸ (Källefisket)	Sk Avs
58	Hosaby 16 ⁴ , Hörby 11 ⁴ (Skräckesand)	Sk Avs
59	Pajasida	Sk
60	Krokesand	Sk
61	Jämjöfisket	Sk
62	Prisasyda	Sk
63	Mjällby 15 ¹ (Pasasida)	Sks
64	Hosaby 3, 15 (Udden eller Sprakhall)	Sk
65	Hosaby 34 ¹ (Kungsören)	Sks
66	Löverby 15 ¹⁰ , 15 ¹¹ (Spragehall)	Sk S
67	Löverby 21 ¹ (Inre Pjaddedör)	Sks
68	Mjällby 17 ¹ (Yttre Pjaddedör)	Sks + F + T
69	Hosaby 12 ⁴ (Tyrsen)	Sk Avs

Nr	Benämning (eller fastighet)	Art
70	Hörby 5 ² (Esken)	Sk Avs
71	Knutsfisket	Sf
72	Mjällby 12 (Prästfisket)	Sk?
73	Ola Jönsörfisket	Sf
Skiss nr 8		
74	Hosaby 18 ⁴ , 18 ¹¹ , 18 ¹² (Möller)	$\frac{1}{2}$ Sk Avs $\frac{1}{2}$ Sk?
75	Mjällby 5 och 9 (Lussör)	Sk
76	Hosaby 16 (Räbasten)	Sf
77	Hosaby 16 ¹⁸ , 16 ¹⁹ (Högatorp)	Sk S
78	Mjällby 8 (Östra fisket)	Sf
79	Mjällby 16 ¹ (Långören)	Sks + Sf + F
80	Mjällby 8	F (Sf)
80	a) Klämmegrundet	T
80	b) Lörbysten	T
81	Löverby 10 ⁸	Sk S + F
82		T
83	Mjällby 8 ¹⁷ och 8 (Tretton stenar)	Sf $\frac{1}{2}$ S
84	Hörby 6 ⁵ (Löverby vass)	Sk Avs
85	Hörby 1 ⁴ (Vassen)	Sk Avs
86	Mjällby 4 (Tocken)	Sk
87	Mjällby 1(Vassen)	Sk
88	Löverby 10 ⁸ (Vassen)	Sk S
Skiss nr 9		
89	Löverby 27 ¹	Sks + F
90	Löverby 9 (Nissenabben)	Sf
91	Löverby 17 ⁸ , 32 ¹ (Stocken)	Sk S
92	Löverby 24 ¹ (Stacken)	Sks
93	Löverby 20 ⁴ , 20 ⁵ , 20 ⁷ (Staggen)	$\frac{1}{4}$ Sk Avs $\frac{1}{2}$ Sk S $\frac{1}{4}$ Sk
94	Hosaby 14 ¹ (Steggen eller Staggen)	Sk S + T
95	Löverby 35 ¹ och 3 (Skieber)	Sk S + Sf
96	Löverby 16, 7 (Påkafisket)	Sf (delvis Avs (» S)
97		T
Skiss nr 10		
98	Löverby 14	Sf
99	Löverby 29 ¹ (Raskören)	Sks + Sf + T
100	Löverby 31 ¹ , 17	$\frac{1}{2}$ Sf S + $\frac{1}{2}$ Sf
101	Löverby 14 (Fäörefisket)	Sf
102	Löverby 7 (vid Fäören)	Sf
103	Löverby 26 ¹ (Kladdegapet)	Sks
104	Kladdören	Sf
105	Löverby 1 ³ , 1 ⁶ (Klattenabben)	$\frac{1}{2}$ Sk S $\frac{1}{2}$ Sk
106	Löverby 2 ⁹ , 2 ¹¹ (Kladdören)	Sk S + Sk Avs + T
107	Löverby 14? (Östra fisket)	Sk?

Nr	Benämning (eller fastighet)	Art
108	Löverby 25 ¹ (Mersingen)	Sks
109	Hörby 1 ³ (Kladden eller Hovgårdsfisket)	Sk Avs
110	Löverby 1 (Klatten)	Sk

Ysane socken

Skiss nr 11

1	Norje 26 ¹ (Sibben)	Sks + F
2	Ysane 14	Sk
3	Norje 44 ¹	Sf
4	Norje 44 ¹	Sf
5	Glipeskärvet 1 ¹	Sks
6	Norje	Sf

Skiss nr 12

7	Norje 15 ¹⁵ (Grytet)	S
8	Norje 25 ¹	Sks
9	Norje 13 ⁶ och 16 ¹⁰	Avs + Sf
10	Ysane nr 12	Sk
11	Norje 14 ⁹ (Målafisket)	Sk? + T
12	Norje 24 ¹	Sks
13	Norje 44 ¹ (Fogdegården)	Sk S
14	Norje 4 (Lavören)	Sk

Fisken, som nedlagts eller vilkas nuvarande läge är okänt.

Mjällby socken

Nr	Benämning (eller fastighet)	Art
111	a) Istaby 7	Sk?
111	b) Istaby 10	Sf?
111	c) Istaby 4	Sf?
111	d) Istaby 2	Sk?
111	e) Stiby 1	Sk?
111	f) Hörby 19 (Stackhall)	Sk
111	g) Hosaby 1 (Immersör)	Sk
111	h) Löverby 6 (Vassen)	Sk
111	i) Löverby 18	Sk
111	j) Löverby 19	Sk
111	k) Löverby 28 ¹	Sks
111	l) Hörby 1 ⁵⁶	Sk S

Ysane socken

15	a) Norje 16 (Långe Syda)	Sk
15	b) Norje 11 ²	Sk
15	c) Norje 27 ¹	Krono?
15	d) Norje 7 ⁵ (Kroken eller Stocken)	Sk
15	e) Norje 5 ⁴ (Nässan och Kroken)	Sk
15	f) Norje 3	Sk
15	g) Ysane nr 1	Sk
15	h) Ysane nr 2	Sk
15	i) Ysane nr 3	Sk
15	j) Pukevik 3 ¹	Krono

Register över vissa under utredningen granskade rättsavgöranden
av allmänt intresse

(Angives ej annat avses referat eller notis i NJA I)

»Skattlagda fiskens rätt oförkränkt»: 1903:420, 1929:667

Bottengarn i stället för hommor: 1927: 602, 1929: not B 881, 1941:1, hovrätten 29/1 1945

Sökningsområde: hovrätten 17/6 1881, 1929:667, 1929: not B 881, 1932:130, 1932: not A 11, 1936: not A 19

Sättningslängd: hovrätten 21/8 1822, hovrätten 20/3 1829, häradsrätten 29/3 1852, HD 31/8 1859, HD 7/5 1866, hovrätten 17/6 1881, 1882:503, 1910: not A 522, 1925: 412, 1929: not B 881, 1948:497

»Obegränsat» fiske får ej sträckas ut på allmänt vatten: 1925:412 (laxfiske), 1929: not B 881, häradsrätten 9/3 1937, 1942: not B 449—451, hovrätten 26/1 1945, hovrätten 26/1 1945

Övrigt ang. fiskerätts omfattning: 1908:238, 1915:140, 1925:412 (laxfiske)

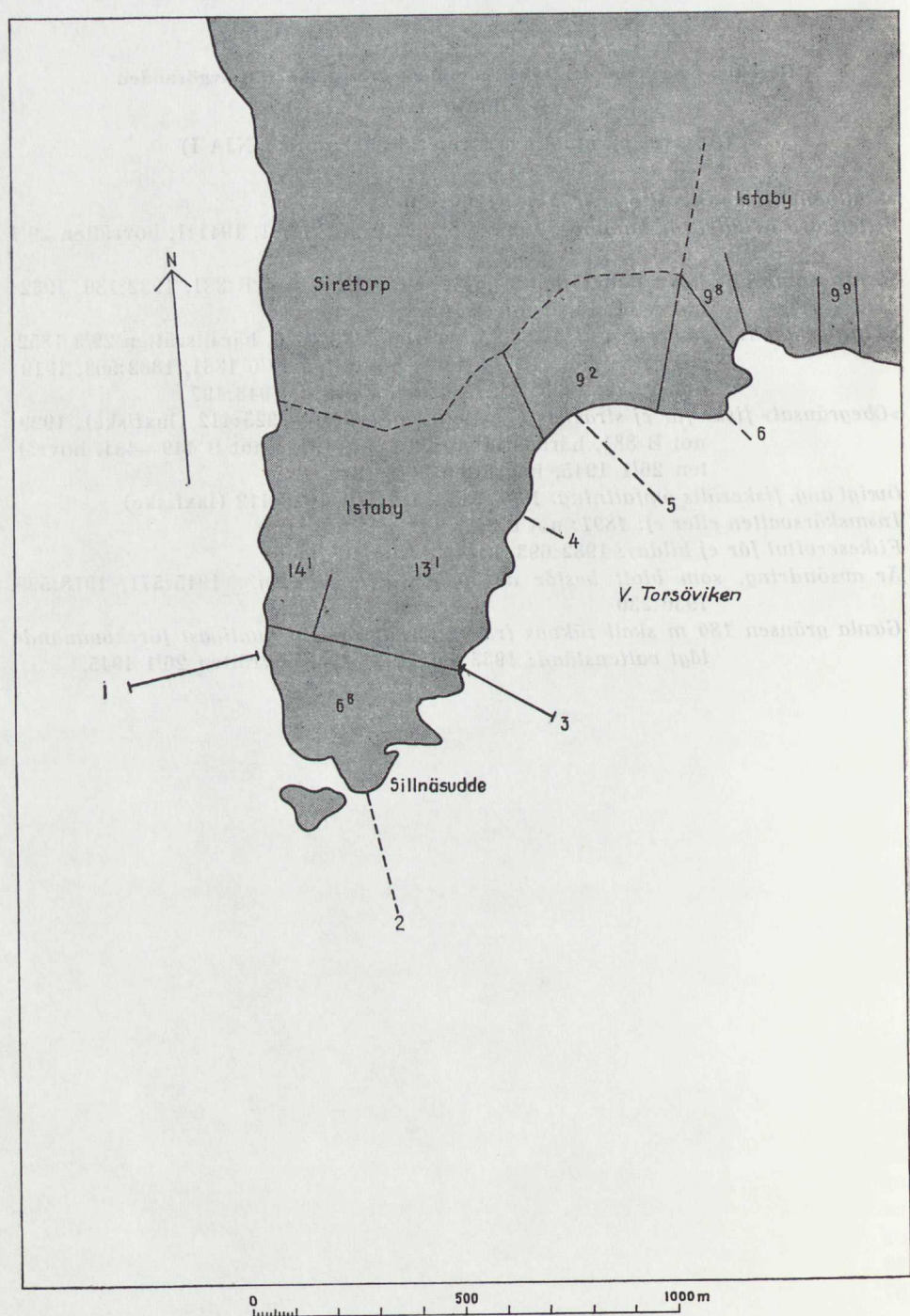
Inomskärsvatten eller ej: 1891: not B 877

Fiskeservitut får ej bildas: 1932:693, jfr 1935:10 och 296

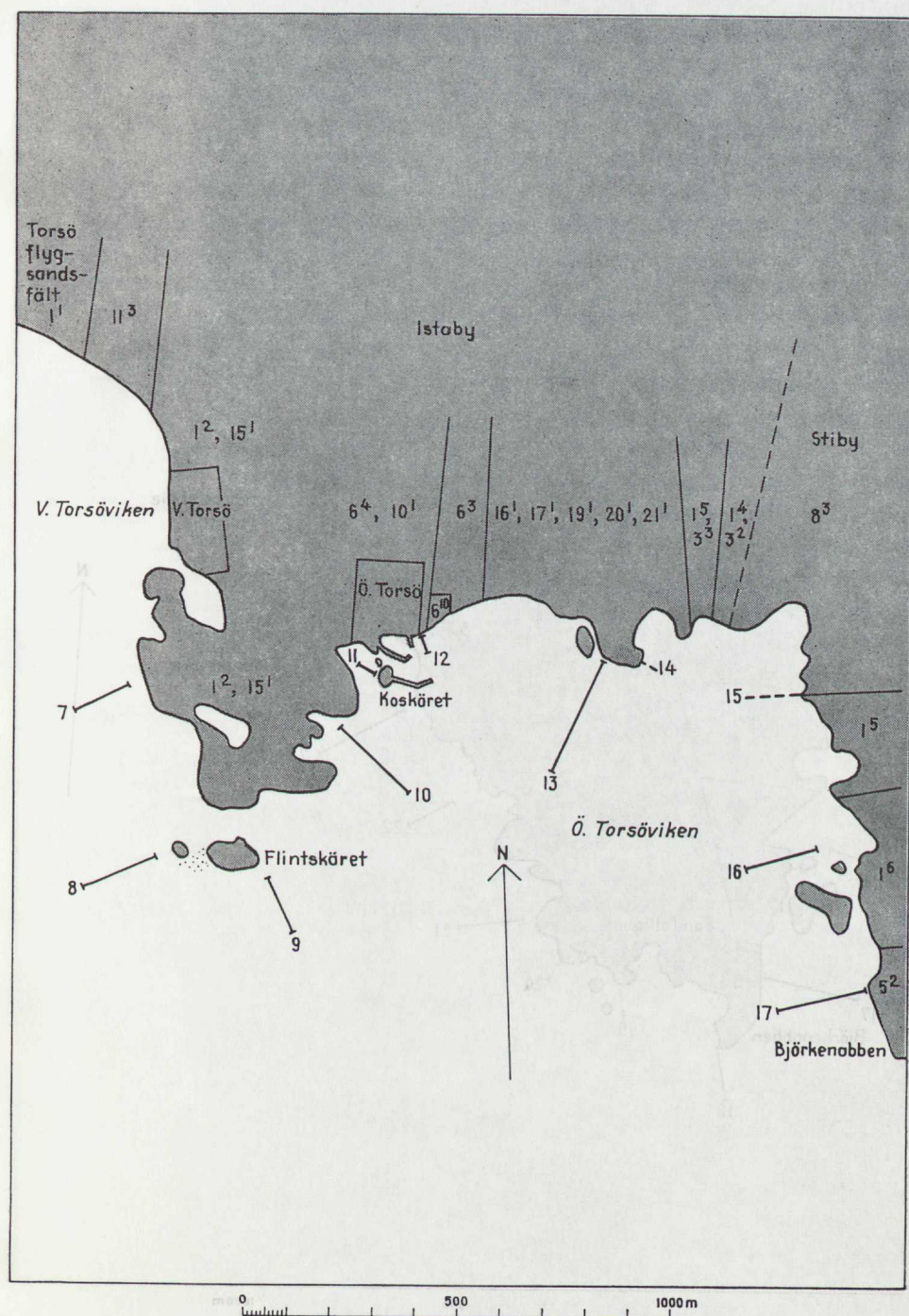
Är avsöndring, som blott består av fiske, fast egendom?: 1915:571, 1918:599, 1936:230

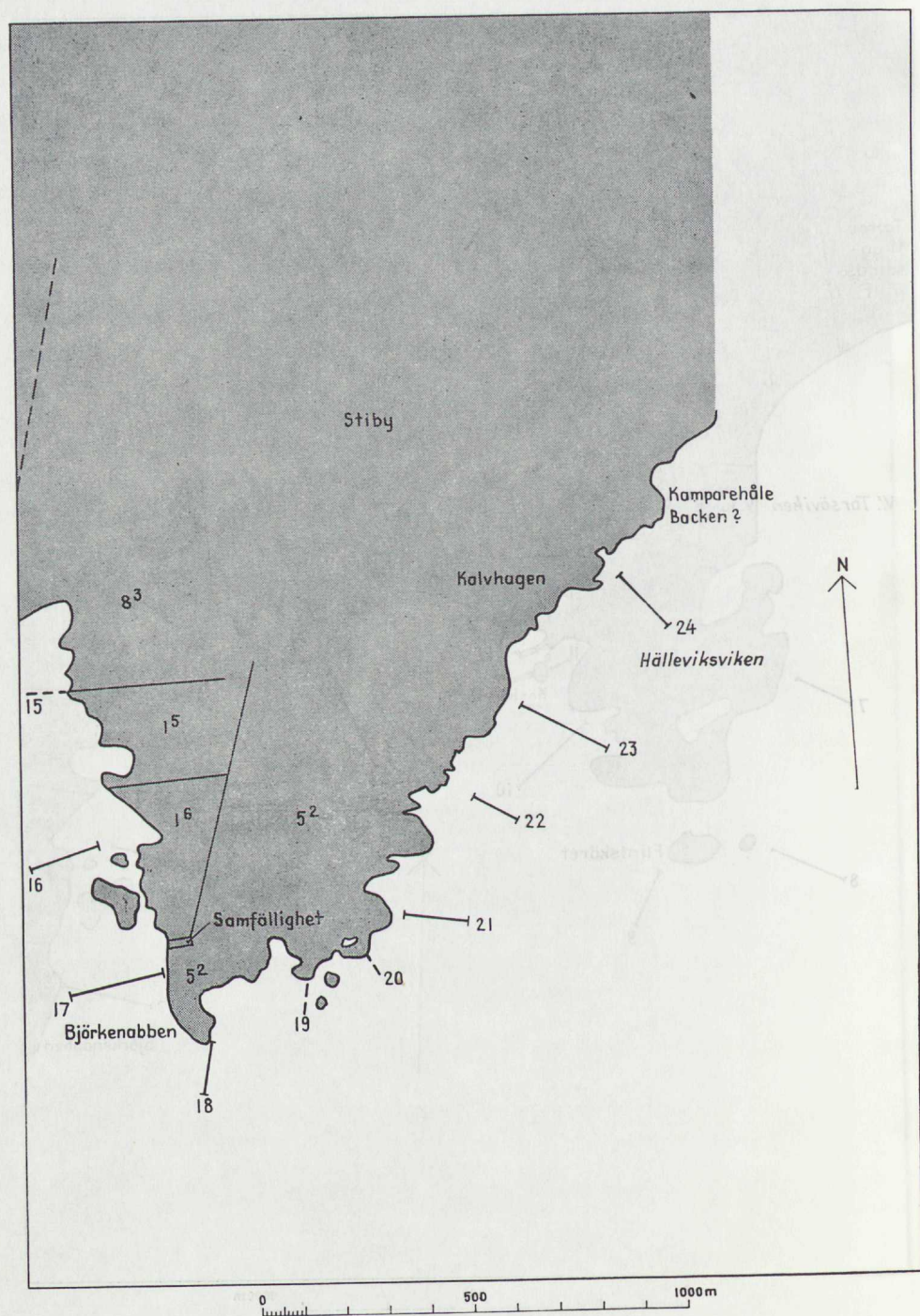
Gamla gränsen 180 m skall räknas från 2 m-kurvan vid vanligast förekommande lågt vattenstånd: 1933:490, 1937:193, hovrätten 26/1 1945.

Skiss 1
Fiskena 1—6, Mjälby

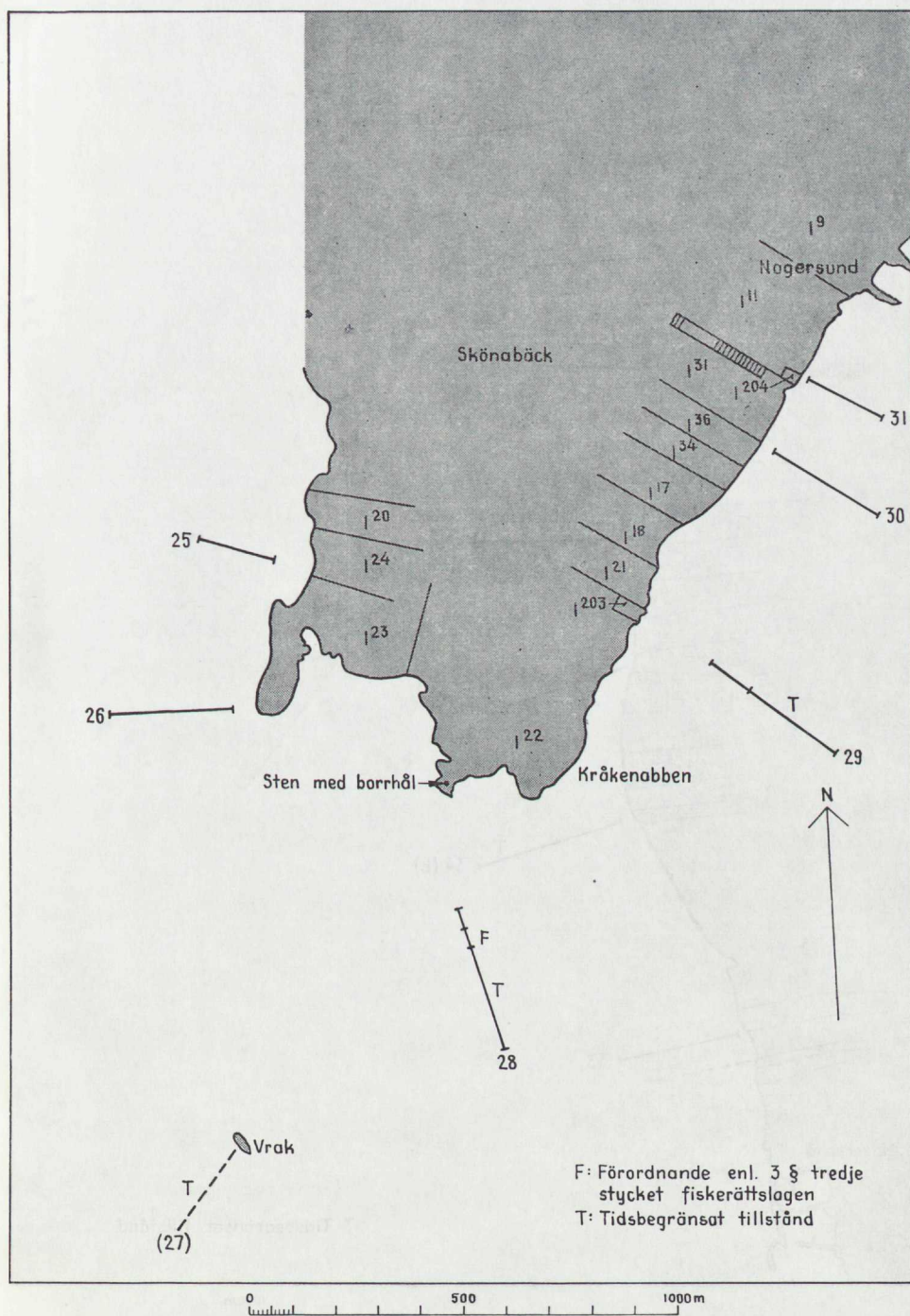
Skiss 2
Fiskena 7—17, Mjällby

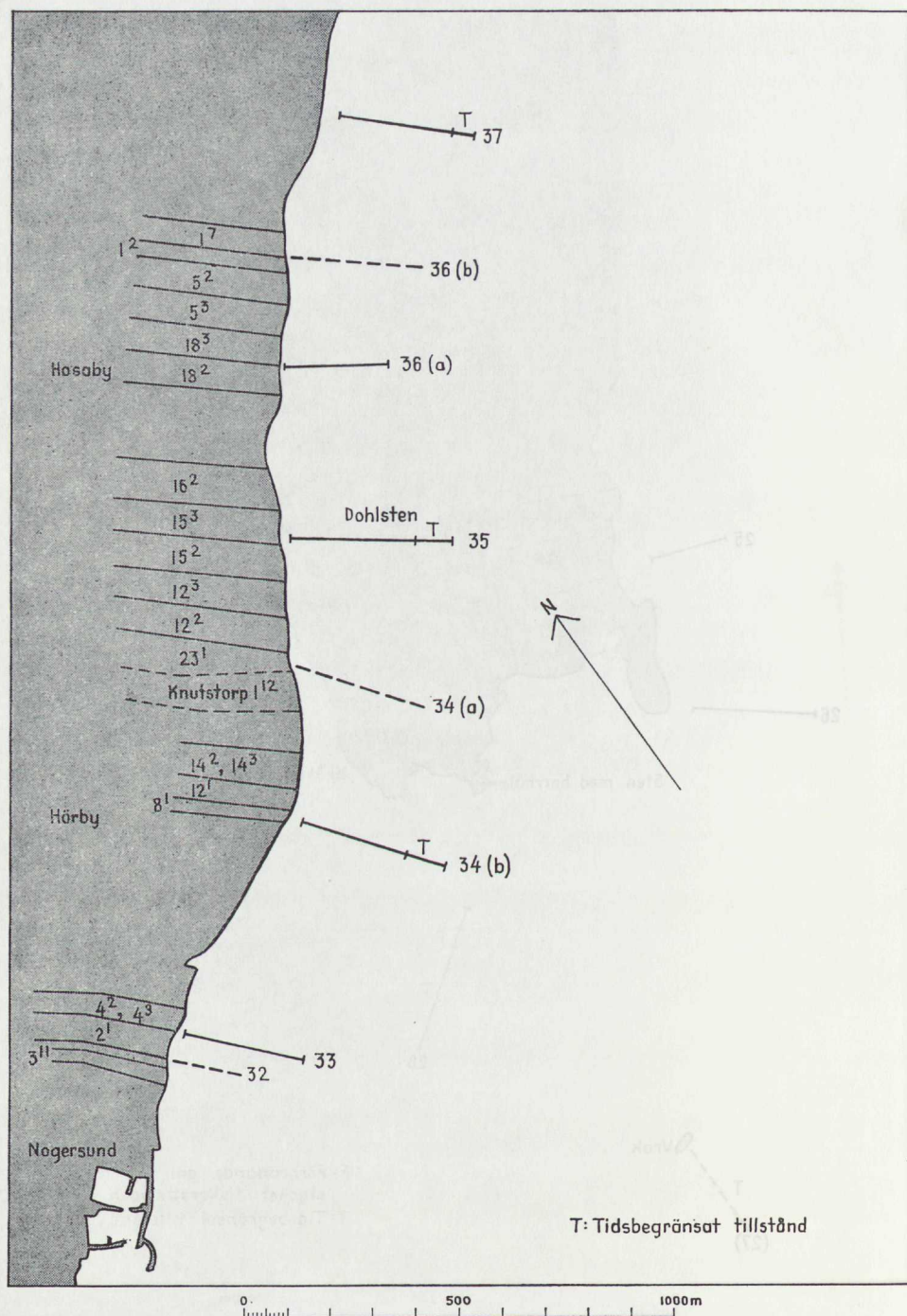

Skiss 4

Fiskena 25—31, Mjällby

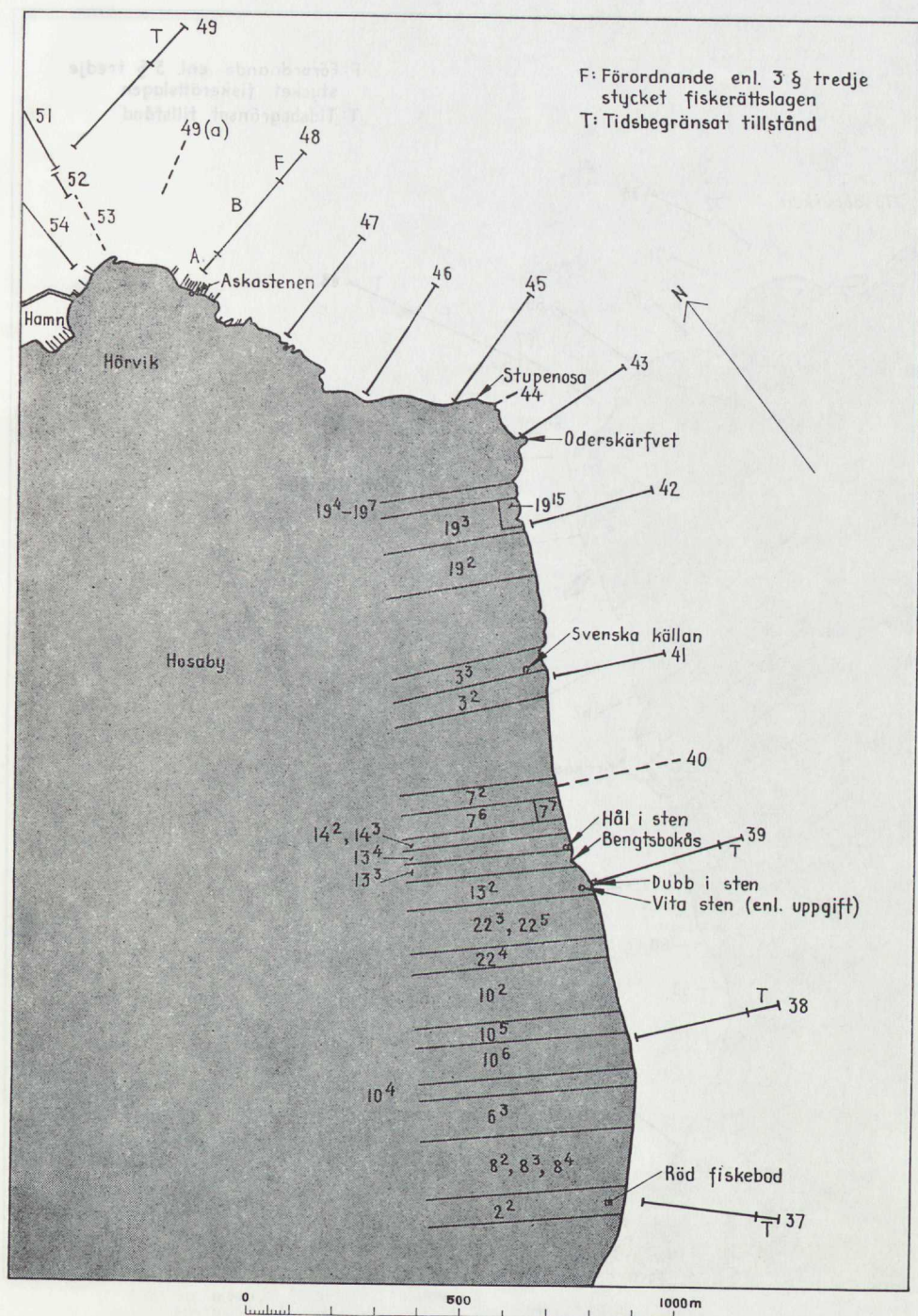

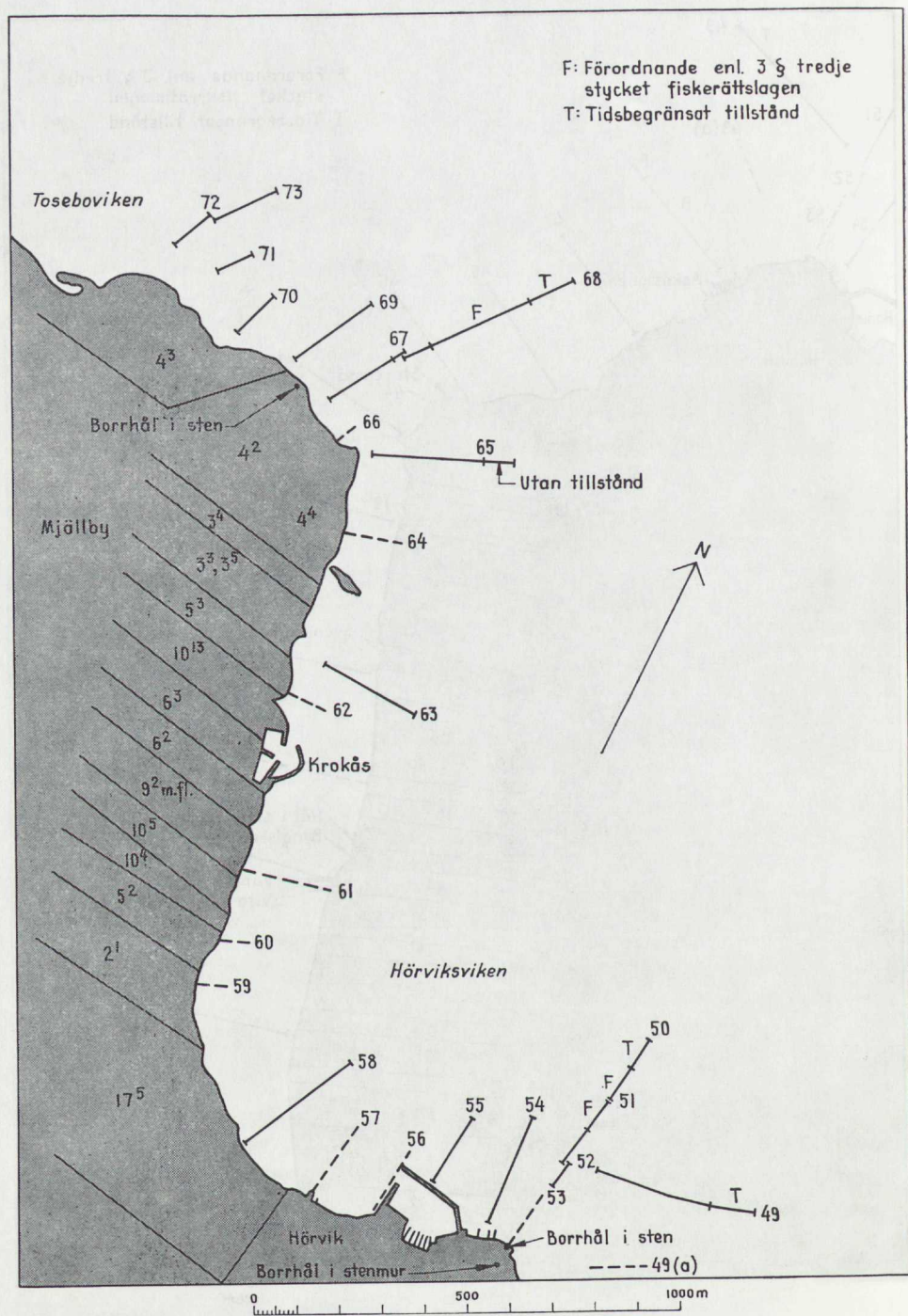
Skiss 5
Fiskena 32—37, Mjällby

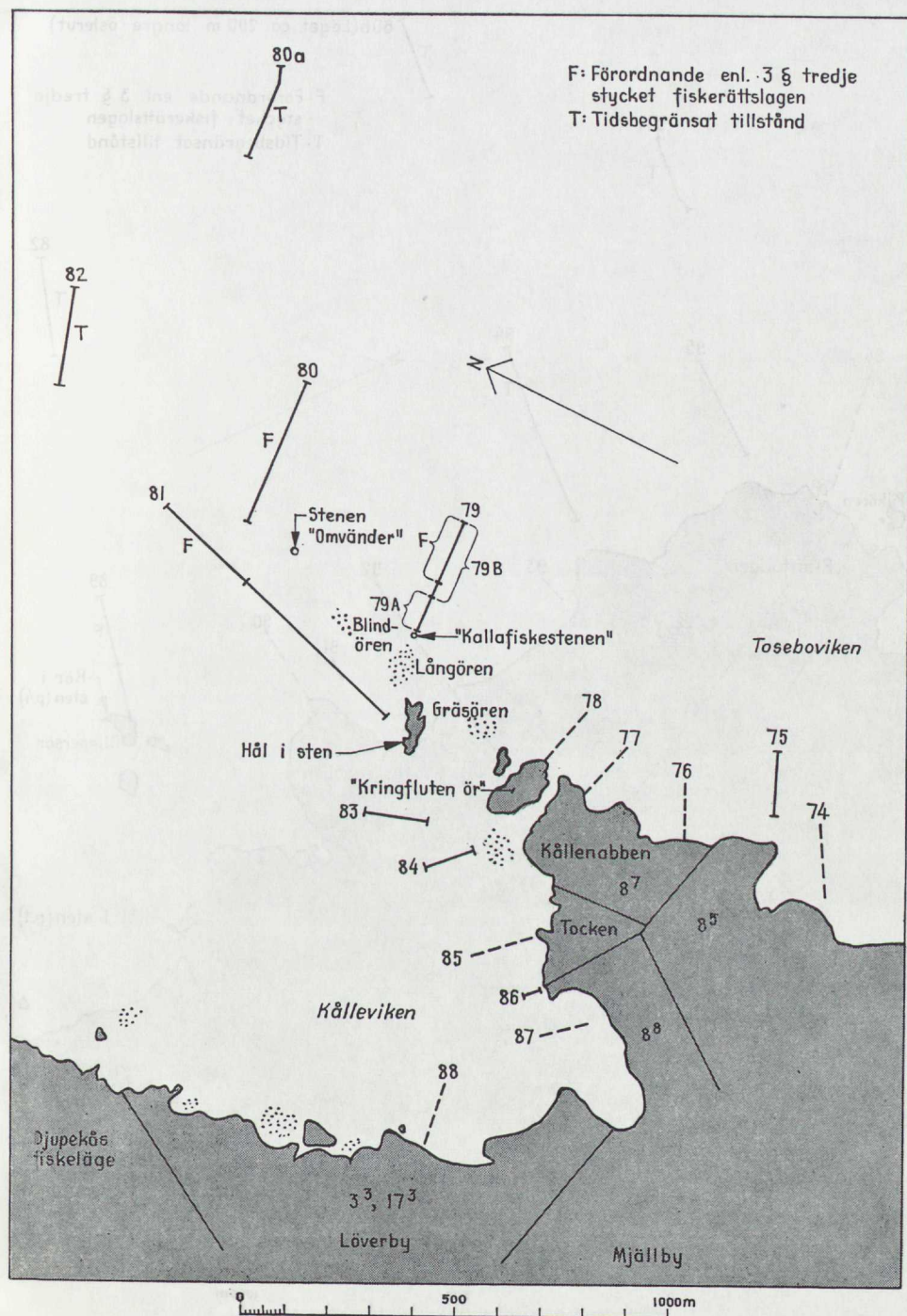
Skiss 6

Fiskena 37—49, Mjällby

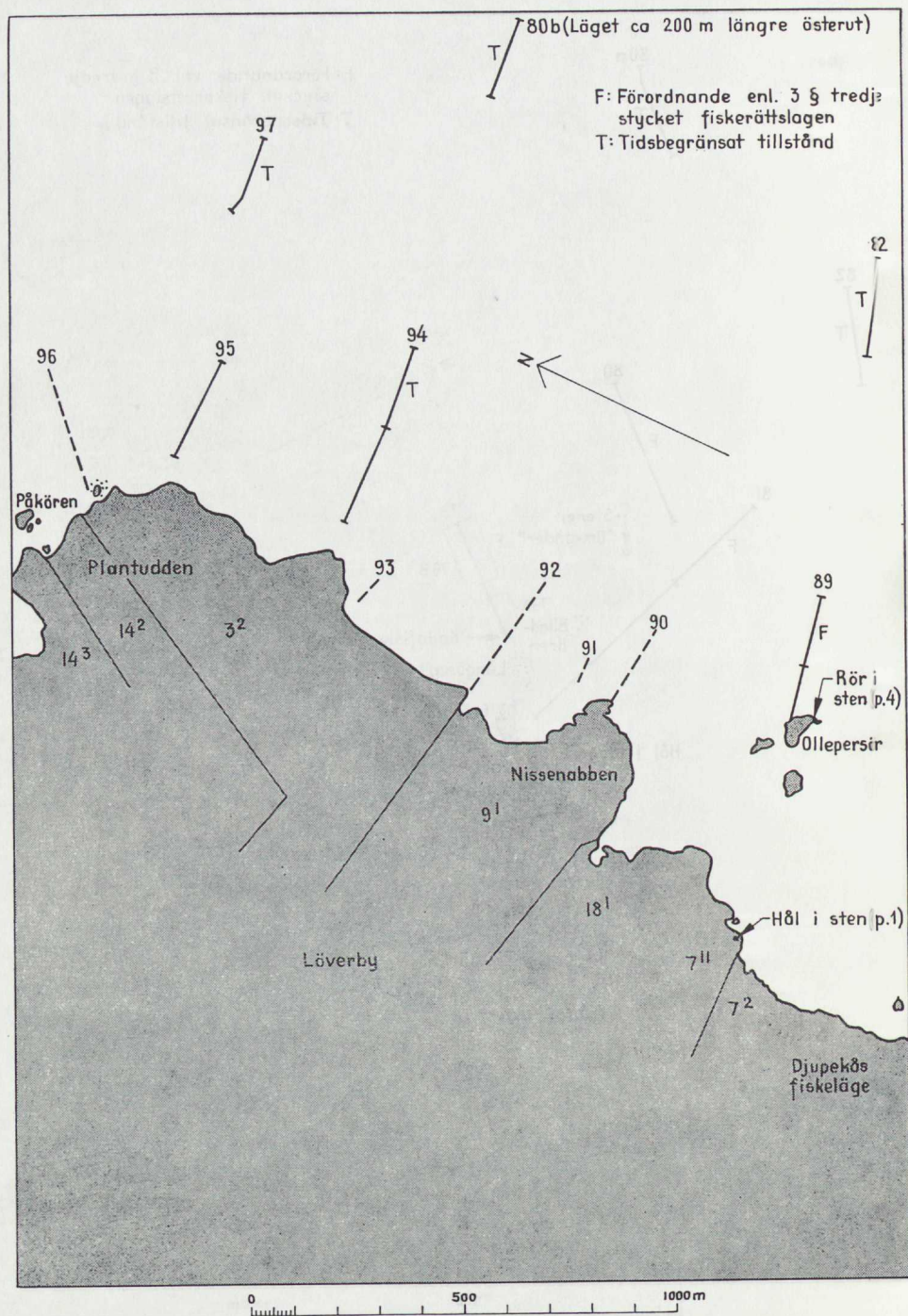

Skiss 8
Fiskena 74—88, Mjällby

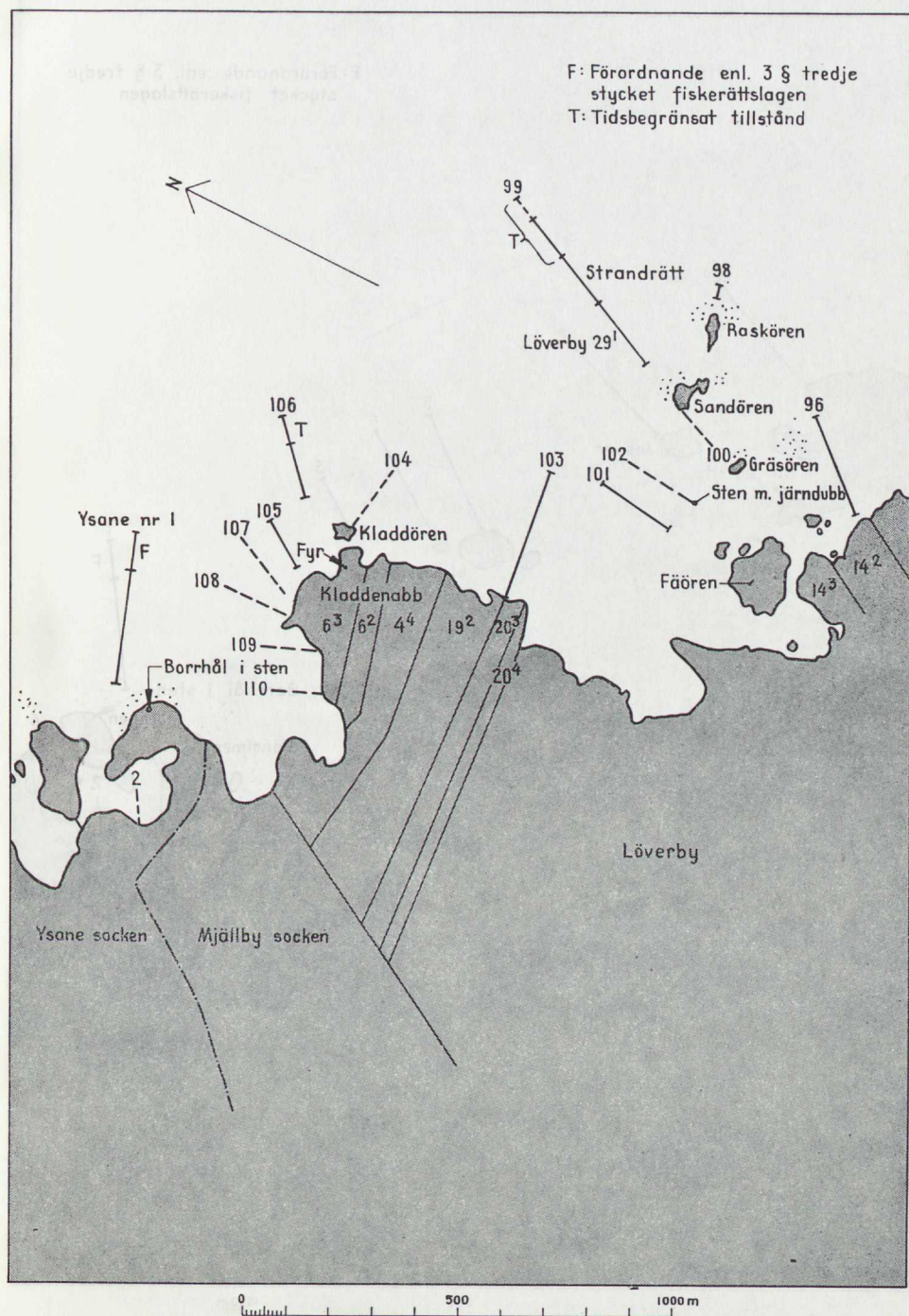

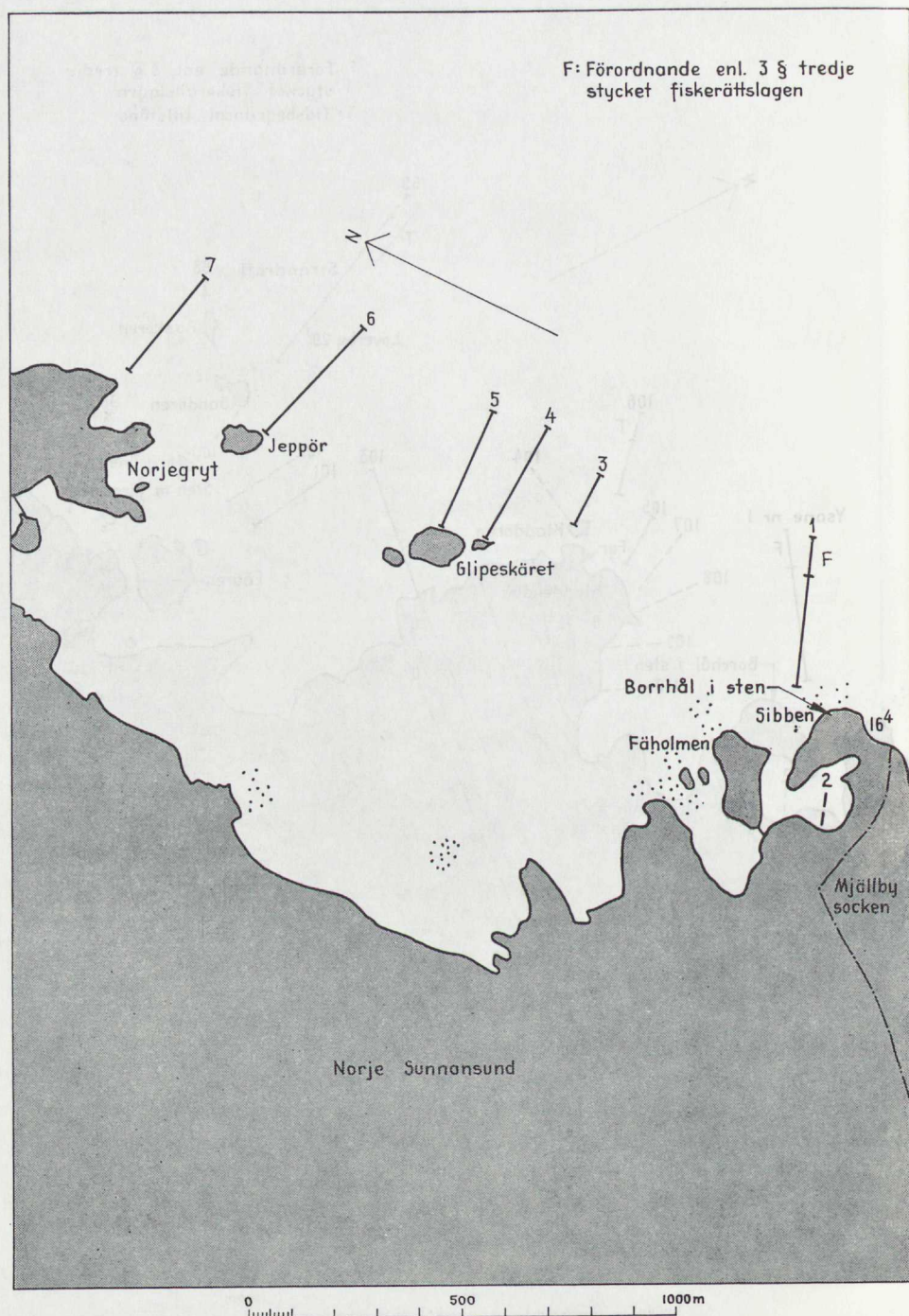
Skiss 9
Fiskena 80b, 82, 89—97, Mjällby

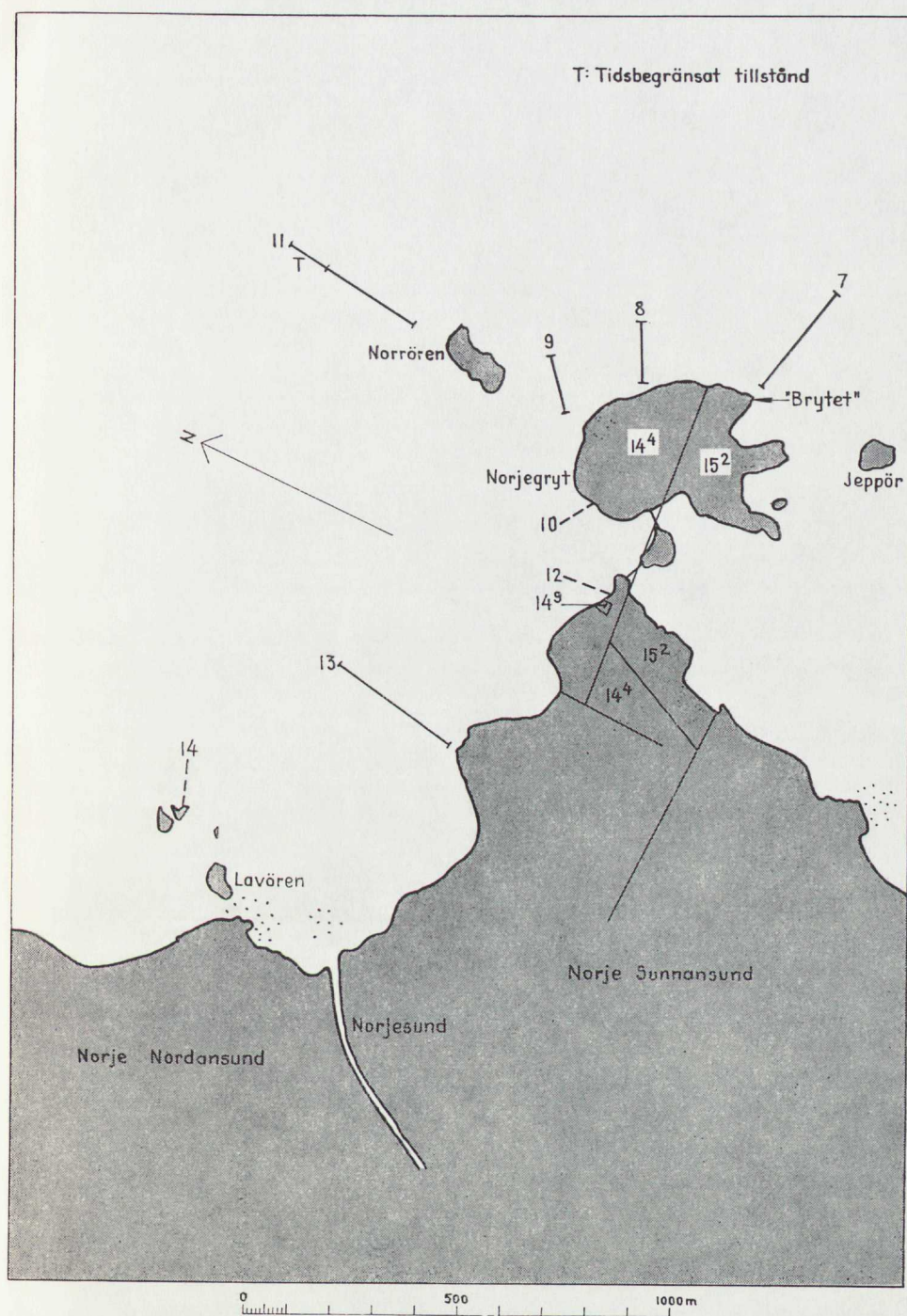
Skiss 10

Fiskena 98—110, Mjällby

Skiss 12
Fiskena 7—14, Ysane

KUNGL BIBL.
1 JUL 1963
STOCKHOLM

NORDISK UDREDNINGSSERIE (NU) 1963

1. Øresunds-forbindelsen. 1. del.
2. Fiske och flottning i gränsvattnen mellan Finland och Sverige.

STATENS

OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1963

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen)

Justitiedepartementet

Utlännings tillträde till offentlig tjänst. [7]
Författningsutredningen VI. Sveriges statsskick. Del 1.
Lagförslag. [16] Del 2. Motiv. [17] Del 4. Bilagor.
[19]
Bärgarlönens fördelning, sjöförklaring m. m. [20]
Förslag till lag om vissa gemensamhetsanläggningar
m. m. [23]
Trafikmål. [27]
Utsökningsrätt II. [28]

Utrikesdepartementet

Utrikesförvaltningens organisation och personalbehov. [3]
Administrativ organisation inom utrikesförvaltningen. [4]

Försvarsdepartementet

Försvarskostnaderna budgetåren 1963/67. [5]
Försvar och fiskerinäring. [31]

Socialdepartementet

Den statliga konsulentverksamheten på socialvårdens område. [30]

Finansdepartementet

Preliminär nationalbudget för år 1963. [8]
Undersökning av taxeringsutfallet. [14]

Ecklesiastikdepartementet

En teknisk institution inom Stockholms universitet. [1]
1955 års universitetsutredning VII. 1. Universitetens och
högskolornas organisation och förvaltning. [9] 2. Uni-
versitetsväsendets organisation. [10]
Utbildning av lärare för jordbruk och skogsbruk samt
fortbildning av lärare i yrkesämnen. [18]
1960 års gymnasieutredning. 1. Vägen genom gymnasiet.
[15] 2. Kraven på gymnasiet. [22]
1958 års utredning kyrka — stat I. Religionens betydelse
som samhällsfaktor. [26]

Jordbruksdepartementet

Listerlandets ålfisken. [32]

Handelsdepartementet

Översättning av fördrag angående upprättandet av Eu-
ropeiska ekonomiska gemenskapen och tillhörande do-
kument. [12]
Papper och annan skrivmateriel. [25]

Inrikesdepartementet

Kommunalrättskommitten IV. Kommunalförbundens lä-
nerätt. [2] V. Kommunala renhållningsavgifter. [29]
Indelnings- och samarbetsfrågor i Göteborgs- och Mal-
mömrådena. [6]
Uppehållstillstånd m. m. för utländska studerande. [11]
Sjukhus och öppen vård. [21]
Mentalsjukhusens personalorganisation. Del I. Intervju-
och frekvensundersökningar m. m. [24]